

N. 63

SEANCE PUBLIQUE
DE LA SECTION DES AFFAIRES ECONOMIQUES
OPENBARE VERGADERING
VAN DE AFDELING ECONOMISCHE AANGELEGENHEDEN

SEANCE DE L'APRES-MIDI
NAMIDDAGVERGADERING

SOMMAIRE :

CONGES :

Page 1844.

PROJETS DE LOI (Discussion) :

Projet de loi contenant le budget du ministère des Affaires économiques de l'année budgétaire 1980.

Projet de loi ajustant le budget du ministère des Affaires économiques de l'année budgétaire 1979.

Discussion générale (suite). — *Orateurs* : MM. D'Haeyer, van Waterschoot, Basecq, de Bruyne, Lagneau, Vanhaverbeke, Capoen, De Bondt, Croux, M. Claes, ministre des Affaires économiques, p. 1844.

Projet de loi contenant le budget du ministère des Affaires économiques de l'année budgétaire 1980.

Discussion des articles. — *Orateurs* : M. de Wasseige, M. Claes, ministre des Affaires économiques, p. 1862.

Projet de loi ajustant le budget du ministère des Affaires économiques de l'année budgétaire 1979.

Discussion des articles. — *Orateurs* : M. de Wasseige, M. Claes, ministre des Affaires économiques, p. 1866.

INTERPELLATIONS (Discussion) :

Interpellation de M. De Rouck au ministre des Affaires économiques et à M. Akkermans, secrétaire d'Etat à la Communauté flamande, sur « la véritable situation, de même que l'arrière-plan de celle-ci, dans laquelle se trouve l'entreprise Marie Thumas, le transfert de « La Moderne » de Kluisbergen vers la Wallonie par une firme française, et la fin de la reconnaissance de l'arrondissement d'Audenarde-Renaix comme zone de développement national ».

Orateurs : M. De Rouck, M. Akkermans, secrétaire d'Etat à la Communauté flamande, adjoint à Mme De Backer-Van Ocken, ministre de la Communauté flamande, p. 1867.

Interpellation de M. Février au ministre des Affaires économiques, au ministre de la Défense nationale et au ministre du Commerce extérieur sur « l'attitude des Etats-Unis en ce qui concerne le commerce du fer et de l'acier et les conséquences de cette attitude ».

Orateurs : M. Février, M. Willockx, secrétaire d'Etat aux Finances, adjoint au ministre des Finances, p. 1869.

Interpellation de M. Dalem au ministre des Affaires économiques sur l'« éventualité d'une augmentation exceptionnelle du prix du gasoil routier ».

Orateurs : M. Dalem, M. Willockx, secrétaire d'Etat aux Finances, adjoint au ministre des Finances, p. 1871.

INHOUDSOPGAVE :

VERLOF :

Bladzijde 1844.

ONTWERPEN VAN WET (Bespreking) :

Ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Economische Zaken voor het begrotingsjaar 1980.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Economische Zaken voor het begrotingsjaar 1979.

Algemene bespreking (voortzetting). — *Sprekers* : de heren D'Haeyer, van Waterschoot, Basecq, de Bruyne, Lagneau, Vanhaverbeke, Capoen, De Bondt, Croux, de heer Claes, minister van Economische Zaken, blz. 1844.

Ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Economische Zaken voor het begrotingsjaar 1980.

Bespreking van de artikelen. — *Sprekers* : de heer de Wasseige, de heer Claes, minister van Economische Zaken, blz. 1862.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Economische Zaken voor het begrotingsjaar 1979.

Bespreking van de artikelen. — *Sprekers* : de heer de Wasseige, de heer Claes, minister van Economische Zaken, blz. 1866.

INTERPELLATIES (Bespreking) :

Interpellatie van de heer De Rouck tot de minister van Economische Zaken en tot de heer Akkermans, staatssecretaris voor de Vlaamse Gemeenschap, over « de ware toestand en de achtergronden van de situatie van het bedrijf Marie Thumas, de overheveling van « La Moderne » te Kluisbergen, via een Franse firma, naar Wallonië, en het niet meer erkennen van het arrondissement Oudenaarde-Ronse als nationaal ontwikkelingsgewest ».

Sprekers : de heer De Rouck, de heer Akkermans, staatssecretaris voor de Vlaamse Gemeenschap, toegevoegd aan Mevr. De Backer-Van Ocken, minister van de Vlaamse Gemeenschap, blz. 1867.

Interpellatie van de heer Février tot de minister van Economische Zaken, tot de minister van Landsverdediging en tot de minister van Buitenlandse Handel over « de handelwijze der Verenigde Staten inzake de ijzer- en staalhandel en de gevolgen hiervan ».

Sprekers : de heer Février, de heer Willockx, staatssecretaris voor Financiën, toegevoegd aan de minister van Financiën, blz. 1869.

Interpellatie van de heer Dalem tot de minister van Economische Zaken over « de mogelijkheid van een buitengewone prijsverhoging van de dieselolie ».

Sprekers : de heer Dalem, de heer Willockx, staatssecretaris voor Financiën, toegevoegd aan de minister van Financiën, blz. 1871.

PRESIDENCE DE M. BOEY, VICE-PRESIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER BOEY, ONDERVOORZITTER

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 14 h 05 m.
De vergadering wordt geopend te 14 u. 05 m.

CONGES — VERLOF

MM. Canipel, pour raison de santé; Gerits, en raison d'un deuil familial, demandent d'excuser leur absence à la présente séance.

Afwezig met bericht van verhindering : de heren Canipel, wegens gezondheidsredenen; Gerits, wegens familierouw.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving.

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DES
AFFAIRES ÉCONOMIQUES DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1980

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DES
AFFAIRES ÉCONOMIQUES DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1979

Reprise de la discussion générale

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN HET
MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN VOOR HET BEGRO-
TINGSJAAR 1980

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGRO-
TING VAN HET MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN
VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1979

Hervatting van de algemene bespreking

M. le Président. — Nous reprenons l'examen des projets de loi relatifs au budget du ministère des Affaires économiques.

Wij hervatten de beraadslaging over de ontwerpen van wet betreffende de begroting van het ministerie van Economische Zaken.

Het woord is aan de heer D'Haeyer.

De heer D'Haeyer. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, geachte collega's, het heeft uiteraard nog weinig zin uitvoerig in te gaan op de cijfers van een begroting die enerzijds reeds voor bijna de helft is opgebruikt en anderzijds voorbijgestreefd ingevolge de begrotingscontrole van april en de nieuwe regeringsverklaring.

Ik zou dan ook een meer specifiek punt van uw beleid onder ogen willen nemen, namelijk het economisch overheidsinitiatief in de concurrentie sfeer.

Vooreerst wil ik nogmaals pogen in te gaan tegen een foutieve vertrekstelling die steeds wordt ingenomen door een aantal hardnekkige, principiële verdedigers van dergelijke initiatieven.

Steeds opnieuw hoort men stellen dat, omdat er meer dan 300 000 werklozen zijn, moet besloten worden dat het privé-initiatief in gebreke blijft en dat de overheid dus zelf industriële en zelfs commerciële initiatieven moet nemen. Deze redenering steunt op een grotendeels verkeerde analyse, én van de tewerkstelling én van de oorzaken van het groot aantal werklozen. Het is u immers bekend dat het aantal arbeidsplaatsen in de nijverheid sedert de crisis met amper een goede 40 000 eenheden is gedaald, wat dan nog gedeeltelijk gecompenseerd wordt door 15 000 bijkomende arbeidsplaatsen in de tertiaire dienstensector. Het is u ongetwijfeld ook bekend dat de werkloosheid een sterke demografische achtergrond heeft ingevolge de hoge geboortecijfers uit de periode 1950-1960, die zelfs met een hoogconjunctuur niet zouden kunnen worden opgevangen. Het is u evenmin onbekend dat ons haast libertijns stelsel niet bepaald aansporingen bevat om werk te

zoeken, gelet op de afwezigheid van een automatische tijdsbeperking, zoals bijvoorbeeld in Nederland. Komt daarbij dat, gelet op de zeer relatieve crisis, de vrouwelijke werkloosheid, precies door dit zeer ruim stelsel, zwaar wordt overtrokken in de statistieken.

Komt daar ook nog bij dat de werkloosheid zich vooral bij ongeschoolden situeert, terwijl men terzelfder tijd spanningen vaststelt op de arbeidsmarkt voor technisch meer geschoolde beroepen, wat zeer duidelijk wijst op een onaangepastheid van ons onderwijs. De grote drang naar zogenaamde stabielere *white collar-jobs* die weinig specialisatie vergen zit hier zeker voor veel tussen.

Deze, naar mijn mening, veel correcter analyse van de werkloosheid ontnemt dan ook alle kracht aan de verdediging van het openbaar initiatief, dat alleen steunt op werkloosheidscijfers.

U zal het ongetwijfeld met mij eens zijn dat, wanneer de overheid industriële initiatieven zou nemen in een door u terecht aangewezen richting van vernieuwing naar een hogere technologische bedrijvigheid, zij zal stuiten op een gebrek aan bekwaame managers en technici.

De enige geldige reden waarop een economisch initiatief, zowel van overheid als privé, mag steunen, is de mogelijkheid een produkt of een dienst te verzekeren die op de nationale en internationale markt verkoopbaar is, zoniet is het initiatief ten dode gedoemd en worden de openbare financiën slechts nutteloos verzwaaard met verliezen en steunverleningen waaruit voor de economie geen toegevoegde waarde voortvloeit.

Naast deze eerste demystificatie wil ik ook een andere mythe ontluisieren. In tegenstelling met wat steeds wordt beweerd zijn wij, liberalen, niet altijd principiële tegenstanders van industriële of commerciële overheidsinitiatieven, wanneer deze de normale spelregels van de markteconomie eerbiedigen en geen concurrentievervalsende voordelen ontvangen.

Het is echter wel juist, dat wij eerder skeptisch staan tegenover dergelijke initiatieven, en dit om een aantal zeer welbepaalde redenen die ik graag op een rijtje zet, zonder dat daarom hierin een prioriteit dient gezocht.

In de eerste plaats leert de ervaring ons dat de overheid nooit of zeer moeilijk terugkomt op de eens getroffen beslissingen. Ik ken zeer weinig gevallen waarin de administratie vrijwillig terugkomt op een maatregel of initiatief met nefaste gevolgen. In de algemene regel probeert men dan alleen de dwangmaatregelen te versterken en allerlei procedures en methodes op te bouwen om toch gelijk te hebben. Zo diezelfde mentaliteit ook aangehouden wordt in industriële initiatieven zijn de risico's voor permanente verlieslaters, zwaar direct en indirect betoelaagde overheidsbedrijven, dan ook enorm groot.

In de tweede plaats is er, in hoofde van de overheid, steeds een gevaar aanwezig voor vermenging van ideologie en economie, wat gemakkelijk aanleiding geeft tot protectiemaatregelen om politieke redenen. Op dit stuk vragen wij dat de eventuele economische initiatieven strikt zouden worden gescheiden van elke politieke invloed. Wij zouden het betreuren indien kabinetsleden in beheerraden van bedrijven zouden stappen. Wij huldigen trouwens ook het omgekeerde principe, namelijk dat vertegenwoordigers uit privé-bedrijven beter geen officiële kabinetsfunctie waarnemen, dit om invloedvermenging te vermijden.

In de derde plaats is er de klassieke traagheid van de beslissingsmechanismen van de overheid, die zich trouwens ook in zeer grote bedrijven laat gevoelen, een euvel dat zich in een internationaal gevoelige bedrijfshuishouding zals de onze snel wreekt.

In de vierde plaats is er de overheid als werkgever. Tot op heden huldigt elke overheid het principe van veel personeel. Zo die overheid even zwak blijft in haar industrieel initiatief, loopt niet alleen de

rendabiliteit van de onderneming gevaar, maar ontstaat tevens, via de collectieve sectoriële arbeidsovereenkomsten een niet te ontkennen druk op de hele sector, zodat hier de zwakkeren, qua rendabiliteit en kapitaalstructuur worden uitgeschakeld, met werkloosheid en monopolievorming als resultaat. Hier schuilt ook het gevaar dat de openbare bedrijfsleiders dezelfde politiek foute analyse van de werkloosheid maken en zich vooral « sociaal » zullen willen opstellen.

In de vijfde plaats is er het management en de innovatienoodzaak. Het is u, Mijnheer de Minister, voorzeker niet onbekend dat een groot aantal falen in de privé-sector hun oorsprong vinden in beheersfouten, gevolg van appreciatievergissingen bij de beoordeling van de markt of onkunde of zelfs wanbeheer. Het is u evenmin onbekend dat talrijke, vooral grotere, bedrijven het steeds moeilijker hebben om krachtige, doeltreffende bedrijfsleiders te vinden, wat waarschijnlijk zijn oorsprong vindt in het algemeen klimaat van onze maatschappij. Denkt u, in deze omstandigheden, de nodige dynamische vernieuwende bedrijfsleiders te vinden die wij zo broodnodig hebben om de reconversie tot stand te brengen met enige kans op welslagen en zonder al te veel brutale schokken?

Ik moge er u terloops op wijzen dat zeer dringend een statuut van de openbare beheerder, met nauwkeurige afbakening van zijn persoonlijke aansprakelijkheid, dient te worden opgesteld. Het is mij niet onbekend dat de vorige regering de zaak ter studie had. Het is trouwens evenmin een onbekend feit dat sommige handelsrechtbanken, mijns inziens terecht, meer en meer de neiging hebben om beheerders persoonlijk aansprakelijk te stellen voor beheersfouten waaruit die beheerders een persoonlijk voordeel haalden. Ten gronde meen ik trouwens dat het niet opgaat de vastheid van betrekking uit het openbaar ambt te laten bestaan voor openbare beheerders.

Wanneer deze laatste immers alleen namens de ministers optreden, worden zij geacht te handelen als agent-organen en wordt hun aansprakelijkheid, behoudens disciplinaire maatregelen, gedekt door de overheid. Dit zou kunnen leiden tot een staatswaarborg voor faillissementen van alle bedrijven waarin gedelegeerde ambtenaren in de beheersorganen zitting hebben.

Tenslotte vrezen wij dat de overheid zich al te gemakkelijk tevreden zal stellen met marginale rendabiliteiten die een privé-bedrijf, dat zijn kapitaalbreng behoorlijk wil vergoeden, zich niet kan veroorloven. Die kans is des te groter naarmate, in de actuele situatie alleszins, in grote mate zal worden gewerkt met geleend kapitaal, wat zeer duur uitvalt. Hier is vooral de politiek van de nationale en gewestelijke investeringsmaatschappijen als holdings zeer belangrijk, vermits op een compensatiebasis gemakkelijker kan worden gestreefd naar dumping met het oog op monopolievorming in politiek gewenste sectoren.

Uit al deze kritische beschouwingen kan uiteraard afgeleid worden dat wij verkiezen dat openbare industriële initiatieven in de mededingingsfeer zich allereerst zouden richten op openbare nutsbedrijven, zoals afvalverwerking, leefmilieu-investeringen en dies meer, waar naast een zwakke economische er ook een sociale rendabiliteit bestaat. Deze laatste mag echter in geen geval tot gevolg hebben dat geen ernstige kosten-baten-analyse zou gemaakt worden.

Op deze vlakken ligt reeds een enorm werkterrein voor de overheid en het is wellicht aangewezen eerst hier de behoeften te voldoen, vooreerst zich met de belastingen te wagen op de eigenlijke markt, ook al moet dit normaal rendabele en concurrentiële andere activiteiten niet uitsluiten.

Ziedaar, Mijnheer de Minister, waarde collega's, enkele beschouwingen die ik meen te moeten formuleren op één van de hoofdlijnen van de nieuwe regeerverklaring. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer van Waterschoot.

De heer van Waterschoot. — Mijnheer de Voorzitter, Heren Ministers, geachte collega's, ik zal mij in hoofdzaak beperken tot de problemen en mogelijkheden van de textiel- en kledingsector, dit in het kader van de werkverdeling tussen de leden van onze fractie.

Mijnheer de Minister, ik wens inleidend enkele beschouwingen te maken over de algemene toestand van de Belgische economie. Men kan die trouwens ter illustratie projecteren op beide genoemde sectoren: textiel en kleding. Hierbij wil ik beklemtonen dat de jongste jaren de comparatieve voordelen die de Belgische economie bezat rond de jaren 1960-1965 vrijwel verloren zijn gegaan, behalve onze natuurlijke geografische ligging. Het is ook niet een kwestie die regionaal duidelijk kan worden afgesplitst, het is een kwestie van graad tussen Vlaanderen en Wallonië. Voor het hele land, zowel in het Vlaamse als in

het Waalse gebied, stelt men vast dat in verrassend korte tijd, in een vijftiental jaren, wat men in terminologie van de economen de comparatieve voordelen noemt, een zeer ernstige deuk hebben gekregen, wat de kern uitmaakt van de huidige moeilijkheden van de Belgische economie.

Ik wil daar niet blijven bij stilstaan. Men zou het systematisch kunnen doen en onderzoeken welke de structurele factoren zijn die verzwakt zijn inzake de mensen, inzake de hulpbronnen, inzake de techniek, inzake de wetenschap, inzake de organisatie en de institutionele omstandigheden.

Wat de mentaliteit van de mensen betreft, wil ik een klein voorbeeld geven. Er zijn gemeentebesturen die zich thans tot het uiterste inspannen om te verhinderen dat een industriële vestiging in hun gemeente, zelfs op een erkend industrieterrein, zou gebeuren, terwijl zij vijftien à twintig jaar geleden alles zouden hebben gedaan om die tewerkstelling op hun grondgebied te creëren.

Ik kan niet zeggen dat men inzake de werklust, ondanks onze hoge produktiviteit, van een positieve evolutie kan gewagen. Zeer belangrijk, misschien is het meer een probleem voor Wallonië dan voor Vlaanderen, maar het is toch een nationaal probleem, is het geleidelijk afbrokkelen van een sociale consensus die zo belangrijk is voor een eensgezind economisch streven en voor de vooruitgang.

De voorwaarden van de energiebevoorrading is een bekend probleem. Onlangs schreef een auteur hierover — ik meen dat hij gelijk heeft — : wij gaan niet naar een periode van schaarste van energie. Wij gaan naar een periode van schaarste van goedkope energie en van overvloed van dure energie. In dit verband is de prijsfactor natuurlijk een belangrijk element voor de economische calculus en de economische tendenties op lange termijn.

Er is ook een afbrokkelen van de investeringsdrang in ons land. Het fiscaal klimaat, het algemeen sociaal-economisch klimaat, waarbij de toestand van de openbare financiën een rol spelen, een geheel van onzekerheden hebben hun weerslag en verzwaren de onmiddellijke problemen zoals het kostenniveau, de investeringsneiging en andere.

Derhalve is het niet moeilijk om tot de conclusie te komen dat wij dringend behoefte hebben aan een dynamische nieuwe industriële politiek, waartoe u, Mijnheer de Minister, reeds voor twee jaar hebt getracht een basis te leggen en waarvan wij de verdere uitbouw in de toekomst met voldoening zullen begroeten en beschouwen als een noodzakelijke strategische parameter. Wij hebben ook behoefte aan een beter algemeen economisch klimaat en, *last but not least*, aan een nieuwe sociale consensus waarvoor men zou vragen, en haast smeken, dat enkele mensen van formaat met een grote visie, zoals ze destijds aanwezig waren, zouden optreden.

Deze morgen werd hier gesproken over de dramatische verklaring die door een groep bedrijfsleiders vóór enkele dagen werd gepubliceerd en waarin als prognose wordt gesteld dat nu werkelijk de economisch-sociale afgrond voor onze voeten ligt.

Daarbij mag wel worden gesteld dat sinds jaar en dag ook op deze tribune waarschuwend en helderziend politici aan het woord zijn geweest. Vijf jaar geleden reeds heeft wijlen minister Oeleff op deze tribune zeer duidelijke en zwaarwegende woorden gesproken over de broosheid van de verworven hoge welvaart in dit land, en al de problemen rond het behoud van die welvaart.

Uzelf, Mijnheer de Minister, bent op dat punt alleszins niet achterwege gebleven. Hier en elders hebt u ook uitgetekend wat de toekomst ons kan brengen indien wij er niet toe komen een eensgezinde heraanpak tot stand te brengen. Nu de vervalldag werkelijk nakend is, kan men zich afvragen of de fatale kringloop in dit land dan niet kan worden doorbroken, in dit land dat zoveel gepresteerd heeft in 20 à 25 jaar, en of het nu werkelijk onmogelijk is dat een eensgezinde elan de economie van dit nog steeds benijdenswaardige land zou kunnen redden. Is het alleen maar denkbaar dat wij naar een *Zusammenbruch* zouden gaan waarover op dit ogenblik reeds openlijk gesproken wordt? Kunnen we naar de woorden van Abba Eban slechts wijs worden *après avoir commis toutes les bêtises*, of zal het traditioneel zo geroemde gezond verstand van deze bevolking in al haar regionen en geledingen het uiteindelijk toch nog halen?

Als er ooit een regering door het land moet worden beschouwd als zijnde van « nationaal welzijn », *de salut public*, dan is het wel de regering die thans is aangetreden. Indien zijzelf aan de rand van al die bedreigingen machteloos zou blijken te zijn, dan zouden de pessimisten toch wel gelijk krijgen, die vrezen dat uiteindelijk alleen maar de weg van zware en jarenlange beproevingen opnieuw een reddende heraanpak zal kunnen brengen.

Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, ik wil deze algemene inleiding even toepassen op deze belangrijke, werkverschaffende sectoren van textiel en kleding die op dit ogenblik nog altijd 120 000 personen tewerkstellen en stellen dat de crisis in de textiel- en kledingsector een illustratie is van deze algemene afbrokkeling van de comparatieve voordelen in ons land. De eigenaardige crisis die wij sedert 1973-1974 beleven in alle sectoren, en ook in deze beide bedrijfssectoren, heeft de problemen scherper in reliëf gebracht.

Ik zeg « eigenaardige crisis » omdat men nog altijd deze crisis niet kan vergelijken met die van 1930-1935 toen het nationaal produkt duidelijk omlaag tuimelde terwijl wij er nu toch in geslaagd zijn dat nationaal produkt, zij het dan in een zeer vertraagd tempo, gemiddeld verder te doen groeien. Het zou mij te ver leiden hierop in te gaan.

De problematiek rondom de textiel- en kledingnijverheid is geen geval op zichzelf. Het is slechts een illustratie van een algemene evolutie waarbij de steeds versterkende concurrentiekracht van nieuwe producenten in de wereld een grote rol speelt. Maar deze sectoren, die hiermede reeds tien jaar hebben af te rekenen, waren slechts een top van de ijsberg. Immers, daarna kwamen de staal, de scheepsherstellings- en nu de autoindustrie aan de beurt. Vanmorgen werd hierover door één van onze collega's gesproken.

Met de vooruitgang van de spits technologie, onder meer van de micro-elektronika, kan men zeer goed voorzien, dat over tien jaar ook de beschermde tertiaire sectoren, zoals de bankwereld, zeer sterk onder internationale concurrentie zullen staan van dit soort landen die aanvankelijk alleen een bedreiging schenen te vormen voor de traditionele sectoren. Het behoort tot de grote structurele aanpassingen waaraan iedere periode het hoofd moet bieden en waaraan men zich moet weten aan te passen.

Deze scherpere concurrentie binnen en buiten de EEG heeft mede in belangrijke mate haar invloed doen gelden op de comparatieve en concurrentiemogelijkheden van de textiel- en kledingnijverheid.

Het is symptomatisch dat het marktaandeel van de Belgische textiel- en kledingsectoren in de EEG bijna over de ganse lijn gevoelig gedaald is sinds 1973. Ondertussen zijn ook de bedrijfsresultaten en de investeringen gedaald, de werkloosheid gestegen en de industriële structuren verzwakt.

We mogen zeggen dat de opeenvolgende Belgische regeringen — dat mag wel eens nader onderstreept — traditioneel meer begrip hebben opgebracht en een meer positief beleid hebben gevoerd in verband met deze aloude sectoren die trouwens niet aan hun eerste structuur-aanpassing toe zijn. Historisch beschouw ik dat, voor een eeuwenoude industrie als textiel, wij ongeveer aan de vijfde à zesde grote aanpassing in de geschiedenis toe zijn. Men moet niet menen dat dit het einde is van deze sectoren maar de structurele aanpassing moet in de beste omstandigheden kunnen verlopen.

Niet in alle landen, ook niet in de nabuurlanden werden dezelfde wijsheid en dezelfde inzichten opgebracht. Onze noordvrienden in Nederland bijvoorbeeld, hadden mentaal de textiel- en confectienijverheid afgeschreven. Het is slechts gedurende de jongste jaren, onder druk van de falende werkgelegenheid dat men die houding heeft herzien. en *à la recherche du temps perdu* is gaan zoeken naar een stabiliseren van de tewerkstelling in bedoelde sectoren.

Sinds uw ambtsaanvaarding in juni 1977, Mijnheer de Minister, hebt u een bijzondere en realistische belangstelling aan de dag gelegd, voor de grote structurele bocht die door deze sectoren moet worden genomen. Het gaat niet alleen over de conjuncturele problemen, zelfs al is er dan deze lange, eigenaardige crisis. Het gaat werkelijk om de vijfde of de zesde grote structuraanpassing in onze geschiedenis, willen wij het bestaan van deze nijverheid verzekeren en in de toekomst vrijwaren.

U hebt belangstelling gehad voor de korte-termijnproblemen. Dat getuigen de ronde-tafelgesprekken van oktober 1977 en juli 1979. Maar u en de jongste regeringen hebben ook ingezien dat een lange-termijnvisie moet toegepast en een lange-termijnpolitiek moet worden gevoerd in overleg met de economische groepen en het bedrijfsleven.

Daaruit is de idee gegroeid van een vijfjarenplan tot vernieuwing, aanpassing en relance van deze beide sectoren. Dit is een sluitende visie.

Niet weinig onder invloed van de Belgische politiek is de EEG gekomen tot een tijdelijke marktregulende politiek — *l'organisation des marchés* —, die de EEG-landen gedurende een vijftal jaren wat tijd moest geven om op adem te komen en hun herstructurerings- en aanpassingspolitiek tot stand te brengen. Deze EEG-politiek is een tweetal jaren geleden gestart en zij zal waarschijnlijk tot 1985 worden volgehouden. Van deze periode moet dan ook ten volle gebruik worden gemaakt om de structuraanpassing van de Belgische textiel en kleding door te voeren.

Het Belgische textielplan, waarvan de opstelling bijna geëindigd is, heeft als eerste bekommerning de concurrentiepositie van de ondernemingen te versterken en een zo hoog mogelijke tewerkstelling na te streven, rekening houdend met de vernieuwing van de oriëntaties in de productie, in de verdeling en in de exportpositie.

De regering-Vanden Boeynants, die een overgangsregering was, maar een regering bekleed met alle bevoegdheden, heeft op 13 december 1978 een formele verbintenis aangegaan om voor de textiel- en kledingsector een vijfjarenplan op te stellen en uit te voeren dat zowel de modernisering als de restructurering beoogde. Mijnheer de Minister, u werd belast met de taak van concertmeester, een taak die u letterlijk en figuurlijk toekomt.

Dit vijfjarenplan wordt voorbereid met een doorgedreven analyse van alle karakteristieken en problemen die de diverse sectoren van de textiel en de kleding kennen. Hierdoor werd natuurlijk tijd verloren. Het opstellen van deze analyse duurde een jaar. Het is echter belangrijk dat voor de eerste keer in onze geschiedenis een zo diepgaande en volledige studie van deze beide sectoren en al hun subsectoren werd gemaakt. Voor deze studie ging men niet uit van de oude traditionele subsectoren, maar wel van de markt : de huishoudelijke textiel, de kledingtextiel, de industriële textiel. De vakbonden, de patroons en de onafhankelijke experts die bij deze studie werden betrokken in een begeleidingscomité zijn eensgezind van oordeel dat deze studie op een wetenschappelijk voortreffelijke, maar ook begrijpelijke wijze is doorgevoerd. Dit is een belangrijk punt, want vele wetenschappelijk voortreffelijke studies zijn niet begrijpelijk en leggen de brug niet naar de kennis van een ruimer *decision making* publiek en naar de autoriteiten. Deze studie echter is concreet, begrijpelijk opgesteld en geschikt voor operationele beslissingen.

Ik geloof zo de mening te vertolken van de sociaal-economische partners en van de onafhankelijke experts die hierbij werden betrokken.

Men kan zeggen dat het allemaal lang duurt. Laten we echter niet vergeten dat de regeringscrisisen het goed beheer van de Staat doen wankelen of storen. Indien wij de jongste regeringscrisis niet zouden hebben gekend, dan zou de studie die thans klaar is, het al eerder zijn geweest en dan zou het vijfjarig plan dat een nieuwe start moet geven aan de Belgische textiel- en kledingindustrie twee maanden eerder in werking zijn getreden. Het omzetten van de conclusies van deze studie in haalbare samenhangende maatregelen is echter een moeilijk probleem.

Voor al Vlaamse kringen — en dat is begrijpelijk — wordt de vraag gesteld : wat is nu de relatie tot de grote inspanningen en tot het plan dat voor de staalsector werd doorgedreven. De regering-Vanden Boeynants en daarna de regering-Martens I hebben uitdrukkelijk vastgesteld dat voor textiel en kleding een gelijkaardige inspanning zou worden geleverd, niet gelijkwaardig in geld. In het Frans sprak men over *un effort analogue* en niet *équivalent*. De sociaal-economische partners zijn dit standpunt trouwens in het begeleidingscomité bijgevallen. Het gaat niet op dat de ene sector precies evenveel overheidssteun vraagt als de andere voor zijn herstructurering en voor zijn financiële gezondmaking. Elke sector dient volgens zijn eigen behoeften behandeld en niet bij vergelijking. Hij moet vragen wat nodig is om voor de jaren 1980-1990 een nieuwe concurrentiële positie te verwerven. Aldus worden ook gunstige voorwaarden geschapen om de bedrijfstak voor de volgende eeuw veilig te stellen. Deze principes waren dus leidinggevend zowel bij het opmaken van de studie als thans bij het opstellen van de krachtlijnen van het vijfjarenplan. Uit de verklaringen van de minister en van de Eerste minister weten wij dat ook bij de huidige regering-Martens de wil aanwezig is om de nodige inspanningen te leveren en de financiële middelen ter beschikking te stellen voor dit textiel- en kledingplan. Tijdens de discussie betreffende het ontwerp 261 in de bevoegde Senaatscommissie enkele maanden geleden, heeft Eerste minister Martens een zeer uitdrukkelijke uitspraak gedaan. Ik citeer uit het geheugen : « Dat men dit inzicht niet moet koppelen aan zeer astucieuze definities of een terminologische inkleding want dat indien een regering niet in staat zou zijn een gelijkaardige inspanning op te brengen voor textiel en kleding als gebeurd is voor staal, dat zij geconfronteerd zou zijn met levensgrote politieke problemen in dit land. »

Mijnheer de Minister, ik ben ervan overtuigd dat u zelf zoals de Eerste minister en andere leden van de regering beseffen, dat het beëindigen en het uitwerken van dit textiel- en kledingplan dringend en prioritair is.

Ik wil niet vooruit lopen op de informatie die de minister ons zal willen geven, maar het lijkt mij redelijk dat men zou vermijden hierbij nog wetgevend werk te verrichten omdat er dan onoverkomelijk tijdverlies ontstaat. In de eerstkomende weken en maanden moet een operationeel vijfjarenplan uitgewerkt worden dat moet worden bekrachtigd door de sociaal-economische partners en door de regering. Men moet dus vermijden nieuwe wetteksten te creëren en men moet werken in het brede bestaande kader.

Mijnheer de Voorzitter, ik kijk naar het rode lampje en zal concluderen.

Wij moeten de *contraintes* van de EEG aanvaarden zoals wij de voordelen ervan aanvaarden, natuurlijk op voorwaarde dat wij niet het slachtoffer worden van bepaalde vertekeningen die soms aan de kleine landen worden toegeschoven en die door de grote landen kunnen worden ontweken.

De *timing* voor het uitwerken van het plan is sinds korte tijd terdege vastgelegd.

Ik ben ervan overtuigd dat de minister die *timing* straks zal bevestigen en dat, na onderzoek van de voorstellen van de minister en de regering door de sociaal-economische groepen nog vóór het einde van deze maand een ronde-tafelconferentie zal worden belegd waarop, ik hoop het ten stelligste, regering en bedrijfsleven formeel een gemeenschappelijk akkoord zullen bereiken, zodat de regering dit plan kan bekrachtigen en in uitvoering brengen.

De studies van de drie grote studiebureaus die hier werden vermeld, MacKinsey, Bekaert-Stanwick en Sobemap, zullen aan de basis liggen van de beleidsmaatregelen die worden aangekondigd, waarbij men vooral zal trachten de nog bestaande belangrijke troeven verder te valoriseren en de zwakke punten zoveel mogelijk uit te schakelen.

De studies zullen de inspiratiebron vormen voor de concrete voorstellen waarbij zowel het commercieel aspect als het kosten-baten-aspect en de financiële structuur belangrijk zijn. Het belang van de financiële structuur gold voor de staalindustrie, maar geldt ook voor de textiel-industrie, in een gans andere context. Het versterken van de financiële structuur van de ondernemingen is trouwens één van de belangrijkste parameters in het plan.

Wat men ook zegge en schrijve, ik ben ervan overtuigd dat de financiële middelen zullen worden gevonden voor de uitwerking van het plan, soms op originele wijze, met originele methodes. Ook van overheidswege zullen de financiële middelen zeker worden gevonden, gespreid over vijf jaar, om een gelijkaardige inspanning mogelijk te maken, met consensus van het bedrijfsleven, en om aan een textiel-instituut de uitvoering toe te vertrouwen, het concipiëren, stimuleren en coördineren van dit plan, over een periode van vijf jaar.

Wij staan op een historisch keerpunt van deze traditionele sectoren uit onze regionen. Wij moeten de bocht correct en met de nodige middelen en vaardigheid nemen.

Ik vertrouw erop dat de regering, en niet in het minst de minister van Economische Zaken, tijdig en met inzet van de nodige middelen en modaliteiten, ons deze grote structurele bocht zullen laten nemen.

Er moeten nog problemen worden opgelost, zoals het probleem van de financiering, het nader affijnen van de bevoegdheden, en het probleem om dit alles via een spoedprocedure in de eerstkomende weken tot een goed einde te brengen.

Mijnheer de Minister, met voldoening en met actieve belangstelling spreek ik mijn vertrouwen uit in de regering en in u zelf om dit tot een goed einde te brengen. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

De Voorzitter. — Dames en Heren, mag ik u nogmaals vragen u te willen houden aan de spreektijd die u zelf heeft opgegeven? De minister moet ons te 17 uur verlaten en hij zal zich dan laten vervangen door een staatssecretaris. Ik veronderstel dat u er alle belang bij hebt dat de minister persoonlijk kan antwoorden op de vragen die u hebt gesteld. Dat zal evenwel niet mogelijk zijn als de spreektijd voortdurend wordt overschreden.

La parole est à M. Basecq.

M. Basecq. — Monsieur le Président, Monsieur le Ministre, chers collègues, au cours de cette intervention, je ne compte pas développer des considérations sur les chiffres budgétaires qui sont soumis à notre appréciation.

J'ai lu avec beaucoup d'attention le rapport qui a été présenté à la Chambre des représentants ainsi que le compte rendu de la discussion qui a suivi. Votre budget est en progression constante depuis 1977, mais ces quelques milliards supplémentaires sont encore insuffisants pour faire face à la crise dans laquelle notre pays est plongé.

Sur le plan économique, la situation de notre pays est de plus en plus préoccupante. La crise s'affirme avec une intensité croissante et, de ce fait, un climat d'inquiétude s'installe dans notre pays. Nos chefs d'entreprises appréhendent les prochains mois et, si les statistiques dont nous disposons ne le laissent pas encore apparaître, je crois cependant pouvoir dire que notre économie est au bord d'une nouvelle récession.

Le Conseil central de l'Economie se montre particulièrement pessimiste à la suite d'une consultation des représentants des conseils professionnels. Ce pessimisme résulte surtout du ralentissement de la conjoncture économique à l'échelon international ainsi que de la hausse

des coûts de production occasionnée par les majorations du coût des produits pétroliers et du crédit.

Notre attention doit spécialement être attirée par l'évolution de la courbe synthétique des principaux résultats de l'enquête mensuelle de la Banque Nationale.

La valeur chiffrée de cette courbe se situait pour octobre 1979 au niveau 100, mais au cours des six mois suivants, nous enregistrons un fléchissement régulier et sensible qui traduit une détérioration plus prononcée : 96,49 en février, 95,23 en mars et davantage peut-être au cours des mois d'avril et de mai. On parle d'atteindre le chiffre de 90.

Voilà une évolution bien inquiétante, Monsieur le Ministre, que je souligne après d'autres collègues.

Par ailleurs, le chômage va grandissant et se situe parmi les plus élevés de la CEE. La restructuration de notre économie ne me paraît pas entreprise avec volonté et détermination. Nos taux d'intérêts en termes réels sont également parmi les plus élevés du monde. Cela ne facilite pas les investissements dans notre pays ni la gestion journalière de nos entreprises.

Nous insistons fortement pour que, dans les prochaines semaines, le gouvernement se préoccupe de cette évolution.

Ma deuxième remarque portera sur les investissements étrangers.

J'ai lu avec beaucoup d'intérêt, mais aussi avec inquiétude, Monsieur le Ministre, le rapport de votre département sur les investissements étrangers en Belgique au cours de l'exercice 1979.

Je relève dans ce rapport que les investissements étrangers dans notre pays ont pris au cours de cette année 1979 une évolution assez préoccupante. On y décèle notamment une réelle tendance aux désengagements.

Ce rapport fait état d'investissements étrangers ou mixtes, c'est-à-dire la participation d'intérêts belges, pour un montant de 10 milliards 701 millions de francs, en diminution de 12 p.c. par rapport à l'année antérieure et qui s'accompagnent d'une capacité d'emploi, pour la seule industrie manufacturière, de 630 unités, en régression de plus ou moins 50 p.c. par rapport à 1978.

Cette régression de la capacité d'emploi s'explique par la nette prédominance en 1979 d'implantations et d'opérations de rachat, dans des branches d'activités de très faible intensité d'emploi. Au cours de la période 1970-1979, 166 entreprises manufacturières étrangères ou mixtes ont cessé leurs activités en Belgique.

Ce qui est plus inquiétant, c'est que la moitié de ces cessations d'activité sont intervenues en 1976 et en 1979.

Ces désengagements, qui sont essentiellement américains, britanniques et néerlandais, représentent un désinvestissement de plus de huit milliards de francs et une perte de 12 582 emplois.

En ventilant les chiffres des investissements étrangers ou mixtes par secteur, on constate que plus de la moitié de ceux-ci, pour l'année 1979, ont été faits dans les seuls secteurs de la chimie et du pétrole, exactement 53,7 p.c. contre 34 p.c. en 1978.

Quant à la provenance des capitaux : en 1979, les investissements américains se sont élevés à 29,1 p.c. du total contre 42,3 p.c. en 1978. La part de la CEE est passée, elle, en un an de 32,3 p.c. à 55,8 p.c.

Une répartition régionale du montant total des investissements étrangers ou mixtes en Belgique, fait apparaître que la Flandre se taille la part du lion : 80 p.c. contre 46,1 p.c. en 1978, ceci essentiellement à la suite des importants investissements réalisés dans le secteur de la chimie et du pétrole dans la province d'Anvers.

Restent pour la région wallonne 10 p.c. contre 34,5 p.c. en 1978 et pour Bruxelles-Capitale 9,4 contre 19,4 p.c. l'an dernier.

Tous ces chiffres concernent les projets d'investissements étrangers ou mixtes acquis en 1979, mais dont la réalisation peut s'échelonner sur deux à trois ans selon l'importance du programme d'investissement projeté, quelles que puissent être les conséquences pour l'avenir.

Je ne puis dès lors qu'insister, Monsieur le Ministre, sur la nécessité de mener une politique qui rétablisse un meilleur équilibre des investissements étrangers en Belgique, à la fois entre les différents secteurs d'activités et entre les régions.

On peut constater, sur la base des statistiques, qu'en 1979 la production pétrolière globale avait dépassé la consommation et que l'excédent avait été totalement stocké par les gouvernements et les compagnies pétrolières.

Cela étant, il faut bien convenir que toutes les conditions étaient remplies pour permettre une nouvelle flambée des prix au cours de 1980. Cette flambée ne s'est d'ailleurs pas fait attendre.

Depuis le début de l'année, 33 p.c. de majoration de prix ont été comptabilisés et nous nous demandons où cela va pouvoir s'arrêter à

partir du moment où nous voyons certains pays producteurs exiger et appliquer des prix plus élevés encore et réclamer une limitation de la production en vue de restreindre l'approvisionnement et d'alimenter la psychose de pénurie.

Incontestablement, la méfiance a gagné le marché et la spéculation s'y développe à un rythme accéléré. Les multinationales pétrolières réalisent des stocks de plus en plus importants et les valorisent. Elles ont de bonnes raisons d'agir ainsi : la première est, bien entendu, la crainte de la pénurie et la seconde est qu'il est facile de s'endetter à 15 p.c. lorsque les prix, en six mois, augmentent au rythme de 30 p.c.

L'heure du bon choix a sonné pour notre pays, comme pour tous les pays industrialisés d'ailleurs, à savoir non seulement d'attaquer l'inflation de front — nous y avons réussi ! — mais aussi de s'attaquer à la réduction de la facture pétrolière et d'assurer un équilibre raisonnable entre l'offre et la demande d'énergie.

Le gouvernement, sur votre proposition d'ailleurs, Monsieur le Ministre, a déjà pris de sages décisions en la matière et nous comptons sur votre clairvoyance pour aller plus loin car les circonstances nous y obligent.

En ce qui concerne l'économie charbonnière, il faut relever que le prix du pétrole engagé dans une course folle a amené la nécessité de réduire notre dépendance à l'égard de l'or noir. La situation est telle que, dès que l'on entend parler d'énergie de remplacement, certains esprits s'échauffent et crient victoire sans attendre le résultat d'essais d'industrialisation.

Ainsi, on reparle depuis quelque temps des énormes possibilités qu'offriraient la gazéification souterraine et la liquéfaction du charbon.

Après avoir suscité de grands espoirs, ces techniques soulèvent maintenant de nombreuses questions. Le temps est venu de faire la part des choses, surtout au regard des promesses que nous voyons se dessiner en Allemagne, dans le cadre des expériences en cours. Dès lors, je voudrais vous demander, Monsieur le Ministre, où en est la Belgique à cet égard et si nous pouvons, dans les prochains mois, envisager la commercialisation ou la mise en pratique de ce nouveau système important de puissance énergétique.

Déjà, en 1979, notre pays a importé 3,2 millions de tonnes de charbon de plus qu'en 1978, ce qui représentait plus de la moitié de la production nationale.

Nous enregistrons, au cours du premier trimestre de l'année 1980, une nouvelle augmentation des importations de houille et d'agglomérés dans notre pays. Ces importations atteignent plus ou moins 240 000 tonnes et sont ainsi en augmentation de 8,8 p.c. par rapport à celles de la même période de 1979. Ces augmentations des importations de charbon en provenance des Etats-Unis et de la Pologne sont destinées aux cokeries, aux centrales électriques et aux industries diverses.

Cette politique cadre parfaitement avec la volonté clairement exprimée à l'échelon de la CEE de voir majorées de 10 p.c. les importations de charbon par rapport à 1979, tout en recherchant parallèlement d'ailleurs un léger accroissement de la production intérieure.

Il est évident que devant la situation grave du secteur de l'approvisionnement pétrolier, l'Europe et notre pays en particulier se réjouissent de pouvoir redécouvrir les valeurs énergétiques du charbon.

Mais il y a, me semble-t-il, une ombre au tableau. Alors que la production intérieure de charbon augmente dans la plupart des pays d'Europe, dans notre pays, comme en France d'ailleurs, elle est stagnante et cela malgré l'importance des crédits budgétaires affectés au secteur charbonnier : 11,5 milliards sur les 28 milliards que compte votre budget.

C'est une situation qui doit retenir votre attention. Je vous demande de bien vouloir tout mettre en œuvre pour essayer d'augmenter la production interne de charbon, de manière à réduire, ultérieurement, le déficit de notre balance des paiements.

Je voudrais évoquer ici, après notre collègue M. Sondag, le problème de l'industrie textile en Wallonie à travers le cas particulier de la faillite de la filature Van Hoegarden-Boonen à Cérœux-Mousty.

Cette filature, dont le tribunal du commerce de Nivelles a prononcé la faillite, occupe actuellement 415 personnes.

Elle fut fondée voici cent cinquante-cinq ans et elle est actuellement la dernière filature de coton de Wallonie dont la capacité représente 10 p.c. de celle du pays.

Cette filature est la seule en Belgique à produire un fil destiné à la fabrication du velours d'ameublement de haute qualité dont le marché est en expansion.

Le secrétaire d'Etat à la Région wallonne a annoncé la signature d'une convention octroyant un crédit de 40 millions permettant de poursuivre les activités de cette filature.

Il est évident que ce « crédit-pont » ne peut résoudre les problèmes de l'entreprise et permettra seulement de maintenir l'emploi durant quelque temps.

Vous préparez, Monsieur le Ministre, depuis plusieurs mois un plan quinquennal du textile et vous prévoyez, si mes informations sont exactes, des crédits particulièrement importants, de l'ordre de 15 milliards pour soutenir ce secteur.

Il devient extrêmement urgent que ce plan soit mis en œuvre le plus rapidement possible si l'on veut que ce qui reste de l'industrie textile wallonne soit sauvé.

Je désirerais, par ailleurs, vous demander quelles mesures vous comptez prendre dans l'immédiat en ce qui concerne la filature dont je viens de parler, grosse entité du Brabant wallon. Je voudrais surtout vous interroger sur les mesures que vous comptez prendre pour réaliser une meilleure coordination entre les institutions susceptibles de soutenir cette entreprise et d'intervenir sur le plan financier pour essayer de la maintenir en exploitation.

Quant à la sidérurgie, d'une manière générale, elle s'enfonce à nouveau dans la crise.

Aux Etats-Unis, de semaine en semaine, un nouveau ralentissement se dessine. Les livraisons totales pour l'industrie locale, qui étaient de l'ordre de 850 millions en 1979, seront probablement réduites de 15 p.c. cette année.

En Europe, nous ne disposons pas encore de statistiques précises, il apparaît cependant dès maintenant que la production s'effrite également.

Dans notre pays, la conjoncture sidérurgique est affectée par la cherté de l'argent.

Si, au cours des dernières années, la sidérurgie belge a fait maintes fois parler d'elle, ce fut souvent pour en dénoncer les faiblesses.

Si, en 1978-1979, une certaine reprise s'est dessinée, il semble qu'aujourd'hui la conjoncture sidérurgique dans notre pays soit comparativement davantage affectée par la cherté de l'argent que par le coût des salaires. Les nombreuses hausses de prix de l'énergie ainsi que la récession aux Etats-Unis brouillent à nouveau les cartes dans notre pays.

D'après les prévisions, les exportations d'acier vers les pays tiers vont régresser et la demande au sein de la CEE va fléchir au cours des prochains mois.

Cela signifie que l'amélioration de la situation des entreprises sidérurgiques est compromise. Cela signifie aussi que le plan de restructuration risque de ne pas avoir les effets escomptés. Cela signifie qu'un grand danger subsiste de devoir à nouveau recourir dans une trop grande mesure aux caisses de l'Etat déjà « épuisées », cela au détriment d'un véritable assainissement de la restructuration et de la reconversion d'autres secteurs industriels.

Que pensez-vous de cette situation, Monsieur le Ministre, surtout si l'on se réfère aux réactions syndicales assez dures qui se font jour, dans les circonstances présentes, dans la région de Charleroi ? Je crois pouvoir dire que le secteur de la sidérurgie, comme la Wallonie, n'a que faire d'un nombre supplémentaire de chômeurs.

Avant de terminer, je voudrais évoquer un point qui concerne essentiellement le Brabant wallon et qui a déjà été discuté en certaines circonstances : je veux parler de la reconnaissance des cantons de l'est du Brabant wallon comme zone de développement CEE. La fédération socialiste de l'arrondissement de Nivelles a procédé à l'examen du problème de la délimitation des zones de développement par la CEE. Ce n'est pas la première fois ; j'en ai moi-même parlé dès 1971 à la Chambre des représentants et d'autres collègues sont intervenus sur le même problème, au cours des années suivantes, jusqu'en 1980.

Nous savons que la CEE a choisi un ensemble de critères pour délimiter les zones de développement qui disposeraient d'une aide régionale : l'emploi, le chômage, les revenus, les mouvements de population. En fonction de ceux-ci, la Commission de la CEE refuse de classer l'est du Brabant wallon parmi les zones de développement. Elle justifie sa position par le fait que les cantons de Jodoigne et de Perwez appartiennent à l'arrondissement de Nivelles dont la situation globale est relativement favorable.

Or, les études nombreuses et récentes démontrent que l'est du Brabant wallon est une sous-région rurale caractérisée par un sous-développement chronique correspondant exactement aux critères définis par la CEE pour délimiter les zones de développement.

Je voudrais vous demander, Monsieur le Ministre, quel est l'état des démarches du gouvernement belge auprès de la CEE pour que l'est du Brabant wallon puisse bénéficier des avantages réservés aux zones de développement, puisque vous avez toujours exprimé qu'il ne convenait pas de considérer en sa totalité un arrondissement dont la dimension ne lui confère pas une réelle homogénéité économique.

En ce qui concerne le Fonds de rénovation industrielle, je me plais à souligner que des autorisations d'engagements à concurrence de 2,75 milliards de francs pourront être mises à disposition de votre département en vue d'une reconversion industrielle et technologique.

Nous sommes cependant encore loin d'un bon fonctionnement de ce Fonds de rénovation industrielle. Son installation définitive, de même d'ailleurs que celle de ses agences, n'est pas encore parachevée et, dès lors, ce n'est pas au cours de cet exercice 1980 que nous pourrions apprécier ses bienfaits.

Cela étant, nous restons très attentifs, Monsieur le Ministre, à toute action qu'il vous plaira d'entreprendre pour accélérer la procédure d'installation du Fonds de rénovation industrielle et pour que les actions concertées puissent être développées dans les meilleurs délais.

Les problèmes sont multiples dans le domaine de l'économie belge qui mérite actuellement une très grande attention.

Votre tâche est sans conteste particulièrement difficile, Monsieur le Ministre. Pour surmonter les difficultés qui se présentent, il vous faudra beaucoup de volonté d'action, de détermination dans l'action, et aussi beaucoup d'ingéniosité.

Mais nous connaissons votre ardeur au travail, votre volonté de réussir, votre connaissance approfondie des problèmes économiques. Vous pouvez compter sur notre confiance. Nous voterons le budget de 1980 de votre département en espérant qu'il soit de nature à vous permettre de faire face à l'évolution que nous connaissons depuis son élaboration. (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer de Bruyne.

De heer de Bruyne. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, geachte collega's, een kritisch onderzoek van de begroting van het ministerie van Economische Zaken en van de begeleidende parlementaire stukken is één van de zwaarste taken van de Senaat. Ik heb er me zo goed mogelijk van gekweten en heb er me geen ogenblik bij verveeld. Deze begroting is wel een van de duidelijkste illustraties van de omvang van het economisch terrein waarop de moderne Staat actief optreedt en van het onvoorstelbaar geworden aantal raakvlakken met en deelnamen aan het bedrijfsleven, in welke vorm dan ook, geordend of chaotisch. Als de minister van Economische Zaken alle toetsen van al die klavieren van al die instrumenten behoorlijk wil bespelen en alle registers passend wil inschakelen, moet hij bijna een mens-geworden-computer zijn, of een zeldzaam virtuoos. In het beste geval is hij alleen nog de dirigent van een moeilijk te leiden orkest, met vóór zich een deels onuitvoerbaar, deels onuitgewerkte partituur.

En dat is dan mijn eerste vraag: Hebben we inzake economisch beleid niet de grens bereikt van wat een parlementaire democratie aan economische ingrepen, controle en planning nog aankan? En uw begroting, Mijnheer de Minister, is in al haar omvang slechts een onvolledig spiegelbeeld van uw taakstelling, die nog veel meer omvat dan wat in de thans aan de orde zijnde documenten staat. Daarnaast zijn nog tal van andere regeringsleden werkzaam op economisch gebied.

Ik zal ditmaal geen woord zeggen over de macro-economische doeleinden van uw beleid — ofschoon die politiek de kern van de zaak zijn — en alleen maar een overzichtje geven van wat de regering, hoofdzakelijk ofschoon niet uitsluitend in de persoon van de minister van Economische Zaken, te doen heeft alleen al in de vorm van financiële tegemoetkomingen aan ondernemingen — en waarover de Senaat hier thans te oordelen heeft, ofschoon de tijd hiervoor ontbreekt.

Laten we eerst spreken over de methodiek van die financiële tegemoetkomingen van de overheid die de volgende vormen kunnen aannemen:

Het kunnen kredieten zijn die lopen via de openbare kredietinstellingen — en dat is een geducht instrumentarium geworden — of het kunnen rechtstreekse terugvorderbare rentedragende voorschotten van de Staat zijn, waarbij « terugvorderbaar » een soms zeer rekbare betekenis heeft gekregen.

Daarnaast is er de staatswaarborg van kredieten, waarover later méér.

Dan hebt u de toelagen of subsidies: rentetolagen, namelijk renteverminderingen op kredieten, een procedure waarbij de overheidstussenkomen wordt overgemaakt aan de kredietverlenende instelling; kapitaalpremies, ter vervanging van rentetolagen, waarvan de bestemming de onderneming in kwestie zelf is: arbeidsplaatspremies; andere niet-terugvorderbare toelagen, onder andere deze verstrekt via het Instituut tot Aanmoediging van het Wetenschappelijk Onderzoek in Nijverheid en Landbouw — en via die instellingen waaraan men als senator een hele toespraak uitsluitend zou kunnen wijden, en dat zou dan een zeer zinnige bijdrage in het begrotingsdebat zijn.

Voorts zijn er de terugvorderbare voorschotten van de Staat: bijvoorbeeld voor vervaardiging van prototypes. Er zijn de participaties van de

overheid: via de Nim, Gim, voor hun eigen rekening of voor rekening van de Staat.

Al die financiële tegemoetkomingen geschieden volgens diverse modaliteiten: het kan via ministeriële beslissing gaan, of op contractuele basis geschieden. Zulk een administratiefrechtelijk verschil is zo maar geen bijzaak. De tussenkomen is gekoppeld aan diverse voorwaarden.

Er dienen investeringen uit voort te vloeien, of tewerkstelling, onderzoeksuitgaven, export, produktie. *Last but not least* geschiedt de overheidssteun op een algemene wijze (nationaal — over het ganse grondgebied) of regionaal (bijvoorbeeld in bepaalde ontwikkelingszones) voor alle industrietakken, of beperkt tot bepaalde sectoren (sectoriële hulp aan staal, textiel, schoennijverheid, diamant, scheepsbouw, glasnijverheid, papier), tijdelijk (conjunctureel) of bestendig. Ik daag ook de best ingelichte collega uit om, van geval tot geval, zo maar dadelijk zijn weg te vinden in dit operationeel en procedureel geheel, en uit te maken of de wettelijke modaliteiten geëerbiedigd worden en of de begrotingsposten niet van hun doel worden afgewend. En dan spreek ik louter over het formele doel, want de eigenlijke algemeen-economische doelstellingen waartoe dit moet dienen, vormen nog een moeilijker kwestie.

Dit doet bij mij de vraag rijzen — en dit is niet persoonlijk bedoeld want de minister weet hoezeer ik hem acht — « Hoe kan men nog in deze Staat minister van Economische Zaken zijn? » Men zou er een variëteit in kunnen zien van de vraag: « Comment peut-on être Persan? » Het is overigens een vraag die ons als lid van de Senaat evenzeer aangaat: Vervullen wij nog de budgettaire en controlerende taak die de onze is in de huidige welvaartstaat met zijn post-Keynesiaanse vervechting van het privé-bedrijfsleven en de vrije markteconomie, met de maatschappij en haar min of meer socialiserende krachten en *pressure groups*, tot uitdrukking komend in een gamma van instellingen allerhande? De studie van fuga en contrapunt is eenvoudig vergeleken met die van de begroting van Economische Zaken.

Het wordt er niet beter op als men, bij de ontleding van de tegemoetkomingen van de Staat aan het bedrijfsleven — wat dan toch nog maar een onderdeel is van de taken van het ministerie van Economische Zaken — nagaat hoe het gesteld is met de wettelijke grondslag ervan. Ik bedoel dan in hoofdzaak de expansiewetgeving zoals ze sedert 1959 tot stand gekomen en toegepast is, in tijden waarin het economisch leven een heel andere faze doormaakte dan de huidige, en de pogingen tot binnenlandse staatsvorming nog ver verwijderd waren van de thans verdedigde standpunten.

Mijnheer de Minister, de tijd ontbreekt ons, tot staving van deze stelling, de historiek te maken en de resultaten te schatten van de expansiewetten, beginnend met de algemene wetten van 24 mei 1959 en 17 juli 1959, gevolgd door de regionale wet van 18 juli 1959.

Naast en ter aanvulling van de wet van 18 juli 1959 kwam in 1966 een nieuwe, specifieke regionale expansiewet tot stand: de wet van 14 juli 1966 toepasselijk op alle streken die met dringende reconversieproblemen te kampen hadden. De wet van 30 december 1970 tenslotte had als doel aan de economische expansie een bestendige en minder occasionele wetgevende grondslag te geven.

De draagwijdte van dit wetgevende apparaat zal zeker in Vlaanderen eerlang meer dan ooit de inzet zijn van een inventarisatie van wat een generatie van politici en economen bereikt en niet bereikt heeft. Zoals reeds gezegd behoort dit niet tot het onderwerp van deze uiteenzetting, al kan ik niet nalaten, Mijnheer de Minister, u te signaleren met welke onaangename gevoelens Vlaamse leden van de commissie voor de Financiën vorige week kennis namen van de ook door u ondertekende memorie van toelichting bij het ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 17 juli 1959 tot invoering en ordening van maatregelen tot bevordering van de economische expansie en de oprichting van nieuwe industrieën, en de wet van 30 december 1970 op de economische expansie.

Mijn collega Van Elsen heeft deze ochtend hier al naar verwezen en uit de reactie van de minister kon ik afleiden dat hij de zaak goed kent en belangrijk acht.

De verdere parlementaire behandeling van dit wetsontwerp zal voor de Volksunie een gelegenheid zijn om ten gronde deze materie te behandelen, waarbij ze, naar we hopen, de andere Vlaamse partijen aan onze zijde zullen hebben als we onder meer verwijzen naar een tabel in de memorie van toelichting. Daaruit blijkt dat op 1 april 1979 de toepassing van de wet van 14 juli 1966 aan de Vlaamse regio 4 466 miljoen door de Staat gewaarborgde kredieten opleverde, tegen 11 312 miljoen frank aan Wallonië, en de toepassing van de wet van 30 december 1970 16 762 miljoen voor Vlaanderen, tegen 26 211 miljoen voor Wallonië.

Ik vraag me af wat we in deze Senaat zouden meemaken indien de verdeling andersom was. Ik wacht uw antwoord met belangstelling af.

Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, ik besluit :

In België zijn, zoals in andere westerse landen, verhoudingen en financiële verbanden tussen de Staat en het bedrijfsleven ontstaan die, ondanks hun historische logica, wettelijk, instrumenteel en budgettair onoverzichtelijk, vaak ongezonde en uiteindelijk onhoudbare scheefftrekkingen hebben meegebracht voor de Staat en voor het bedrijfsleven. Ze hebben het Parlement voor verantwoordelijkheden geplaatst die het niet aankan, terwijl de uitvoerende macht een hercules-taak moet vervullen die ook haar mogelijkheden te boven gaat. Ik denk dat zowel de socialisten als de liberalen dit erkennen, al zullen hun conclusies allicht zeer verschillend zijn. Hier komt nog bij dat, in België, de Vlaamse gemeenschap, uit deze stand van zaken, naast zekere positieve conclusies, een aantal vaststellingen afleidt die wijzen op een voor haar vaak ondraaglijke achterstelling, ook op economisch gebied.

Aldus worden wij geconfronteerd met de actuele basisproblematiek van de regering die de grenzen van mijn interventie overschrijdt. *(Applaus op de banken van de Volksunie.)*

M. le Président. — La parole est à M. Lagneau.

M. Lagneau. — Monsieur le Président, Monsieur le Ministre, chers collègues, la discussion tardive d'un budget ne peut avoir la signification première de cet acte politique important qu'est l'examen des dépenses autorisées pour le prochain exercice. A cette période de l'année, les budgets de 1980 ne sont plus des prévisions, car ils appartiennent déjà pour moitié au moins à l'histoire. Ainsi en va-t-il en particulier pour le budget du ministère des Affaires économiques.

Mais il reste que les principes qui guident la politique économique du gouvernement peuvent être examinés et c'est dans ce domaine que je soumettrai quelques réflexions et quelques questions à votre attention.

La crise qui frappe la Belgique depuis 1975 a des conséquences particulièrement lourdes pour la région wallonne qui était déjà avant cette date confrontée avec un important chômage structurel.

L'activité industrielle en Flandre se passe pour une part importante dans des branches caractérisées par une forte croissance : près de 50 p.c. du produit national brut flamand, ou plus exactement du produit régional brut de la Flandre proviennent de branches d'activité à forte croissance, alors que pour la région wallonne 10 p.c. seulement du produit régional brut résultent de ce type d'activité.

La situation particulièrement défavorisée de la Wallonie est connue de longue date et plusieurs gouvernements ont fait du développement équilibré des régions un des objectifs majeurs de leur politique économique. Malheureusement, cette situation n'a pas été corrigée et le problème reste entier.

Comment le gouvernement actuel voit-il la situation, Monsieur le Ministre, et quelle est sa politique à cet égard ?

A l'occasion de l'examen du budget de votre département en commission de la Chambre des représentants, on a discuté de la délimitation des zones de développement et rappelé que le traité de Rome ne connaît que les Etats membres et ignore les régions. Il ne pouvait en être autrement car au moment de la signature du traité de Rome, les problèmes régionaux n'avaient pas encore trouvé l'audience qui est la leur aujourd'hui. Je suis convaincu qu'avant longtemps les institutions européennes accueilleront des représentants des régions, ce qui est une condition nécessaire à l'équilibre et au progrès de la construction européenne.

Le gouvernement poursuit avec la CEE une discussion déjà longue sur la délimitation des zones de développement. En décembre 1979, il a mis en place un groupe de travail chargé de préparer la réponse à la dernière note de la Commission. Depuis cette époque, il y a eu sûrement de multiples contacts entre le gouvernement et la CEE et je souhaite savoir, Monsieur le Ministre, si les points de vue se sont rapprochés et quelle sera la solution probable.

Y a-t-il actuellement un inconvénient à faire connaître à la commission des Affaires économiques et même au Parlement, la position du gouvernement belge telle qu'elle a été communiquée à la Commission de la CEE ?

Nous sommes tous convaincus de la nécessité de réaliser des économies d'énergie et le gouvernement peut et doit intensifier son action sur ce plan. Un trop grand nombre de nos compatriotes restent indifférents à la nécessité pour chacun de faire un effort personnel pour utiliser l'énergie de manière judicieuse. Dans une interview de la semaine dernière, le gouverneur de la Banque Nationale déclarait que « la réduction de notre consommation énergétique est devenue la priorité des priorités ».

Je ne crois pas qu'il soit nécessaire de se livrer à l'exégèse des propos tenus par M. le gouverneur de la Banque Nationale pour se rendre compte de la justesse de cette déclaration.

Il y a quelques mois, votre ministère a publié des recommandations dans la presse et à la TV pour inviter aux économies d'énergie. Il conviendrait, Monsieur le Ministre, de faire un usage massif des médias pour agir sur le public et nous savons que cette méthode est efficace par les résultats qu'elle a donnés dans un pays voisin.

Puis-je ajouter que certaines économies d'énergie sont parfois rendues impossibles en raison des caractéristiques techniques de certains appareils ménagers d'usage courant ?

Je suppose, Monsieur le Ministre, que cette situation a retenu l'attention de vos services, et que dans quelque temps, on ne trouvera plus sur le marché, des appareils qui conduisent à un gaspillage inacceptable d'énergie. Des efforts sérieux sont-ils engagés dans ce but avec les producteurs de ces équipements ?

Lutter contre les gaspillages d'énergie, mettre en œuvre des procédés ou des techniques économisant l'énergie est un moyen de favoriser une série d'activités intérieures et donc la création d'emplois. A cet égard, pourquoi n'exonère-t-on pas de la TVA les dépenses faites dans le but de réduire les consommations d'énergie ?

Nous connaissons de façon sûre les effets négatifs de l'augmentation du coût de l'énergie sur le produit national brut. Réduire notre consommation d'énergie est un moyen de sauvegarder notre revenu.

L'accord gouvernemental prévoit des mesures importantes et courageuses pour économiser l'énergie. Est-il possible, Monsieur le Ministre, d'avoir dès à présent des indications sur la mise en application de ces mesures ? Il est nécessaire de sensibiliser rapidement le public à cette importante question.

Une économie dynamique ne peut exister sans entreprises rentables. Elles sont la condition nécessaire à la création de ces emplois dont nous avons tant besoin pour réduire le chômage qui pèse si lourdement dans le bilan de nos dépenses sociales.

Et il serait très utile d'aborder certains débats en présence de l'ensemble des ministres concernés par les divers aspects du chômage, tant la coordination des efforts dans ce domaine est indispensable. Dans un récent ouvrage, Alfred Sauvy a insisté, une fois de plus, sur la complexité et la diversité des phénomènes qui conditionnent la création d'emplois. Evoquant tout ce qui doit être fait pour permettre des actions efficaces sur ce plan, il n'hésite pas à écrire « qu'une science entière est à créer ».

Je vous soumets cet avis, Monsieur le Ministre des Affaires économiques, estimant que vous êtes le mieux placé pour prendre des initiatives en la matière et en particulier pour instaurer les larges débats qui permettront de mieux éclairer le sujet. Je souhaite illustrer ce propos par un exemple concret.

La presse a rappelé récemment que dans la région Mons-Borinage, où sévit un taux de chômage particulièrement élevé, et où des menaces nouvelles se précisent — vous serez d'ailleurs interpellé demain à ce sujet —, près de 90 p.c. des chômeurs masculins n'ont pas dépassé le stade de l'école primaire. Cet élément et bien d'autres de même nature me font croire qu'il reste beaucoup à faire pour améliorer les connaissances et tout particulièrement les connaissances professionnelles d'une importante partie de la population. Depuis des années, cette situation est dénoncée par l'Onem, les syndicats et les employeurs, mais on n'y change rien. Une telle inertie est aberrante et gravement coupable.

Le Cen de Mol prend une part considérable dans les budgets de recherche et développement des établissements qui dépendent du département des Affaires économiques.

En gros, le Cen reçoit environ 75 p.c. des crédits consacrés aux dépenses courantes et il en est de même pour les dépenses en capital.

Bien entendu, des écarts comparables se retrouvent en ce qui concerne le personnel occupé : treize cents personnes à Mol et un peu plus de trois cents pour l'Ire, l'Inix.

Ces déséquilibres ont déjà été évoqués par divers milieux wallons et il est clair que la Wallonie n'a aucune chance de retrouver un destin industriel, une vie économique dynamique et prospère si on ne donne pas à ses chercheurs — et elle en a d'excellents — les moyens qui permettront la mise au point d'innovations et la relance de son activité industrielle. Il importe donc que dans l'avenir, Monsieur le Ministre, les sommes accordées à l'une et l'autre communauté soient rééquilibrées.

Je suis convaincu qu'il sera fait droit aux arguments qui plaident en faveur d'une plus juste répartition des crédits de recherche pour les établissements situés en Wallonie, l'Inix, l'Ire, l'Institut de gazéification souterraine et, bien entendu, tout autre établissement qu'il serait utile de créer, car il faut convenir que les domaines où des recherches peuvent être utilement engagées sont fort vastes et que les organismes existants sont loin de pouvoir couvrir ce large champ d'action.

Quand le rééquilibrage sera acquis, il faudra qu'au niveau wallon, on veuille à assurer une programmation de la recherche ainsi que l'indis-

pensable coordination entre les travaux des diverses institutions. Il ne s'agit plus ici d'un problème financier car ceci doit être l'œuvre de quelques hommes.

Pour terminer, je voudrais vous poser deux questions brèves mais précises.

Plusieurs études récentes ont évoqué la possibilité de récupérer le charbon des terrils suivant une nouvelle technique appelée combustion à lit fluidisé. Le gouvernement a-t-il l'intention de favoriser la mise en œuvre de ce procédé dont les avantages sont nombreux d'après les techniciens en la matière ?

Parmi ces techniciens se trouvent plusieurs de nos compatriotes dont la compétence ne peut être niée.

L'industrie chimique et, dans une mesure moindre, l'industrie des fabrications métalliques ont connu des progrès appréciables ces dernières années malgré la crise. Cependant, on estime qu'il existe encore dans ces branches de nombreuses possibilités d'implantations nouvelles. Disposez-vous, Monsieur le Ministre, d'estimations sur les implantations programmées ou prévues à court terme dans ces deux secteurs industriels et sur leur répartition régionale ? (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Vanhaverbeke.

De heer Vanhaverbeke. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, geachte collega's, een sector die echt brutaal geconfronteerd wordt met het energieprobleem is de tuinbouw en de sierteeltensector, meer speciaal de teelt onder glas. Ik zeg wel brutaal niet alleen omdat de stookkost vervijfvoudigd is in enkele jaren maar vooral omdat door kunstmatige gunstige prijzen bij de Nederlandse beroepscollega's een onmogelijke concurrentiepositie geschapen wordt. Van de overheid kunnen wij op het ogenblik moeilijk verwachten dat zo maar subsidies uitgestrooid worden.

Wat wij van de overheid wel verwachten, is dat een sector, waarin 20 000 gezinnen hun broodwinning opgebouwd hebben door zware investering en hard werk, niet zou worden in de steek gelaten.

In 1977 waren in de tuinbouw 5 746 loontrekkende arbeidskrachten tewerkgesteld. De waarde van de glasgroenten belooft 5 miljard, de sierteelten eveneens 5 miljard.

Wanneer wij toch een inspanning vragen van de overheid, dan is dit wel gebaseerd op het algemeen belang, op een enorme produktie- en uitvoerwaarde, op kostbare arbeidsplaatsen voor zelfstandigen en loontrekkenden, op de redding van het rendement van een reusachtig kapitaal in vele gevallen — meestal met staatswaarborg — ernstig met leningen bezwaard. De glastuinbouw verbruikt jaarlijks ongeveer 250 000 ton stookolie. De prijs is in één jaar meer dan verdubbeld.

De last, alleen van verwarming, steeg van 90 tot 200 frank per m².

De prijzen van talrijke produkten zijn allesbehalve schitterend omwille van de kunstmatig scheefgetrokken internationale concurrentie of de concurrentie onder de EEG-partners. De bestaans- en overlevingskansen van de bedrijven worden derhalve zwaar bedreigd.

Daartegenover staat dat de Nederlandse glastuinbouw extra bevoorregeld wordt door de Nederlandse overheid die speciale tuinbouw-tarieven toestaat voor gasverbruik. De kost is een derde lager, hetzij 70 frank per m³ glas.

Duitsland en Frankrijk hebben reeds gereageerd met eigen nationale rechtstreekse en onrechtstreekse betoelaging met substantiële bedragen.

Wat zal de Belgische overheid doen ?

Op een parlementaire vraag enkele maanden geleden mocht ik van u, Mijnheer de Minister, de verzekering krijgen dat een inspanning zou worden gedaan om de bevoorrading veilig te stellen.

Wij willen u danken, omdat inderdaad de vorige winter hinder en schade, zoniet vermeden dan toch bestreden werd.

Wat zal u nu ondernemen om de prijs te drukken en om de normale concurrentiekracht op te bouwen ?

Hierbij dan enkele vragen aan de minister van Economische Zaken :

1. Welk bedrag per liter, tegen de huidige prijzen, gaat naar de staatskas voor lichte en zware stookolie ?

2. Wat zal ondernomen worden om op het EEG-plan de met opzet scheefgetrokken situatie te herstellen in een normale concurrentieverhouding ?

3. Acht u het aangewezen en mogelijk om een desinvesteringssteun voor niet voldoende verbeterbare bedrijven te voorzien ?

4. Acht u het aangewezen en mogelijk om een kapitaalsteun te voorzien voor energiebesparende investeringen en voor ombouw naar goedkopere energiebronnen ?

5. Acht u het aangewezen en mogelijk om steun en begeleiding te geven bij de technische voorlichting en bij de rendementsmetingen ?

De tuinbouw en de sierteeltensector zijn belangrijk.

Zij zijn in een noodsituatie.

Morgen zullen te Antwerpen duizenden boeren en tuinders de aandacht van de publieke opinie en de overheid opvorderen. Zij vragen geen aalmoes. Zij vragen een eerlijke kans op normale concurrentievoordelen. De overheid moet beseffen dat een tijdelijke hulp een enorme bijdrage is tot bescherming van deze 20 000 bedrijven, van een kostbare tewerkstelling en van een extra waarde van meer dan 11 miljard frank aan export. Deze bedreigde bedrijven rekenen op een moedig en verantwoord beleid. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Capoen.

De heer Capoen. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, geachte collega's, één van de doelstellingen van het Belgisch energiebeleid is onder meer het nastreven van een grotere onafhankelijkheid tegenover de energie exporterende landen.

Daartoe werd geopteerd voor een grotere, geografische spreiding van de herkomst van de energiedragers enerzijds, en anderzijds voor een zo groot mogelijke diversificatie tussen de energiedragers zelf.

In dit kader werden er contracten afgesloten met Algerië voor het leveren van vloeibaar aardgas. Er werd toe besloten een aardgas-terminal te bouwen in de voorhaven van Zeebrugge en is er reeds een speciale methaantanker gebouwd om dit vloeibaar aardgas te vervoeren.

Wegens vertragingen, zowel van Algerijnse als van Belgische zijde, ligt deze methaantanker werkloos in een of andere Noorse fjord. Dit verplicht voor anker liggen van een dergelijk gesofistikeerd en duur schip dreigt een kostelijke operatie te worden voor de gemeenschap.

Wij vragen ons af of er wel voldoende inspanningen worden gedaan om deze methaantanker aan opdrachten te helpen. Want, afgaande op de hardnekkige geruchten die blijven circuleren, zou het wel eens kunnen gebeuren dat dit schip nooit vloeibaar aardgas van Algerië naar Zeebrugge zal moeten vervoeren. Inderdaad, volgens officiële Algerijnse bronnen zou Algerië definitief hebben afgezien van de levering van vloeibaar aardgas en zou het thans de voorkeur geven aan de levering van aardgas door een pijpleiding naar het vasteland.

Naar aanleiding van deze geruchten hebben wij enkele vragen te stellen aan de minister van Economische Zaken.

Ten eerste, is de regering op de hoogte van de nieuwe plannen van de Algerijnse regering in verband met de levering van aardgas ?

Ten tweede, zo ja, wat zal er dan gedaan worden om de investeringen in de terminal en de methaantanker toch rendabel te maken ?

Ten derde, hoe denkt men de energievoorziening van ons land te vrijwaren en te verzekeren indien er zulk een belangrijk leverancier mocht wegvallen. Want, volgens het witboek *Elementen voor een nieuw energiebeleid*, vernemen wij dat de levering van het aardgas uit Algerië voor 10 pct. van onze energiebehoeften zal moeten instaan op middellange en korte termijn.

De cruciale vraag in gans deze zaak is eigenlijk over welke waarborgen de regering beschikt in verband met de levering van Algerijns aardgas. Indien deze leveringen niet zouden doorgaan, wat zal er dan gebeuren met de verbintenissen van de regering tegenover firma's die projecten uitwerkten in Algerië, projecten waarvan de betaling gewaarborgd is door aardgasleveringen van Algerië aan België ?

Mijnheer de Minister, wij zouden graag een duidelijke uitleg krijgen over de kwestie van het Algerijns aardgas.

Een ander probleem dat ik vandaag wil behandelen, is de rationalisatie in de Belgische staalsector. Ingevolge de crisis in de Europese staalsector in het algemeen en in de Belgische staalsector in het bijzonder, werden er rationalisatieplannen uitgewerkt die thans volop in uitvoering zijn. Het gaat hier om verscheidene tientallen miljarden overheidsgelden die besteed worden in bedrijven waarvan de overlevingskansen met de dag onzekerder worden en waarover het Parlement niet voldoende is ingelicht.

Toevallig vonden wij deze week enkele artikelen in een krant, die laten veronderstellen dat er het een en ander misloopt met de rationalisatie in de Belgische staalsector.

In een eerste artikel valt de Westduitse minister van Economische Zaken, de heer Lambsdorff, het plan-Davignon aan. Hij beweert dat er Europese staalproducenten zijn die onproductieve installaties blijven gebruiken en enorme verliezen opstapelen, die dan worden overgenomen door hun regeringen. De heer Lambsdorff noemt bij deze kritiek onder meer België.

In een ander artikel lezen we dat Cockerill aan de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid de toestemming heeft gevraagd om een deel van het krediet van meer dan 1 miljard frank, dat was toegekend ten behoeve van de nieuwe draadfabriek Valfil, te gebruiken om het vakantiegeld aan de werknemers te kunnen uitbetalen. Naar verluidt zou de NMKN toestemmen om meer dan een half miljard te laten aanwenden als vakantiegeld.

Vandaag lezen wij in dezelfde krant dat niemand minder dan minister Marc Eyskens verklaard heeft dat Cockerill volgens de bedrijfseconomische normen over enkele maanden feitelijk failliet zal zijn.

Mijnheer de Minister, wij hebben alle redenen om te geloven dat de gemeenschapsgelden niet doelmatig worden aangewend in de staalsector. Wij vrezen inderdaad dat de Waalse staal- dezelfde weg opgaat als in de tijd de Waalse kolennijverheid. Men stopt zo veel geld in bodemloze putten dat er voor andere sectoren geen voldoende middelen meer ter beschikking staan. Dit is allemaal des te erger als men bedenkt dat het aangewende geld voor meer dan 60 pct. van Vlaanderen afkomstig is en dat men met die gelden een rationalisatieplan betaalt dat de toekomstplannen van de Vlaamse bedrijven, en in het bijzonder van de Vlaamse staalbedrijven, zwaar hypothekeert. Volgens minister Eyskens zou er vandaag geen frank meer ter beschikking zijn van de textielsector, die toch hoofdzakelijk een Vlaamse aangelegenheid is.

Het past hier trouwens meer fundamentele vragen te stellen over ons industrieel beleid.

Volstaat het nog wel om onze staalnijverheid te rationaliseren, gezien de bredere context van het huidige wereldgebeuren? Wij bedoelen hier meer in het bijzonder de evolutie op de energie- en grondstoffenmarkt, de nieuwe internationale arbeidsverdeling, de technologische gelijkshakeling en het beheersen van nieuwe procédés en technieken door steeds meer landen. In deze context moeten wij ons toch ernstig afvragen of een land als België, dat over geen grondstoffen en over geen energie beschikt, het zich nog lang kan veroorloven een industrie in het leven te houden die het hoofdzakelijk moet hebben van half-afgewerkte en zware produkten, van produkten met een zeer kleine toegevoegde waarde in verhouding tot de grondstoffen en de energie die men moet aanwenden om deze produkten te vervaardigen.

Van alle geïndustrialiseerde landen in de EEG moet België verhoudingsgewijze het meest energie en het meest grondstoffen aanwenden om een eenheid BNP te realiseren. Dat komt omdat onze industriële produktie al te veel gekenmerkt is door energie en grondstofintensieve produkten, zoals spoorwegstaven, betonijzer, baksteen, bulkchemie. Dat komt ook omdat wij al te veel montagebedrijven hebben en bedrijven die eenvoudige consumptieartikelen vervaardigen.

Met al te veel van onze industriële produkten komen wij reeds in concurrentie met de lage-loonlanden en zelfs met sommige ontwikkelingslanden. Aldus dreigen wij niet alleen onze traditionele afzetmarkten te verliezen, maar worden wij meer en meer uit onze eigen binnenlandse markt weggeconcentreerd. Onze handelsbalans verslechtert met de dag en dit is grotendeels te wijten aan het feit dat wij produkten willen verkopen zonder veel toegevoegde waarde waarvoor er dus veel concurrentie in het buitenland bestaat of eenvoudig omdat wij produkten voortbrengen waarvoor er gewoon geen markt meer is. De gevolgen van dit alles zijn catastrofaal voor de tewerkstelling in de industriële sector. De jongste jaren zijn er reeds vele tienduizenden arbeidsplaatsen verloren gegaan en niets laat voorzien dat deze aftakeling vlug een einde zal nemen.

Integendeel, er zullen nog vele duizenden arbeidsplaatsen verloren gaan door de noodzakelijke rationalisering, de automatisering en de intrede van de micro-electronica in de nijverheid.

Wij willen even uw aandacht vestigen op de micro-electronica in de tertiaire sector. Uit recente studies blijkt dat in bepaalde sectoren 30 tot zelfs 50 pct. van de tewerkstelling in deze sector verloren zal gaan wegens het invoeren van de micro-processoren, die een revolutie betekenen op het gebied van de micro-electronica. Het zou verkeerd zijn en dodend voor onze welvaart en ons welzijn indien wij ons bleven verzetten tegen de technologische vooruitgang en met allerlei kunstgrepen de tewerkstelling zouden willen verzekeren ten koste van grote financiële inspanningen.

Het antwoord op deze uitdagingen moet een sterk en doelbewust nieuw industrieel beleid zijn. Dit nieuw industrieel beleid moet voortdurend streven naar een zo hoog mogelijk toegevoegde waarde per eenheid van energie en grondstof. Dit veronderstelt een grotere specialisatie, het invoeren van speerpunttechnologie, het beheersen van nieuwe procédés en technieken en het bevorderen van het wetenschappelijk onderzoek enz.

Wij mogen daarmee niet langer talmen omdat wij reeds te veel kostbare tijd hebben verloren en meteen veel te veel van onze al te schaarse middelen hebben verspeeld aan verlieslatende en uitzichtloze initiatieven.

Bovendien zal de broodnodige omschakeling en mutatie van ons industrieel beleid niet alleen vele en grote financiële inspanningen vergen, maar vooral zal er een lange tijd nodig zijn om de noodzakelijke mentaliteitsverandering teweeg te brengen om dit nieuw industrieel beleid te schragen. Dit zal onder meer grote inspanningen vergen om ons onderwijs op alle niveaus te herwaarderen, zodat het mensen kan opvoeden en vormen die opgewassen zijn voor hun nieuwe taak.

Het is onze vrees dat men thans al te gemakkelijk vele miljoenen en miljarden toespeelt aan onleefbare en achterhaalde bedrijven, waardoor al onze middelen in beslag worden genomen en men aldus geen ruimte meer laat voor nieuwe initiatieven in het kader van een nieuw industrieel beleid.

Willen wij de industriële sector als pijler of motor van onze welvaart een ernstige overlevingskans geven, Mijnheer de Minister, moeten wij thans de nodige middelen ter beschikking stellen om een krachtig, nieuw industrieel beleid mogelijk te maken. De realiteit van iedere dag leert ons dat de regering deze weg nog altijd niet is ingeslagen. *(Applaus op de banken van de Volksunie.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, geachte collega's, ik zal mijn uiteenzetting de volgende structuur geven. Ten eerste, zal ik het uitgangspunt formuleren, namelijk de glastuinbouw, waarmee ik het ook heb over de serristen. Hierbij knoop ik aan bij de uiteenzetting van de collega die mij hier voorafging. Ten tweede, zal ik een aantal elementen en argumenten aanbrengen die volgens mij dienstig zijn om mijn conclusie te staven. Die conclusie zal bestaan uit twee vragen, aanbevelingen, eisen en suggesties voor de minister met betrekking tot de onmiddellijke fase en tot de half lange termijn.

Ten eerste, het uitgangspunt. De glastuinbouw in ons land is een belangrijke produktieve sector die een hoge toegevoegde waarde heeft en ook belangrijk is voor de tewerkstelling en voor de zelfstandige inzet. Het is trouwens een sector die zeer kapitaalintensief is geworden en die in het verleden, het is aangenaam dit te zeggen, welvarend was.

Mijnheer de Minister, u weet beter dan wie ook hier aanwezig, dat de kostprijs van de stookolie voor de serres prohibitief is geworden met betrekking tot de bedrijfsresultaten die in deze sector kunnen worden behaald, zodat wij hier te maken hebben met een sector die met verdwijning is bedreigd. Het gaat hier dan wel om een verdwijning zoals het bladverlies van een boom in de herfst. De boom valt niet om, maar verliest blad voor blad zijn tooi.

Indien een bedrijf van 2.000 werknemers zich in gelijkaardige omstandigheden zou bevinden als de glastuinbouw, zou men in het land de hoofden bij elkaar steken om er een oplossing voor te vinden. Specifiek voor de problematiek in deze sector is de versnippering, de spreiding in de ruimte en ook de spreiding in het bezit van de ondernemingen.

Dit neemt niet weg, Mijnheer de Minister, dat u zich bewust bent van de grote moeilijkheden en — al gebruik ik niet graag uitspraken die overdreven kunnen klinken — de dramatische toestand waarin deze bedrijven zich bevinden omwille van de prohibitieve kost van de oliestook.

Men kan zeggen dat andere bedrijven daar ook mee te maken hebben, en dat is juist. In de Europese ruimte evenwel is de concurrentiële positie van de Nederlandse glastuinbouw ten opzichte van de Belgische dusdanig dat de Nederlandse serristen onze mensen een vervalste concurrentie aandoen omwille van de specifieke prijzen waar tegen de Nederlandse gasunie de serristen aardgas levert.

Het is u wellicht bekend dat deze aangelegenheid ter sprake kwam in de zitting van de EEG-Commissie van gisteren. De Commissie is van mening dat er aanleiding bestaat om te veronderstellen dat de inhoud van de contracten tussen de Nederlandse gasunie en de tuinders van die aard is dat het artikel 93 van het verdrag van Rome wordt geschonden.

Daar eet de Belgische glastuinbouwer echter niet van. Als de Commissie dat vaststelt, en als dat vandaag of morgen geredigeerd wordt, helpt dat nog niet veel om de Belgische serristen te behoeden voor de ondergang.

Mijnheer de Minister, ons land bleef niet blind én voor de onmiddellijke moeilijkheden én voor de moeilijkheden op langere termijn in deze sector. Onder meer de Dienst voor Nijverheidsbevordering, geassocieerd aan uw departement, heeft op verzoek van de staatssecretaris voor Vlaamse Streekeconomie een studie gemaakt over afstandsverwarming. Deze studie werd gepubliceerd in maart 1979.

Ik citeer uit de conclusies van deze studie slechts één zin : « Als centrum voor gecombineerde warmteproductie verdient Kallo voor het agrarisch gebied Melsele de voorkeur. »

Deze zin is maar te begrijpen in het geheel van de studie, als men Kallo vergelijkt met bijvoorbeeld Doel, omdat de aanvoertroute vanuit Doel voor een agrarisch gebied zoals Melsele natuurlijk veel zwaardere inspanningen zou vergen in investeringskosten.

Overigens, Mijnheer de Minister, hebt u ook aan andere instanties opdracht gegeven een studie te maken met het oog op het verschaffen van analoge remedierende middelen, namelijk het aanwenden van de geothermie in de streek van Hoogstraten. De Koninklijke Vlaamse Ingenieursvereniging heeft voor enkele dagen te Doel nog een studiedag gewijd aan de intermediaire resultaten van dit wetenschappelijk onderzoek met het oog op de aanwending van op te pompen warm water voor een serreconcentratie in de streek van Hoogstraten. Verder vernemen wij in het jongste jaarverslag van de Belgische Boerenbond op bladzijde 22 dat «zowel in geothermisch rijke gebieden als in industrieel koelwater een belangrijke bron van ongebruikte energie is gelegen. Bij uitsteking voor serreverwarming zou deze geothermische warmte nuttig kunnen worden gebruikt. Projecten in dit verband moeten worden aangemoedigd».

Mocht het nodig zijn, maar ik weet dat dit ten overstaan van u, Mijnheer de Minister, niet het geval is, zou ik mij kunnen uitsloven met het anhalen van allerlei andere citaten en zou ik ook kunnen spreken over de resultaten van de studie verricht door professor Naert van de Ufsia te Antwerpen die eveneens op het terrein van de afstandsverwarming werkzaam is. Ik zou kunnen verwijzen naar wat in het buitenland, vooral in de landen die zich op dezelfde breedtegraad bevinden als wij en in landen die wat meer noordelijk ervan zijn gelegen, werd gepubliceerd en gerealiseerd op het gebied van de aanwending van de afstandsverwarming.

Er zijn twee standpunten : men kan het goede laten voor het betere, maar dit is gevaarlijk. Men kan ook het goede doen, wat ik eerder zou voorstellen. Op die studiedag te Doel heb ik vernomen dat ook de mensen van de elektriciteitsbedrijven in die richting denken en de besluiten van de studie van de Dienst voor Nijverheidsbevordering die ik daarstraks in één zin heb samengevat, genegen zijn en dat zij een bijdrage willen doen vanuit de thermische centrale van Kallo om te komen tot een prototype op industrieel niveau voor de aanwending van afvalwarmte ten bate van de tuinbouw in de streek van Melsele. Men kan het kadastraal bekijken aan de hand van een luchtfoto op welke wijze men eventueel mits een kleine verplaatsing van sommige ondernemingen tot een sterke concentratie van glastuinbouw kan komen ten einde de investeringen te drukken nodig voor de nuttige aanwending van de afvalwarmte van de thermische centrale van Kallo.

Mijnheer de Voorzitter, ik wil mijn spreektijd niet overschrijden. Daarom zal ik nu, bij wijze van besluit, twee eisen stellen. Ik ben niet bevreesd om deze vanop dit spreekgestoelte te formuleren want ik weet dat het voor de minister nuttig is dat ook in het Parlement een sterke overtuigingskracht uitgaat van de sprekers. Mijn eerste eis stel ik opdat u mijn tweede eis kunt waar maken. Immers, wat baat het dat ik een tweede eis formuleer indien op het ogenblik, dat u deze zoudt realiseren, het object ervan niet meer bestaat?

Mijn eerste eis betreft het volgende : voor zover de aangelegenheid van de concurrentievervalsing met Nederland door de contracten die door de Nederlandse gasunie en de serristen zijn gesloten niet in ons voordeel wordt ongedaan gemaakt, verzoek ik de minister, want hij heeft daarvoor de middelen — door de versnippering van de uitvoerende macht tengevolge van de zogenaamde staatshervorming is de bevoegdheidssfeer van de ministers soms onduidelijk — op korte termijn ervoor te zorgen dat onze serristen kunnen overleven door het verlenen van een subsidie op de stookolie. Ik spreek dit woord met een zekere schroom uit maar ik weet dat u handig genoeg is om daarvoor een gepaste formulering te vinden. Als dat niet gebeurt in de eerstvolgende periode tot op het ogenblik dat de Nederlanders krachtens artikel 93 van het verdrag van Rome zullen gedwongen zijn zich opnieuw te gedragen zoals het hoort en u de serristen niet helpt het hoofd boven water te houden, gaan zij kapot wegens het feit dat de vereiste kapitaalinzet hen niet toelaat hun bedrijf niet alleen zonder verlies te sluiten maar tevens de betalingen te doen nodig om het voortbestaan van hun onderneming te vrijwaren.

Ik weet dat het een moeilijke eis is mijnerzijds, maar ik meen dat uw verantwoordelijkheidsgevoel u zal nopen een oplossing te vinden voor een zo belangrijke tak van onze nijverheid, met een zo grote toegevoegde waarde en zo'n groot exportbestanddeel. De toestand is immers niet uitzichtloos.

Mijn tweede vraag is een logisch gevolg van mijn eerste vraag. Kan op halflange termijn de afvalverwarming of geothermische verwarming worden aangewend? Ik meen dat het aanwenden van de geothermische verwarming nog meer tijd zal in beslag nemen; dit blijkt uit de

rapporten over de onderzoeken te Hoogstraten. Mits een goed contract met de elektriciens ligt de afstandsverwarming binnen bereik. U hebt de middelen om dit tot stand te brengen via een zuivere intercommunale, een coöperatieve vennootschap of door middel van een bijkomende opdracht aan de bestaande distributiemaatschappijen. Er kan onmiddellijk voldoende ruimte worden gevonden om deze manier van verwarmen te gebruiken. U zult het mij niet kwalijk nemen omdat ik toevallig van het Land van Waas ben, maar de Dienst voor Nijverheidsbevordering heeft in de conclusies van een rapport dat vele bladzijden dik is, aangetoond dat het kan worden gerealiseerd in samenwerking met de thermische centrale van Kallo en met het tuinbouwgebied van Melsele.

Ik vraag u, Mijnheer de Minister, onmiddellijk een principiële beslissing te nemen. De technologie staat vast. Wij hebben in eigen land industrieën die meteen een referentie kunnen ontwikkelen inzake de produktie-elementen nodig voor deze warmteoverdracht. Het is u bekend dat die warmteoverdracht vanuit de centrale naar de plaats van aanwending een bijzondere technologie vereist. In ons eigen land zijn een aantal industrieën bereid en klaar om aan deze technologie mee te werken.

Ik ben ervan overtuigd dat in de toekomst de stadsaanleg, de uitbreiding van industriegebieden, de uitbreiding van de glastuinbouw en andere activiteiten in het kader van de energiebesparing, alle moeten worden georiënteerd in de richting van het aanwenden van afvalwarmte of van een gedeelte van de stoom die gegenereerd wordt in onze elektrische centrales.

Mijnheer de Minister, u voelt welke grote verwachtingen ik ten opzichte van uw beleid in deze aangelegenheid koester. De tijd die ons rest is beperkt. *In the long run we are all dead*, zoals J.-M. Keynes reeds zei in de jaren dertig. Met betrekking tot de glastuinbouw is dit een jammerlijke realiteit. Ik ben ervan overtuigd dat u die *long run* niet zult laten ontstaan en dat u op korte termijn maatregel twee zult treffen. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Croux.

De heer Croux. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, geachte collega's, ik zal in deze korte uiteenzetting enkele beschouwingen wijden aan het onderzoek en aan de energie die voor een groot deel de kredieten uitmaken van de begroting van Economische Zaken.

In algemene zin, na kennis te hebben genomen van het rapport dat voor de Kamer van volksvertegenwoordigers is gemaakt, betuigen wij onze adhesie bij het beleid dat u zich voornemt te voeren. Wij voegen daar alleen aan toe dat wij wensten dat u meer financiële en organisatorische middelen zou hebben om deze politiek te voeren. Beide sectoren zijn namelijk van zulk groot belang voor de economie van ons land dat zij meer middelen verdienen.

Ik zal bondig zijn wat het onderzoek betreft, niet omdat dit niet uiterst belangrijk zou zijn. Wanneer wij staan tegenover de uitdagingen van de micro-elektronica in dit decennium, de bio-industrie vermoedelijk in een volgend decennium, en wanneer wij weten waar wij in ons land op dit gebied staan — en in de meeste Europese landen trouwens —, kunnen wij alleen maar besluiten dat hiervoor meer zou moeten worden gedaan.

Ik beperk mij tot mijn bezorgdheid over de structuur van het wetenschappelijk onderzoek, gericht op de economie en de technologie, bezorgdheid die trouwens ook in andere landen aan de orde komt, namelijk de vraag of ons wetenschappelijk en technologisch onderzoek wel is aangepast aan de behoeften van deze tijd ten opzichte van de enorme uitdagingen die wij in de Europese landen kunnen verwachten. De industriële laboratoria zijn meestal zeer specifiek gericht, de laboratoria van de universiteiten zijn waarschijnlijk nog te veel afgestemd op zuiver wetenschappelijk onderzoek. Niet dat zulks niet enorm belangrijk zou zijn, maar de doorstroming naar de grote maatschappelijke problematiek, sociaal en vooral economisch, blijkt te gering te zijn. Tenslotte, de instellingen van de overheid zoeken vaak nog tastend hun weg.

Onze landgenoot, professor Prigogine, heeft over deze problematiek een uiterst interessante nota geschreven, in samenwerking met Umberto Colombo, bij het rapport Saint-Geours over energiebesparingen, en hij vraagt zich af of het ogenblik niet gekomen is voor de overheid om nieuwe initiatieven te nemen ten einde nieuwe modellen van wetenschappelijk onderzoek tot stand te brengen waarbij zowel de industrie als de universiteiten als de overheid nieuwe formules zouden zoeken om vooruitgang te boeken in verhouding tot de reële behoeften

van morgen. Wij hebben vandaag echter niet de tijd om hier dieper op in te gaan.

Mijn tweede bezorgdheid geldt de energie. U zult mij wel niet kwalijk nemen, Mijnheer de Minister, dat ik even stilsta bij de problematiek van de steenkolen. Wij werden geschokt toen wij vorig jaar de resultaten lasen van de Kempense Steenkoolmijnen waaruit bleek dat de subsidie die door het Rijk moet worden gegeven tien miljard overschrijdt. Nu, half 1980, zullen de vooruitzichten voor dit jaar misschien gedeeltelijk gekend zijn. Mocht u in de gelegenheid zijn, Mijnheer de Minister, ons daarover iets meer te zeggen, zouden wij u zeer dankbaar zijn.

Na rijpe overwegingen, na onderzoek van de toestand in ons land, in de Europese Gemeenschap en op wereldschaal, wou ik het probleem als volgt resumeren: ten eerste, ondanks alles blijft het ondenkbaar dat België de steenkoolnijverheid zou sluiten; ten tweede, het is noodzakelijk dat bij de Kempense Steenkoolmijnen dringend een aanzienlijke inspanning wordt gedaan voor wederopleving van deze nijverheid, vooral op bedrijfs-economisch vlak.

In verband met dit eerste punt worden in ons land soms vragen gesteld naar de toekomst van de steenkoolwinningen. In de Kamer heeft een lid ophelderingen gevraagd over de veroudering van die activiteit en over de toekomstmogelijkheden.

Net zoals in andere landen is het ook in België ondenkbaar op langere termijn en internationaal gezien de steenkolenproductie stop te zetten. Dezelfde problemen zijn er ook in andere landen. De experts van de Europese Gemeenschap stellen soms terecht dat indien men alleen op financieel-economische beschouwingen op korte termijn zou voortgaan, men in Groot-Brittannië, dat de gunstigste situatie heeft, de bestaande productie ook met de helft zou moeten verminderen en dat op het continent, met inbegrip van de Duitse Bondsrepubliek, alle steenkolenmijnen zouden moeten worden gesloten. Iedereen gaat erover akkoord dat dit ondenkbaar is, wanneer wij op lange termijn de energieproblematiek onderzoeken. Wij moeten het op lange termijn bekijken, want alle investeringen in de sector van de energie zijn investeringen op lange termijn. Resultaten ziet men pas na acht, negen à tien jaar, om nog te zwijgen van het onderzoek van alternatieve energiebronnen, waar het meestal een kwestie van decennia is alvorens men resultaten kan verwachten.

Intussen wordt de situatie van de oliebevoorrading alsmaar moeilijker. De productie daalt en er dient steeds rekening te worden gehouden met het enorme risico van onderbrekingen. De prijzen stijgen en zullen blijven stijgen. Wij moeten ons daarover geen illusies maken. Uw beleid is dan ook terecht in de eerste plaats gericht op energiebesparing maar daarnaast ook op het behoud van de diversificatie in de energiebronnen. Dit wat het eerste punt van mijn uiteenzetting betreft.

Wat het tweede punt aangaat, wil ik met klem stellen dat het inderdaad noodzakelijk is te vragen hoe het staat met het beleid in KS, zowel extern als intern. Er is een heropleving nodig. Ik wil vooraf er evenwel de aandacht op vestigen dat men sommige cijfers — tien miljard subsidiëring door het Rijk — in een totale context macro-economisch moet zien. Er is het aspect van het fiscaal aandeel van de Staat, de financiering van de sociale zekerheid, het multiplier-effect voor alle takken van de industrie. De studie van DNB bevat interessante gegevens die u bekend zijn en die ik hier niet zal herhalen. De tijd maakt het ons niet mogelijk daarop dieper in te gaan.

De heer Gramme treedt als voorzitter op

Er is ook het effect op de betalingsbalans. Men heeft berekend dat het wegvallen van de kolenvinning zou neerkomen op een verhoging van 10 miljard invoer van energie. Ook daarmee moet rekening worden gehouden, zoals met andere kosten op gebied van transport en infrastructuur. Ik ga ermede akkoord dat men deze cijfers niet lichtzinnig mag aanhalen.

Wat de grond van de kwestie betreft, is er natuurlijk het regionaal aspect, en vooral het algemeen economisch aspect.

De steenkolenmijnen betekenen in Limburg werkgelegenheid voor 19 000 mensen. Dat brengt enorme problemen mee, zeker voor Limburg, dat nu de grootste werkloosheidsgraad heeft van alle gewesten in België, namelijk 16,1 pct. Het nationaal gemiddelde bedraagt 11,1 pct. Wij weten ook dat in deze provincie, zelfs na 1985, de aangroei van de bevolking op actieve leeftijd nog zeer sterk zal zijn ingevolge de jeugdige leeftijdsstructuur op het ogenblik. Indien wij mogen voortgaan op studies van het Nationaal Instituut voor de Statistiek, komt het er op neer dat tegen het einde van de eeuw, binnen twintig jaar dus, de bevolking op actieve leeftijd met 20 pct. zal toenemen, tegenover 2 pct. voor de provincie Antwerpen bijvoorbeeld. Limburg, de kleinste Vlaamse provincie, zal dan meer inwoners tellen

dan nu het gebied van hoofdstad Brussel met 825 000 inwoners. Voor Brussel worden voor die tijd 780 000 inwoners in het vooruitzicht gesteld. Dat zijn indrukwekkende cijfers en daarom meende ik ook dit regionale element te mogen aanhalen.

Mijn fundamentele gedachte gaat echter naar de waarde van deze steenkool voor het energiebeleid in ons land.

Ik heb reeds enkele voorbeelden aangehaald uit de Europese Gemeenschap. Duitsland betaalde vorig jaar 7 miljard DM voor een productie van 95 miljoen ton. Het wil zijn productie verhogen tot 110 miljoen ton.

Wat moeten wij doen? Ik heb reeds gezegd dat een heropleving noodzakelijk is. Het verheugt mij, Mijnheer de Minister, dat u reeds maatregelen hebt getroffen om de mogelijkheden van KS te verruimen. De studie van de DNB is buitengewoon interessant. Er zijn echter nieuwe elementen, die u trouwens hebt toegelicht, zoals nieuwe boringen, de exploratie van de ondergrond die bij deze studie nog niet voldoende zijn betrokken. Zij zijn uitermate belangrijk op lange termijn ook voor KS zelf.

U hebt ook herhaaldelijk de nadruk gelegd op de noodzaak van een diversificatie in de activiteiten bij de KS.

Het derde scenario van de DNB behelst cokesproductie en verwerking voor electriciteit. Maar ook met betrekking tot machinebouw en export van *know-how*, geeft het verslag van Mevr. Detiège ons interessante inlichtingen over wat u daaromtrent in de Kamer van volksvertegenwoordigers hebt meegedeeld.

Men moet in die richting verder gaan. De onderzoeksdimensie op technologisch gebied moet worden uitgebreid buiten de exploratie van de ondergrond.

Ik lees in de kolennota van Nederland waar op dit ogenblik geen mijnbouwontginning meer bestaat, welke bedragen worden ingeschreven in de begrotingen en het meerjarenprogramma tot 1985 voor onderzoek- en demonstratieprojecten inzake steenkool. Dat is voor een land dat geen eigen kolenvinning meer heeft. In het licht daarvan mogen wij stellen, zoals ik daarstraks reeds zegde, dat onze minister van Economische Zaken over te weinig middelen beschikt op het gebied van het wetenschappelijk onderzoek, ook voor de energie. Ik kan hier geen cijfers aanhalen; de tijd ontbreekt daarvoor. Bij andere gelegenheden, met name wanneer het grote energiedebat zal worden gevoerd, kunnen wij daar misschien nader op terugkomen.

Dat is hetgeen extern kan worden gedaan, maar ook intern zijn er mogelijkheden. De KS heeft de moeilijkheden van vroeger overwonnen toen werd beweerd dat er geen toekomst meer was voor de kolenvinning. Sedert 1973 is men het tegendeel begonnen te zeggen in de hele Gemeenschap. Zowel de Staat als de EEG zijn bereid zware toelagen te verstrekken. Er moet een respons komen vanuit het bedrijf zelf. Ik verwijs in dit verband nogmaals naar de studie van DNB. Het management moet op een moderne leest worden geschoeid. Men moet werkelijk een bedrijfsstrategie kunnen ontwikkelen. Technisch, economisch en op het gebied van de vorming van kaders en motivatie van het personeel, is er in de echte zin van het woord een heropleving nodig. De nieuwe kansen die werden geboden door de Gemeenschap en door de overheid moeten worden gevaloriseerd. Wij spreken daar niet lichtzinnig over. Wij weten hoe moeilijk de mijnarbeid is en welke grote mentale en fysieke kwaliteiten daarvoor nodig zijn. Dat geldt zowel voor de arbeiders als voor het kaderpersoneel, maar desalniettemin geloven wij dat in de context die ik daarnet heb geschetst mag worden gesteld dat de steenkoolwinning behouden moet blijven en dat extern zowel als intern grote inspanningen moeten worden gedaan tot heropleving van de mijnbouw, met name in onze provincie Limburg.

Mijnheer de Minister, ik meen dat deze bekommelingen ook de uwe zijn. Wij danken u voor wat u als uw plannen te kennen hebt gegeven en voor de initiatieven die u hebt genomen en wij hopen dat respons zal worden bekomen via de nieuwe structuren die de regering moet opzetten, voor de samenstelling van het kapitaal en het beheer. In de programmawet wordt aangekondigd dat de Staat bekommerd is voor de kwaliteit van de mensen die hem moeten vertegenwoordigen in de ondernemingen en vennootschappen waarin hij participeert. Dit is een uitermate belangrijke zaak. Vermoedelijk is het te vroeg om u daarover te ondervragen, Mijnheer de Minister, maar wij hebben met veel belangstelling gelezen dat het uw bedoeling is om van dit grote probleem werk te maken.

Tenslotte voor alle mensen die actief zijn in de KS en in Limburg denk ik dat er vitale belangen op het spel staan waarvoor wij oplossingen moeten nastreven. U hebt ons vertrouwen daarvoor, Mijnheer de Minister, en onze fractie zal u zeker steunen in uw pogingen. *(Applaus op de banken van de meerderheid.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Claes.

De heer Claes, Minister van Economische Zaken. — Mijnheer de Voorzitter, ik wil diegenen die hier vandaag in dit debat het woord hebben gevoerd, bedanken, ook degenen die niet zo vriendelijk zijn geweest voor de wijze waarop de minister met de beste bedoelingen, tracht de veelvuldige problemen op te vangen die op hem afstormen. Ik wil allen welgemeend en van harte danken, omdat zij stuk voor stuk een positieve bijdrage hebben geleverd in het debat over een zeer complex en soms wel angstwekkend dossier waarmee ik sedert enkele jaren op het departement van Economische Zaken ben geconfronteerd.

Mijn repliek wil ik in vier stukken onderverdelen !

Het eerste gedeelte betreft de energieproblemen.

Met het tweede wil ik antwoorden op de specifieke vragen die door de verschillende senatoren zijn gesteld en die moeilijk te rangschikken zijn in een homogeen hoofdstuk.

Het derde deel heeft betrekking op de problemen die verband houden met een vernieuwd industrieel beleid en dus ook met de sectoriële aanpak.

Tenslotte wil ik trachten algemene conclusies te trekken, die de economische context ver te buiten gaan. Immers, hoe meer ik over de vragen nadenk, hoe meer ik tot de overtuiging kom, dat het in de westerse maatschappij steeds moeilijker wordt, die economische problematiek op zichzelf te beschouwen zonder rekening te houden met het globaal maatschappijbeeld dat voor een belangrijk gedeelte wordt bepaald door de houdingen en beslissingen van al degenen die vandaag, op welk niveau ook, beleidsbeslissingen moeten nemen.

Tout d'abord, examinons le problème de l'énergie pour lequel on réclame depuis des années, un grand débat. Ce problème stagne depuis six mois au niveau de la commission des Affaires économiques qui, entre-temps, a reçu une autre appellation et a vu ses compétences élargies.

D'emblée, je vous dirai que je ne puis plus porter la responsabilité du retard encouru. La situation politique de quasi-crise permanente a rendu toute discussion impossible. La loi-programme a mobilisé la Chambre des représentants pendant un temps très long sans toutefois être approuvée. Nous avons néanmoins discuté pendant de nombreuses semaines du problème de l'énergie devant la commission compétente. J'ajoute, et j'espère que vous ne le considérerez pas comme une critique qui vous est particulièrement adressée, que malgré toutes les interventions publiques en faveur d'un soi-disant débat urgent, lorsque le ministre veut faire un exposé sur le programme d'utilisation rationnelle des consommations d'énergie, son auditoire est composé de trois ou quatre parlementaires.

Nous ne pouvons cependant pas nous laisser gagner par le découragement et nous devons tout mettre en œuvre pour que nous puissions, enfin, discuter en séance publique du Sénat ou de la Chambre des représentants du document intitulé : « Livre blanc de l'énergie. »

De heer Wyninckx. — Mijnheer de Minister, ik heb niet gesproken in het debat. Ik wens echter duidelijk te zeggen dat de commissie voor de Economische Zaken van de Senaat bij herhaling aan de Kamer van volksvertegenwoordigers heeft gevraagd die bundel naar de Senaat te zenden.

Dit werd ons telkens geweigerd. Wij hebben vastgesteld dat de commissie voor de Economische Zaken van de Senaat op een bepaald ogenblik werkloos was, terwijl er in de Kamer van volksvertegenwoordigers een overbelasting was en het debat daar niet kon vorderen. Wij hebben telkens opnieuw en tevergeefs aangedrongen opdat het dossier ter beschikking van de Senaatcommissie zou worden gesteld.

De heer Claes, Minister van Economische Zaken. — Mijnheer Wyninckx, il begrip u, maar u weet dat het niet de regering is die een beslissende rol te spelen heeft bij de verdeling van het parlementaire werk.

De heer Wyninckx. — Natuurlijk, Mijnheer de Minister, maar dat moest toch eens duidelijk gezegd worden.

De heer Claes, Minister van Economische Zaken. — Akkoord, maar uw opmerking zal zeker niet voor welke regering ook bedoeld zijn.

Dit gezegd zijnde, kom ik tot de verschillende vormen van energie.

Wat de steenkool betreft, meende ik als reactie op de uiteenzetting van de heer de Wasseige een langdurig en misschien wel een vurig pleidooi te moeten houden voor het behoud en de bescherming van de steenkolenindustrie in ons land. Dat hoeft echter niet meer, want wij hebben hier juist een bijzonder bekwaam en welsprekend advocaat aan het woord gehoord, die met de nodige argumenten en overtuigingskracht gezegd heeft wat ik meende te moeten zeggen.

Ik bedoel de heer Croux, die ik dank voor de morele steun die hij mij heeft willen geven in het ter zake gevoerde en soms ontmoedigende dovemansgesprek.

Mais je voudrais dire encore une fois à M. de Wasseige que la Belgique, et cela vaut pour la Wallonie, pour Bruxelles et pour la Flandre, se trouve devant une situation terrible, dramatique même. Notre taux de dépendance est de plus de 90 p.c. Le pétrole que nous utilisons provient à raison de 50 p.c. d'une région de plus en plus menacée au point de vue politique et militaire. Les prix de cette matière énergétique ne font qu'augmenter. Qui oserait prétendre qu'on pourrait espérer une évolution en sens opposé dans les mois et années à venir ?

Pour ce qui concerne le gaz naturel — et j'y reviendrai plus longuement dans quelques instants —, je suis obligé de vous avertir qu'on peut s'attendre exactement à la même évolution : les prix ne cesseront d'augmenter et l'organisation dirigée de la baisse de production du gaz sera utilisée de plus en plus comme alibi politique et diplomatique.

Je respecte, certes, votre opinion mais si vous continuez à refuser ou à rejeter toute forme d'utilisation de l'énergie nucléaire avec une obsession que je ne puis comprendre, je vous supplie, Monsieur de Wasseige, de répondre à cette question logique : quelle est l'alternative ?

Bien sûr, il y a le charbon. Tenant compte de toutes les études géologiques entreprises au niveau mondial, il est démontré que c'est la seule source énergétique ayant actuellement un long avenir, parce qu'on dispose de réserves. Il serait indéfendable de rejeter ces 10 p.c. d'indépendance, ce petit noyau de sécurité qui nous est encore acquis.

M. Croux a raison : si l'on part d'un point de vue purement budgétaire et économique, il est exact que toute l'Europe occidentale sera obligée, dans quelques années déjà, d'arrêter l'exploitation de tous ses charbonnages.

Nous devons évidemment prendre en considération les critères politiques, mais aussi les critères socio-économiques, donc également les balances de paiement. En ce qui concerne la rentabilité purement économique des charbonnages de Campine, je vous dirai, car j'ai l'habitude d'être franc, que je ne me fais aucune illusion. Les données géologiques sont telles que le mineur limbourgeois ne parviendra jamais à atteindre la productivité de son collègue américain, sud-africain, australien ou même britannique. Cela ne signifie pas, Monsieur de Wasseige, que je veuille défendre ici l'évolution suivant la série géométrique de l'intervention de l'Etat et du déficit. C'est ici que je rejoins M. Croux.

Door de aarzelande houding van de overheid ten aanzien van de steenkool gedurende de *golden sixties*, toen de energie nog overvloedig en goedkoop was en de bevoorrading niet bedreigd was, ontstond er bij het kaderpersoneel en ook bij het lager personeel een totaal gebrek aan motivatie.

Hierdoor zijn bepaalde vormen van desorganisatie ingetreden. Wij moeten de moed hebben dit te zeggen.

Wanneer dit land en meer bepaald het Parlement, de optie zal nemen die ik met klem verdedig en die erin bestaat te zeggen dat wij tot de jaren 2000 à 2010 een plaats willen gunnen aan onze eigen steenkolenindustrie — de enige energiebron waarover wij nog beschikken —, dan zal men opnieuw de nodige motivering, de nodige impulsen aan *management* hebben om de noodzakelijke reorganisatie tot stand te brengen. Deze optie zal een succes worden indien men terzelfder tijd de nodige politiek van diversificatie wil voeren, die gaat over Cockerill, met de klassieke elektrische centrales — maar die ook voor de uitvoer van *know-how* evenals voor de bouw van moderne gespecialiseerde machines voor mijnbouw zorgt, dit alles met het oog op een reoriëntering van de steenkolenpolitiek.

Daarmee heb ik reeds voor een deel geantwoord op de vragen van de heer Kuylen.

De resultaten voor 1980, Mijnheer Croux, hebben mij niet ontmoedigd, maar wel ontgoocheld. Wij hebben veel tegenslag gekend. Geologische lagen die men heeft aangeboord en waarvan men aanvankelijk dacht dat ze gunstig waren, bleken na enkele maanden exploitatie minder aanleiding te geven tot een goede productie. Hoe dan ook, ik hoop dat de begrotingswet zeer spoedig wordt goedgekeurd, waardoor bepaalde structuraanpassingen zullen kunnen gebeuren. Ik beweert niet dat de intrede van de Staat als dusdanig in een raad van beheer een *conditio sine qua non* is voor een beter beheer, maar het is wel een symbolische optie die op langere termijn de nodige motivatie zou moeten kunnen geven.

De heer Croux heeft terecht een regionaal aspect onderstreept, maar dat is niet het voornaamste.

Ici, je m'adresse surtout à nos collègues d'expression française et à tous ceux qui habitent la Wallonie. L'exploitation d'une source

énergétique, dans une quelconque région du pays, ne doit pas favoriser uniquement cette région-là.

Il s'agit d'une question plus globale, celle de l'approvisionnement du pays tout entier. Cela vaut pour le charbon, mais aussi pour d'autres secteurs, sur lesquels je reviendrai dans quelques instants.

Toujours en ce qui concerne le charbon, je voudrais rappeler à M. Basecq qu'en 1975, si mes souvenirs sont exacts, la Belgique a conclu un traité de coopération technologique avec la Bundesrepublik, que les tests au niveau du laboratoire ont eu des résultats positifs, que la commande du matériel permettant les expériences sur le terrain a été faite et que, si je suis bien renseigné, les premiers forages à Thulin, dans le Hainaut, ont commencé ou sont sur le point de débiter.

Certes, je ne veux pas faire de pronostic. Je ne suis pas ingénieur et je ne sais pas si la grosse difficulté technique qui semble consister à réaliser la gazéification souterraine à grande profondeur pourra être résolue.

J'ose espérer que le programme en cours, et qui est entré actuellement dans sa période décisive, pourra être couronné du succès nécessaire, ce qui, sans nul doute, ouvrirait de nouvelles possibilités, surtout pour le sud de notre pays.

M. Lagneau m'a posé une question en ce qui concerne l'utilisation d'un nouveau procédé pour les terrils.

N'étant pas ingénieur, j'avoue ne pas me sentir capable de donner immédiatement une réponse technique à ce sujet. Mais je vous promets, Monsieur Lagneau, d'examiner sans tarder le problème, tout en vous rappelant cependant qu'en ce qui concerne l'exploitation des terrils, ce sont les régions qui, même dans le cadre de la phase transitoire de la réforme de l'Etat, ont obtenu compétence en la matière.

M'adressant plus spécialement à M. de Wasseige, je voudrais dire quelques mots au sujet du pétrole.

Je n'aime pas répondre en donnant l'impression de vouloir provoquer des réactions personnelles. Mais sincèrement, je dois vous dire que je ne peux admettre la façon dont vous avez mis en cause le contrat-programme que j'ai signé avec la Fédération pétrolière.

Ici, je suis obligé de nous avons connu à nouveau des périodes très difficiles en ce qui concerne l'approvisionnement et que les indépendants se sont trouvés devant des situations très pénibles.

Néanmoins, je retire une certaine fierté du contrat que je suis parvenu à signer, me permettant d'acheter pendant trois ans au moins 5 millions de tonnes de brut au prix officiel de l'Opep, qui serviront avant tout à l'approvisionnement des indépendants et ce dans des conditions normales, évitant ainsi la formation d'un monopole dangereux dans notre pays.

La politique suivie dans ce domaine n'est pas une quelconque déclaration de guerre à la Fédération pétrolière belge et n'a pour but de développer un marché parallèle, qui compliquerait encore la structure d'un marché déjà fort complexe, surtout au niveau de la distribution. Nous avons cherché avant tout à assurer, dans la mesure du possible, l'approvisionnement du pays et à protéger les indépendants, en grande partie responsables de l'approvisionnement du citoyen et des petites entreprises.

M. de Wasseige. — Politique qu'il a dénoncée par la suite.

Ik zal nu handelen over de derde energiebron, het aardgas.

De uiteenzetting van de heer Capoen laat mij toe hierover enkele informatie van belang aan de Senaat te geven.

Persoonlijk denk ik niet, Mijnheer Capoen, dat de bevoorrading van ons land in vloeibaar aardgas via Algerije in het gedrang komt. Daarover werd veel geschreven en wat u op deze tribune zegde is juist. De nieuwe Algerijnse regering heeft inderdaad beslist het programma van investeringen om nieuwe aardgasbronnen aan te boren, en daarop de liquifactie toe te passen, stop te zetten.

U moet evenwel de situatie ter plaatse kennen. Het Algerijns aardgasprogramma voorziet in de aanleg van wat men noemt LNG 1, 2 en 3, zijnde de drie grote liquifactie-installaties. LNG 1 bestaat en LNG 2 is in volle aanbouw, ik heb het persoonlijk bezocht.

Ik kan u de verzekering geven dat ik niet alleen door mondelinge gegevens, hetzij van de ambassadeur, hetzij van de Algerijnse minister

voor Energie, maar door schriftelijke bevestiging, hier vandaag voor deze Senaat kan meedelen dat België zeker mag zijn van bevoorrading steunend op LNG 2.

Onze situatie is contractueel geenszins vergelijkbaar met die van andere vragende partijen zoals Nederland en de Verenigde Staten van Amerika, die bepaalde installaties in hun havens planden voor vloeibaar aardgas komend uit LNG 3, die wellicht niet zal worden gerealiseerd.

Betekent dit dat de horizon zonder wolken zal zijn? Integendeel, er dreigen zeer zware onweerswolken. Zij hebben echter veel minder te zien met de zekerheid van bevoorrading dan met de prijs.

Die onweerswolken situeren zich zowel aan de noordelijke als aan de zuidelijke horizon.

Laten wij met de zuidelijke horizon beginnen. Het is juist en het is bekend dat de Algerijnse autoriteiten van oordeel zijn dat de structuurprijs van het aardgas identiek zou moeten zijn met deze van de petroleum. Economisch is dat een moeilijk te verdedigen stelling.

Ruwe petroleum kan men raffineren tot zeer verfijnde lichte producten en tot zeer zware producten. Aardgas is aardgas, zeer zeker een verfijnde energiebron en een verfijnde materie, maar niet met dezelfde mogelijkheden als ruwe petroleum.

Op dit ogenblik voer ik gesprekken met de Algerijnen, en spreken is nog iets anders dan negociëren. Ik wijs hierop omdat ik maar al te goed beseft dat ik hier deel uitmaak van een ketting waarin ook andere cliënten een belangrijke rol spelen en grote belangen hebben.

Nu zal ik het hebben over de horizon in het Noorden. Ik zal geenszins beweren dat onze Nederlandse vrienden zich hebben voorgenomen te steunen op het Islamitisch recht, maar ik moet toch opmerken dat het Nederlandse Parlement een wet heeft goedgekeurd die zeer belangrijke gevolgen kan hebben voor de prijs van het aardgas van Slochteren. Meer nog, ter uitvoering van deze wet werd onlangs een koninklijk commissaris aangesteld, de heer Spierenburg, die overigens volgende week in Brussel zal zijn en die ik zal ontvangen.

Ik weet dat de boodschap die hij zal brengen niet parallel loopt met de Algerijnse stelling maar toch in die richting zal gaan. Om het zeer eenvoudig te zeggen: willen wij verder Nederlands aardgas krijgen — en aardgas betekent 22 pct. van onze energie —, dan zullen wij daarvoor een merkkelijk hogere prijs moeten betalen althans, indien wij de Nederlandse stellingen niet kunnen afzwakken. Ziedaar het groot probleem dat rijst inzake aardgas. Ik hoop dat ook de heer de Wasseige dit goed in de oren zal knopen want via de problematiek van de petroleum prijzen groeit zeer scherp de problematiek van de prijs van het aardgas.

Een nevenkwesie die inderdaad, Mijnheer Capoen, budgettair niet zonder belang is, betreft de methaantanker. Een belangrijk kapitaal ligt daar inderdaad te vloten. Daar moet iets mee gebeuren. Wij hebben dit probleem alleszins niet onder het stof van de dossiers laten liggen. Met de nodige voorzichtigheid durf ik hier op dit spreekgestoelte de hoop uitspreken dat ik binnenkort een belangrijk contract zal kunnen tekenen waardoor de methaantanker kan worden verhuurd aan onze oosterbuur en aldus deze zeer belangrijke investering — die tevens een enorme *know-how* heeft opgebracht voor onze scheepsbouwindustrie — enig rendement zal opleveren.

De heer Capoen vroeg ook wat zal gebeuren indien wij het Algerijns aardgas niet zouden ontvangen. Ik heb daartoe met vrij grote zekerheid gemeend deze hypothese te mogen verwerpen. Het is juist dat bij gelegenheid van het afsluiten van het contract met de Algerijnse staatsmaatschappij Sonatrach, belangrijke miljarden gebonden en niet-gebonden kredieten ter beschikking werden gesteld.

Het is eveneens waar — en ik betreur dit — dat wegens gebrek aan concurrentiekracht het allergrootste deel — ik kan het juiste percentage jammer genoeg niet uit het hoofd vermelden — van die kredieten niet is gebruikt waardoor op dit ogenblik ter zake zeer weinig risico wordt gelopen.

De heer De Bondt. — Dat is zeer erg.

De heer Claes, Minister van Economische Zaken. — Inderdaad, Mijnheer De Bondt, ik heb ook gezegd dat ik dit zeer betreurt. Het ware beter dat die kredieten hadden kunnen worden aangewend want dit zou voor onze industrie een verovering zijn geweest van een nieuwe markt met de gevolgen van dien voor de tewerkstelling, hoewel wij de relatie met Algerije niet moeten onderschatten.

De heer Boey, ondervoorzitter,
treedt opnieuw als voorzitter op

Wij zijn op dit ogenblik de vierde leverancier van Algerije. Als u weet dat onze concurrenten zijn de Verenigde Staten, Japan en de

Duitse Bondsrepubliek, is dit toch een hele prestatie. Ik voeg er trouwens aan toe dat bepaalde leden van de raad van beheer van de Delcredietdienst af en toe de wenkbrauwen fronsen wanneer zij de balans maken van de geo-politieke risicospreiding. Ik beaam echter de opmerking die u daarstraks hebt gemaakt, Mijnheer Capoen.

De heer Capoen. — Mijnheer de Minister, sta mij toe dat ik u even onderbreek. U bedoelt wellicht het krediet van 12 miljard dat ter beschikking werd gesteld in het kader van het contract voor het vloeibaar maken van aardgas. De som die daarvan kon worden aangewend bedraagt, als ik mij goed herinner, ongeveer 800 miljoen. De rest kon niet worden gebruikt omdat wij technologisch niet ver genoeg zijn gevorderd. Ik heb echter ook de vraag gesteld wat er gebeurt met de andere projecten die in het kader van de Belgisch-Algerijnse samenwerking op stapel werden gezet met de belofte of de mogelijkheid van terugbetaling met levering van aardgas.

De heer Claes, Minister van Economische Zaken. — Neen, als ik mij niet vergis, gaat het hier om 8 miljard gebonden kredieten en 7 miljard niet-gebonden kredieten of omgekeerd. Deze werden ter beschikking gesteld tegen bijzonder interessante intrestvoorwaarden in de mate dat de Belgische industrie bestellingscontracten kon verwerven in Algerije.

Dat is de betekenis zowel van de gebonden als van de niet-gebonden kredieten.

Wat betreft uw precieze vraag hoever wij ter zake staan, zal ik u schriftelijk en in detail antwoorden.

J'en arrive maintenant au nucléaire. Je n'ai pas l'intention de recommencer un débat quant au fond avec M. de Wasseige qui, une fois de plus, a déclaré à cette tribune qu'on est en train de s'aventurer dans ce qu'il a appelé une « folie ». Il sait que je ne partage pas sa conception. Je ne suis pas un champion du nucléaire et j'admets qu'il présente certain danger, mais je me demande s'il n'est tout de même pas possible de faire au moins l'effort d'entendre et d'écouter les arguments utilisés.

Wat mij zo sterk ontgoochelt de jongste jaren in de gesprekken die worden gevoerd met ecologisten, die het ongetwijfeld zeer goed menen, is dat men bepaalde standpunten heeft ingenomen en dat blijkbaar welk argument ook zelfs niet meer wordt aanhoord en dat systematisch alles wordt verworpen.

Ik herinner deze Kamer eraan dat wij nog altijd staan voor een moratorium en dat het programma, zoals het werd opgemaakt en goedgekeurd in 1967, moet worden uitgevoerd. Ik zie trouwens niet in hoe dit anders zou kunnen. Afgezien van de noodwendigheid inzake energiebevoorrading tot een betere spreiding van het geo-politiek risico en een betere diversificatie van de verschillende bronnen te komen stel ik vast dat deze centrales niet alleen besteld zijn, maar dat zij in een ver gevorderde staat van realisatie zijn. Indien — dat kan perfect — de Kamers gedurende het energiedebat zouden beslissen dat deze centrales niet verder mogen worden gebouwd, of niet in werking mogen worden gesteld, dan hoop ik wel dat de Kamers terzelfder tijd de moed en de primaire eerlijkheid zullen opbrengen te zeggen met welke middelen wij de miljarden schadevergoeding — tientallen miljarden — zullen moeten betalen en welke de alternatieven zijn voor het verzekeren van onze energiebevoorrading.

Je crois que vous avez raison de dire, Monsieur de Wasseige, qu'au cours des années précédentes, en matière de recherche scientifique, nous avons fortement exagéré en orientant presque à 100 p.c. nos dépenses vers le secteur nucléaire. Je souscris à votre thèse, selon laquelle il faut procéder dans ce domaine à une réorientation assez fondamentale. Nous ne nous sommes pas concertés, mais j'ai trouvé une série d'amendements que vous avez fait distribuer.

Votre premier amendement tend à diminuer de 50 p.c., ce qui est un peu drastique, les subsides à l'Institut interuniversitaire pour la recherche nucléaire.

Vous savez que, lors du dépôt de mon budget, j'avais déjà diminué ces subsides dans une proportion assez considérable par rapport à 1979. Dans le cadre de l'opération de réduction des dépenses de 2,2 p.c., j'ai proposé au gouvernement de ramener ce subside à 500 millions, tout en avertissant les universités, et plus spécifiquement l'institut visé, qu'il faut s'attendre à ce que le subside soit graduellement diminué au cours des années 1981 et suivantes. Je puis vous assurer que je continue à examiner les autres postes, bien qu'il faille tenir compte de certaines obligations internationales auxquelles nous ne pouvons pas nous soustraire.

Aldus ben ik beland bij het Studiecentrum Mol waarover de heren Van Elsen en de Wasseige hebben gesproken en waarop de heer Croux zijdelings allusie heeft gemaakt wanneer hij het had over wetenschappelijk onderzoek.

Ik bevestig wat ik in de Kamer heb gezegd : het activiteitsniveau van Mol moet voor de komende decennia gegarandeerd blijven. Ik meen echter dat er een reoriëntering nodig is in de richting van een verdeelsleutel 1/3 - 1/3 - 1/3. Met andere woorden, men zou de politiek geleidelijk moeten heroriënteren waarbij slechts één derde van de fondsen voor nucleaire research worden aangewend, één derde voor research van alternatieve energie en energiebesparing en één derde voor industriële research gaande tot het prototype.

Persoonlijk meen ik dat ook de Inix — en ik richt mij vooral tot de Waalse collega's — in die zin moet worden georiënteerd.

Ik begrijp werkelijk niet — dat zeg ik ook aan de heer Lagneau —, en het is misschien een gebrek aan intellectuele capaciteit mijnerzijds, waarom men het steeds heeft over regionaal onevenwicht op dit punt, net alsof de resultaten van een laboratorium bestemd zijn voor één enkele landstreek. De vruchten van de research hebben bij mijn weten nooit grenzen gekend. Het spreekt toch vanzelf dat wat als vrucht van de research uit Mol komt, evengoed bestemd is voor het zuiden als voor het noorden van het land. Ik zie echter niet in waarom men op dit punt zou spreken van een regionaal onevenwicht, te meer omdat wat de activiteiten van de vorsers betreft, het aandeel voor Wallonië quasi even groot is als het aandeel van de Nederlandstalige vorsers. Dit wordt mij trouwens niet altijd in dank afgenomen in Vlaanderen.

Nogmaals, ik ben ervan overtuigd dat wij tot een heroriëntering van de research kunnen komen — en ik zal hierover meer zeggen wanneer wij handelen over het vernieuwd industrieel onderzoek — in het bijzonder wanneer wij steunen op die vernieuwde oriëntatie in Mol en op de herstructurering van de Inix.

Comme promis, Monsieur de Wasseige, j'ai préparé un projet de loi quant aux assurances nucléaires. Ce projet est actuellement soumis au Conseil d'Etat, mais je n'ai pas l'intention d'attendre la fin de toute la procédure parlementaire pour prendre des mesures. Me basant sur la législation existante, j'ai préparé un arrêté royal par lequel je double le plafond d'un demi-milliard pour le porter à un milliard. Cet arrêté a été signé par le Roi, le 13 mai dernier, si je ne me trompe, et est actuellement au *Moniteur belge* pour publication.

Nog altijd op het vlak van het nucleaire heeft de heer Van Elsen de juiste accenten gelegd. Sommige milieus overdrijven inderdaad sterk wanneer zij het hebben over de risico's van de werking van een kerncentrale. De heer Van Elsen heeft gezegd dat het grote probleem de behandeling van het afval is, en ik deel honderd procent zijn mening.

Ik maak even een parenthesis. Met een zekere ontmoediging rijzen bij mij vragen over de mentale evolutie in het Westen. Ik heb het over de jongste debatten rondom de betreurenswaardige incidenten in Zeebrugge. Stockage van nucleair afval met bijna onbeduidend stralingsgevaar storten in de oceaan, zelfs onder controle van internationale organisaties, mag niet. Stockage in de vaste diepe ondergrond mag evenmin. Het is voldoende dat een briefje in een of ander studiebureau circuleert om protesten te doen opstijgen. Het bestralingsgevaar verminderen door het afval weder op te werken, het uranium eruit te halen en opnieuw te gebruiken, mag ook niet *because* plutonium kan mogelijk militaire toepassingen hebben. Of men zou eens kunnen denken aan de bouw van een kweekreactor.

Wat wil men uiteindelijk wel? Hoe is in die omstandigheden nog een ernstige oplossing mogelijk? Hoe dan ook, de regering heeft haar verantwoordelijkheid genomen wat Eurochemic betreft. Ik zeg en zal blijven herhalen dat het niet mogelijk is dat onvervoerbare liquiden en ter zake wel gevaarlijk afval in piscines, waarvan de weerstand in jaren duidelijk beperkt is, opgestapeld blijft liggen, en een publiek gevaar voor de openbare gezondheid voor een heel gewest dreigen te worden. Wij moeten ons de garanties verzekeren dat inderdaad via een opnieuw in werking zetten van Eurochemic alleszins deze gevaarlijke afvalstoffen verwerkt en uit de streek verwijderd worden. Door onderhandelingen die wij hebben gevoerd in Parijs en waaruit wij het allerbeste ook op financieel gebied hebben behaald, kunnen wij op dat punt gerust zijn.

Blijft de grote vraag : Wat voor de toekomst?

Daarover zal het Parlement moeten beslissen. Omdat ik bijzonder in de Kamer een enorm wantrouwen ter zake ervaar, heb ik in een wettelijk bepaald dat er geen heropwerking in Eurochemic zal gebeuren, wel conditionering, zolang het parlementair debat niet zal geëindigd zijn. Ik wil een einde maken aan alle mogelijke vormen van verantwoord of onverantwoord wantrouwen ten aanzien van de regering.

Het zal uw verantwoordelijkheid zijn, zowel als de mijne, te weten of er in de toekomst plaats zal zijn voor heropwerking, ofwel of men het zal laten bij gewone conditionering.

Ik kom aldus aan het einde van mijn eerste hoofdstuk, indien ik het concreet moet hebben over een globaal programma in verband met het rationeel energieverbruik en de conservering van de energie.

De heer Kuylen heeft terecht de nadruk gelegd op het dramatisch karakter dat de evolutie van de kosten van energie aanneemt wat betreft de betalingsbalans. Voor dit jaar zal dat acht miljard dollar zijn op een globaal deficit van mogelijk zes miljard dollar. Het is even dwingend als dringend dat een globaal programma van besparing, dat verband houdt zowel met de openbare als de privé-sector, zowel met de huishoudelijke als de tertiaire sector en als de industriële sector, nu op tafel wordt gelegd. Dit programma zou als doel hebben dat tegen 1985 vijftig miljard in constante franken uitgedrukt, zou worden bespaard.

Geachte collega's, mijn huiswerk is af.

Ik zal dit indienen bij de regering. Het omvat, afgezien van voorstellen in verband met de huishoudelijke tertiaire openbare sector, precieze voorstellen voor zes industriële sectoren, met daarbij — ik zal daarop dadelijk verder ingaan ter attentie van de heren Vanhaverbeke en De Bondt — hoofdstukken betreffende landbouw, tuinbouw, serristen, zeevisserij en vervoer. Er is evenwel een « maar ». Ik wil dat hier ook duidelijk zeggen, zoals ik het vannacht nog heb gedaan in kernkabinet.

Ik dank de heer De Bondt voor het vertrouwen dat hij in mij heeft gesteld vanop deze tribune, en bijzonder voor de macht die hij mij heeft toegekend in verband met de budgettaire mogelijkheden.

Dat is het probleem. Bijzonder in een periode van crisis is het *wishful thinking* te geloven dat de industrieel of de KMO'er die reeds zoveel moeilijkheden heeft om zijn concurrentievermogen op peil te houden, zich bovendien nog energiebesparende investeringen, die ook een bepaalde kost hebben, zou gaan getroosten zonder dat van de regering uit bepaalde budgettaire impulsen zouden worden gegeven. Of dit nu gebeurt via premies per bespaarde ton of via het creëren van een financiële kringloop waaruit men kan putten tegen zeer interessante rentevoeten, dat is een technische kwestie. Door de overheid zal een belangrijke budgettaire inspanning moeten worden geleverd waarvoor op het ogenblik, Mijnheer De Bondt, er geen frank in de begroting is ingeschreven. Ik zeg de zaken zoals zij zijn. Er zullen middelen moeten worden gevonden, wil men de akelige situatie van bepaalde industrietakken, maar ook van onze betalingsbalans die wegens de energiecrisis dreigt in een structureel deficit terecht te komen, oplossen. Mijn huiswerk is dus af. Er is, om in de muzikterminologie te spreken van de heer de Bruyne, reeds een sleutel op de notenbalk gezet, maar men weet nog niet goed in welke toonaard men gaat zingen, zodat men ook nog niet weet hoeveel kruisen of hoeveel *bémols* aan de sleutel moeten worden gezet. (*Gelach.*) Het is één van mijn grote bekommelingen, rekening houdend met de inderdaad dramatische budgettaire situatie waarin het land op het ogenblik verkeert.

De heer Van Ooteghem. — Als het maar geen kakofonie wordt.

De heer Claes, Minister van Economische Zaken. — Moderne muziek kan ook kwaliteiten hebben. Zij klinkt in den beginne niet altijd zo aangenaam, maar het is vaak een kwestie van appreciatie en studie. Ik geef echter toe dat ik niet gewonnen ben voor die kakofonie.

Ik kom nu tot antwoorden op de uiteenzettingen van de heren Vanhaverbeke en De Bondt.

De tijd vordert echter snel waardoor ik al te laat zal zijn op de concertatie.

Ik zal op de vragen van de heer Vanhaverbeke schriftelijk antwoorden. Ik heb een hele reeks technische gegevens die ik hem ook zal laten geworden.

Tot de heer De Bondt moge ik ten gronde zeggen dat ik mij de problematiek die hij hier met zoveel verve heeft ontwikkeld, tot voor kort niet realiseerde. Ik heb met de voorzitter van de Boerenbond, de heer Dequae, een bezoek gebracht aan het proefcentrum van Sint-Kathelijne-Waver. Ik heb van de gelegenheid geprofiteerd om enkele serrekwekers te bezoeken en te luisteren naar de problemen in hun vak. Vanaf dat ogenblik heb ik een heel andere kijk gekregen op de vreselijke problematiek waarmee die mensen worden geconfronteerd. Ik heb toen aan mijn collega Lavens gevraagd om een globaal voorstel inzake rationeel energieverbruik voor de landbouw te ontwikkelen. Hij heeft dit gedaan. U kunt zich wel indenken dat de « serristen » een bijzondere plaats innemen in het programma van de minister van Landbouw. Ik heb dit volledig overgenomen in mijn globaal EV-programma. Ik ben het eens met uw stelling, Mijnheer De Bondt, ik tracht u letterlijk te citeren : laten wij nu het goede doen, veeleer dan later problemen het betere te realiseren. Ik geloof inderdaad dat in het EV-programma voor de eerstkomende twee of drie jaar een directe interventie nodig is, willen wij vermijden dat deze sector volledig ten gronde zou gaan. Dat er inmiddels moet worden gewerkt aan gecombineerde vormen van energieproductie is juist. U hebt gezinspeeld op Kallo. Daarmee ben ik het eens. Ik meen te weten dat de Vlaamse executieve ter zake aan bepaalde projecten werkt. Lokale energie-

initiatieven behoren trouwens tot de gewestelijke bevoegdheid. Dat neemt niet weg dat op dat punt Economische Zaken zeer nuttige hulp kan leveren.

Wanneer men bijvoorbeeld het project-Kallo als een prototype wil ontwikkelen, dan ben ik gaarne bereid om de maximale hulp toe te staan die via de Dienst voor prototypes kan worden gegeven. Dat is een formele verbintenis. In elk geval zal ik opnieuw contact nemen met de heer Lavens, zodra het REV-programma volgende week door de regering is behandeld om een bepaalde prioriteit te geven aan deze sector, die alleszins een antwoord moet hebben vóór de winter.

Mijnheer de Voorzitter, ik wil nu verder in telegramstijl antwoorden op de verschillende vragen die werden gesteld.

In verband met het IWONL, waar de heer Kuylen een vraag over stelde, is er een wetsontwerp klaar dat momenteel bij de commissie-Dehaene berust. Deze commissie moet haar regionale zegen geven over een voorstel dat erin bestaat het IWONL organiek één te laten met weliswaar de inbouw van twee regionale kamers die over een deel van de begroting zouden beschikken. Dat is het eerste doel dat wij nastreven. Het tweede bestaat erin het IWONL, veel meer nog dan vandaag, te openen voor de kleine en middelgrote ondernemingen, zodat zij rechtstreeks kunnen worden betrokken bij de politiek in de financiering van de research. Vandaar ook de noodzakelijke wijziging van de samenstelling van de raad van beheer, waarin de KMO zitting zouden krijgen.

De heer Van Elsen heeft gezegd dat hij niets terugvindt over de steun aan privé-initiatieven. Ondanks de moeilijke budgettaire periode waarin wij leven, betekent het afschaffen van de BTW op de investeringen — wat misschien geen grandioos iets is, want in andere landen bestond deze niet meer — op jaarbasis toch een inspanning van 9 miljard van de regering.

Dat men bij het verlenen van staatssteun selectiever te werk zal moeten gaan, zoals de heer Nutkewitz zei, is ongetwijfeld juist.

Ik ben voorstander van het vragen van de nodige garanties alvorens tot beslissingen inzake staatssteun over te gaan. Dit moet een contractuele vorm krijgen. Daarvoor moet een artikel van de expansiewetgeving worden aangepast maar dit kan alleen gebeuren wanneer onze collega's uit de gewesten daarmede akkoord gaan. Ik heb op dat punt de tekst voor de huidige begrotingswet reeds klaar. Ik heb daarover advies gevraagd en ik wacht op antwoord.

In verband met het hoofdstuk economische expansie stelde de heer Van Elsen een vraag over de ogenschijnlijke onevenwichten die ten voordele van Wallonië bestaan met betrekking tot de toepassing van de wetgeving van 1959, 1966 en 1977. Men mag daarbij niet alleen de staatswaarborg in aanmerking nemen. Men moet ook nagaan hoeveel gegeven is in kapitaalpremies en in rentetoelagen.

Ik durf op het ogenblik niet te improviseren en vraag een week geduld te hebben zodat ik een globale optelling kan maken en kan zien hoe de verschillende gewesten na twintig jaar toepassing van de verschillende vormen van expansiewetgeving er uiteindelijk zullen uitkomen.

Mijnheer Kuylen, er bestaat geen enkel gevaar voor overlapping tussen het Solidariteitsfonds en het Fonds voor Industriële Vernieuwing. Het Solidariteitsfonds, dat onder controle staat van een inspecteur van Financiën, mag enkel worden aangewend voor rationalisatieplannen in de staal-, de textiel-, de scheepsbouw- en de scheepsherstellingssector. Het Fonds voor de Industriële Vernieuwing daarentegen heeft twee opdrachten. Ten eerste, een nationale opdracht, namelijk het nemen van initiatieven ter stimulering van het vernieuwd industrieel beleid. Ten tweede, een regionale opdracht, waardoor de gewestelijke executieven per verloren arbeidsplaats in de geciteerde sectoren een trekkingsrecht hebben op het Fonds dat enkel kan dienen voor reconversie-initiatieven, die kunnen gaan van de aankoop van een brevet over de ontwikkeling van een prototype tot de participatie in of steun aan een bedrijf. Noch op politiek, noch op technisch gebied is er dus een gevaar voor overlapping. Jammer genoeg is er wel een ander gevaar, waarmee zowel de economisch verantwoordelijken van de gewesten als uw dienaar worden geconfronteerd, namelijk de veel te snelle uitputting van de fondsen in kwestie. Dit is echter niets nieuws. Daarvoor moeten wij trachten een oplossing te vinden. Hierover zal ik het echter hebben in mijn besluit.

MM. Basecq et Lagneau m'ont posé différentes questions à propos de la délimitation des zones d'expansion économique.

Où en est-on dans ce domaine ?

Le gouvernement, comme il l'avait promis à la Commission européenne, a donné une réponse officielle aux propositions officielles qui lui ont été communiquées. Si vous souhaitez connaître mon opinion à ce sujet, je ne vous cacherai pas que j'en ressens une certaine amertume. Pour formuler notre réponse, je me suis, en effet, adressé aux régions qui, à leur tour, ont demandé l'avis respective-

ment du Conseil économique régional wallon et du *Gewestelijke Economische Raad voor Vlaanderen*. Je ne suis hélas ! pas parvenu à mettre les deux régions d'accord sur l'utilisation d'une méthode commune, ce qui ne facilitera guère la discussion avec la commission.

Quoi qu'il en soit, un contact au plus haut niveau — entre le Premier ministre de notre pays, d'une part, et le président de la Commission européenne, d'autre part — s'impose, avant les vacances encore, afin d'éviter le danger, réel à mon sens, d'une application unilatérale du traité de Rome qui permet à la Commission de délimiter les zones.

La plupart d'entre vous connaissent les propositions de la Commission. Elles ont été critiquées, avec raison je crois, tant en Wallonie qu'en Flandre, bien que celles relatives au sud du pays m'aient semblé plus encourageantes que celles prévues pour le nord. De là ma suggestion faite au Premier ministre d'organiser une entrevue au niveau le plus élevé.

Een fundamentele vraag lag verscholen in de uiteenzetting van de heer de Bruyne over de aanwending van de wetgeving betreffende de economische expansie. Wij moeten inderdaad heel de apparatuur herdenken in het licht van een totaal nieuwe problematiek.

Een grondige heroriëntering en een grotere selectiviteit zijn absoluut noodzakelijk. Dat is de reden waarom ik twee weken na de eedaflegging, mijn collega's van de gewesten heb uitgenodigd om samen met enkele andere betrokken ministers van de nationale regering van gedachten te wisselen over de redactie van een wetsontwerp dat tot doel zou hebben de wetgeving op de economische expansie te wijzigen.

Ik deel op dat punt de mening van de heer de Bruyne en ik hoop ten zeerste dat wij het spoedig op dat punt op regeringsniveau eens worden.

A M. Sondag je répondrai que le Feder octroie actuellement 1,39 p.c. de 900 millions d'unités de compte européennes, soit quelque 3 milliards 600 millions de francs belges, dont 8 p.c. sont réservés aux infrastructures rurales des régions agricoles belges défavorisées.

Parallèlement, un règlement relatif à l'intervention européenne en faveur des structures agricoles de votre province de Luxembourg, par le biais d'un programme de développement intégré, est actuellement négocié au Conseil des ministres de la CEE. Ce programme de développement, qui est au stade d'ébauche, ressortit à la compétence de mon collègue de l'Agriculture. La demande d'extension à d'autres régions que votre province relève donc de son département.

Par ailleurs, M. Sondag peut être assuré qu'en collaboration avec mes collègues régionaux et de l'Agriculture, je suis très attentivement la délicate question du Feder en tenant compte des divers problèmes qui se posent en la matière dans notre pays.

Wat het bedrijfsrevisoraat betreft, zeg ik zowel aan de heer Van den Eynden als aan de heer Van Elsen dat ik na de ellenlange besprekingen en discussies die wij sinds 1972 hebben gekend en waarbij wij getuigen zijn geweest van een kleine oorlog tussen de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en het Instituut van Bedrijfsrevisoren, klaar ben met een plan waarin ik getracht heb een maximale consensus na te streven tussen de tegenstrijdige stellingen van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en andere kringen.

Ondanks de overbezette agenda van de ministerraad tot einde juli, hoop ik dat mijn beleidsnota ter zake nog vóór het reces zal kunnen worden onderzocht.

M. Sondag a accusé le ministre des Affaires économiques de mener ce qu'il a appelé une « politique de l'index ». Je suis convaincu qu'il n'a pas employé intentionnellement cette expression. Quoi qu'il en soit, je ne puis accepter ce reproche.

L'index est un indice des prix à la consommation; c'est un instrument de mesure qui suit l'évolution des prix et du coût de la vie, qui est soumis à l'approbation des partenaires sociaux, qui est calculé par le département des Affaires économiques et utilisé dans les conventions collectives, ainsi que pour la correction de la progressivité de l'impôt.

Qu'en est-il de la modernisation ? L'instrument est adapté périodiquement : il l'a été en 1914, 1938, 1953, 1966, 1971 et 1976. Des révisions trop rapprochées risqueraient de lui faire perdre toute crédibilité; de plus, sur le plan technique, elles rendraient les comparaisons impossibles.

Quelle est la situation actuelle ? La dernière enquête sur le budget des ménages est à l'analyse. La commission de l'index entamera les discussions en 1981. C'est elle qui décidera quels seront les nouveaux produits à prendre en considération. Je ne puis vous en dire plus pour l'instant, mais il va de soi que l'impact de chacun d'eux devra correspondre à sa pondération réelle dans les dépenses.

Ik wijs de heer Van Elsen erop dat de bevoegdheidssituatie, nationaal of regionaal, niet specifiek wordt bepaald door het artikel 29

dat, zoals gezegd, nog in discussie is, maar wel door de koninklijke besluiten van 6 juli 1979. Dit brengt mee dat alle bedragen die in mijn begrotingsdocument te vinden zijn inderdaad door mijn departement nationaal worden besteed.

Wat de fameuze commissie, de zogeheten COC betreft, ben ik niet ongevoelig gebleven voor de kritiek van de heer Van Elsen inzake taalonevenwicht. Zoals toen beloofd, heb ik een nota ingediend voor de regering. De stelling van de heer Van Elsen, ook de mijne, werd aanvaard en het taalevenwicht is hersteld. Ik zal erop letten dat wij in de nieuwe regering, die inmiddels tot stand is gekomen, niet door nieuwe aanstellingen opnieuw een taalonevenwicht zouden krijgen.

Mijnheer de Voorzitter, ik geef er mij rekenschap van dat ik hier reeds lang sta, maar de uiteenzettingen waren talrijk en divers. Toch wil ik nog enkele woorden zeggen over het vernieuwd industrieel beleid.

Ik hoor dikwijls zeggen dat men daar niets ziet van en dat men niets doet voor het vernieuwd industrieel beleid.

Daarmee voel ik mij een beetje ongelukkig en ik vind die kritiek onverantwoord.

Wat was onze eerste vraag toen wij in 1978 debatteerden over dit zo belangrijke thema ?

Wij vroegen ons af of de grote traditionele sectoren, zoals textiel, staal, papier, hout, en andere die gedurende decennia de rijkdom hebben uitgemaakt voor een groot deel van dit land, die voor een zeer belangrijk deel aan de basis lagen van tewerkstelling, in het kader van de zich fundamenteel wijzigende verhoudingen tussen de westerse wereld en de derde wereld hier totaal moesten verdwijnen, of integendeel nog een representatieve plaats innemen in de moderne westerse industriële wereld van het jaar 2000.

Het quasi unanieme antwoord van Kamer en Senaat was, dat zij ook om politiek-strategische redenen inderdaad aanwezig moesten zijn bij het binnentreden in de 21e eeuw.

Gezien ook de dikwijls dramatische situatie in deze sectoren is dat de reden waarom wij bijna hals over kop voornamelijk op dit eerste aspect van het vernieuwd industrieel beleid zijn gesprongen. Dit verklaart wat inmiddels reeds is gebeurd op drie jaar tijd : het staalplan, de herstructurering van de sector van het holle glas, de scheepsherstelling waarover de heer Van den Eynde handelde, vervolgens hoop ik, de textiel, en daarna de scheepsbouw.

Het is echter evident dat daar niet mee kan worden gestopt.

Als die sectoren moeten worden behouden in het jaar 2000, moet men onmiddellijk denken aan modernisering, oprijving van de kwaliteit en de produktiviteit, dus een rationalisatie en — ik zeg het met enige pijn in het hart — afvloeiing van personeel.

Er moet dus iets anders in de plaats komen. Ter zake is reeds iets gebeurd.

De heer Croux heeft erop gezinspeeld dat er absoluut iets moet gebeuren inzake research. De inspanningen moeten worden gecoördineerd en veel meer geaccentueerd op het toegepast wetenschappelijk onderzoek.

Vandaar mijn voorstellen die reeds drie maanden ter tafel liggen in de regering, maar die door de politieke crisis tot nu toe niet werden behandeld, en die specifiek tot doel hebben geleidelijk aan zowel het Centrum van Mol als de Inix te heroriënteren in de richting van moderne instrumenten die qua research aan de basis zouden moeten liggen van een nieuwe industriële traditie.

Wegens de kleine Belgische dimensie kunnen wij niet alles doen en zullen wij nog heel wat *know-how* in het buitenland moeten zoeken. Wij hebben ter zake niet stilgezeten. Burgerlijke ingenieurs werden als attachés benoemd aan de ambassades van Washington, Tokio en Bonn.

Mijn collega, minister Nothomb, onderzoekt momenteel trouwens de dossiers tot uitbreiding van het aantal van die attachés.

Er zijn reeds resultaten. In het bijzonder wat Tokio en Bonn betreft, hebben wij reeds een vijftiental interessante voorstellen ontvangen inzake het opkopen van brevetten en het aangaan van *joint-ventures*. De ministeries van Economische Zaken en van Buitenlandse Zaken spelen die voorstellen onmiddellijk door aan de federatie van de betrokken industrie. Zij worden besproken en wij dringen erop aan dat de interessante voorstellen inderdaad worden toegepast. Wij beschikken over een aangepast instrument. Het Fonds voor Industriële Vernieuwing is, in tegenstelling tot wat hier werd gezegd, niet alleen geïnstalleerd met een bestuurscomité en een reglement van interne orde. Er is ook, sinds het goedkeuren van de voorlopige kredieten en van enkele artikelen die de begroting voor 1980 moesten voorafgaan, de nodige budgettaire basis gelegd opdat de gewesten, die voor de formidabele uitdaging staan de reconversiepolitiek te voeren, hun trekkings-

rechten op dat Fonds zouden kunnen uitoefenen. De gewestelijke investeringsmaatschappijen werden opgericht, zij kunnen initiatieven nemen. Dit zijn elementen van een vernieuwd industriebeleid die blijkbaar al te gemakkelijk worden vergeten en waarvoor enige tijd moet verlopen alvorens de eerste praktische resultaten kunnen worden geboekt.

Een ander gebied maar waarop wij niet ver zijn gevorderd, betreft de herstructurering en de heroriëntering van onze exportpolitiek, en zo kom ik tot het betoog van de heer Nutkewitz. Zijn kritiek is gegrond, zijn analyse is perfect. Zowat 85 pct. van onze export situeert zich inderdaad binnen de Oeso-landen al zou ik niet durven beweren dat wij afwezig zijn in de Asian-landen en in de derde wereld. Het is evident dat wij bijzonder kwetsbaar zijn ter zake en dat zowel wat betreft de herstructurering van de talrijke instrumenten waarover wij te lande beschikken, het weze Compromex, de Belgische dienst voor de Buitenlandse Handel, de Delcreditedienst en zo verder, als wat betreft de representatie en bestendige aanwezigheid op die nieuwe markten, dringend maatregelen moeten worden genomen.

Mijn collega, minister Urbain, heeft zich ertoe verbonden op het einde van deze maand een oriënterende basisnota ter bespreking neer te leggen, waaruit, zo hoop ik althans, een reeks structurele maatregelen mogen worden genomen die ook dit belangrijk aspect van de nieuwe industriële politiek, althans gedeeltelijk, zouden kunnen waarmaken. Mirakels verwachten zou fout zijn. Wij leven in een internationale context en de kleine dimensie van ons land is ter zake een vreselijke handicap en een enorme beperking. Wij hebben tijd nodig. In 1978 heb ik hier gezegd dat ik de eerste resultaten verwachtte over tien jaar. Dit is een structurele operatie en geen conjuncturele.

Ik wil nog even uitweiden over enkele welbepaalde sectoren.

En ce qui concerne la sidérurgie, je n'en retracerai pas l'histoire. Je ferai simplement observer à M. de Wasseige qu'il a, me semble-t-il, brossé une caricature de mauvais goût de l'étude de McKinsey et du plan sidérurgique. J'ose l'affirmer avec fierté, notre pays a été le seul, parmi les pays occidentaux, à avoir développé un plan de modernisation et de rationalisation ainsi qu'un plan d'accompagnement social et de reconversion.

Je viens de le dire en néerlandais, je le répète en français pour que les choses soient claires : le Fonds de rénovation industrielle existe. Il dispose actuellement des moyens permettant aux régions d'entreprendre le travail de reconversion qui s'impose. Les sociétés régionales d'investissement ont été créées. Il leur incombe à présent d'assumer leurs responsabilités, de prendre des initiatives et d'introduire des propositions.

Prétendre qu'aucun investissement n'est décidé et que la part du secteur privé n'est pas assurée est erroné. Je me vois obligé de réagir contre pareille assertion.

Certes, on ne peut jouer de façon irresponsable avec les deniers publics ni jongler avec des dizaines de milliards. Je continuerai à exiger expressément le respect des décisions gouvernementales. C'est ainsi qu'avant de décider de quelconques investissements importants, j'ai exigé de chaque entreprise la présentation d'un plan de financement, conforme aux décisions du gouvernement, et d'un plan de remboursement. J'ai demandé en outre que les dizaines de milliards à réserver pour l'exécution de ce plan dans les années à venir, soient maintenus, pour 70 p.c. au moins, dans le circuit économique de ce pays.

Si ces trois conditions ne sont pas réalisées, les sidérurgistes ne devront pas compter sur moi. Je ne lâcherai pas un franc !

En matière de financement des investissements, il a été convenu que 50 p.c. seraient souscrits par le secteur privé et 50 p.c. pour le compte du secteur public. Apparemment, cette décision a causé quelques difficultés au secteur privé.

La société de financement, Monsieur de Wasseige, a été créée, le 3 avril 1980. J'ai dû encourager sa création. L'Etat y a participé à raison de 15 p.c.

A l'analyse de la répartition des parts et connaissant les souscripteurs, qui ne sont pas seulement les holdings mais aussi leurs branches fortes, j'estime que cette société, qui débute avec un capital d'un milliard, si mes souvenirs sont exacts, inspire suffisamment confiance pour pouvoir faire appel efficacement au marché des capitaux.

De heer Capoen heeft vragen in een andere richting gesteld. Hij vroeg of wij niet miljarden stoppen in een zaak die hopeloos verloren is. Hij heeft vooral stilgestaan bij een uitspraak van de heer Lambdorff. Ik zal zeker vermijden op deze tribune welkdanige kritiek te uiten ten aanzien van mijn zeer gewaardeerde Duitse collega.

Mijnheer Capoen, u kent toch ook het Vlaamse spreekwoord : « Luister naar mijn woorden, maar kijk niet naar mijn daden. » Ik wou u de raad geven — ofwel kunnen wij hierover eens samen van gedachten wisselen in de koffiekamer — eens te gaan kijken wat de Bundesrepubliek gedaan heeft in verband met de staalsector van de Saar en

wat de inhoud is van het akkoord dat de Bundesrepubliek gesloten heeft met Arbed. U zult dan merken dat de inspanningen die proportioneel gebeurden door de Belgische regering, gemakkelijk te vergelijken zijn met deze van de Bundesrepubliek.

Ik ben zeer formeel : het plan-Davignon moet worden verlengd. De Belgische regering staat hierin niet alleen. In de vergadering van de ministers van Industrie vorige week in Venetië ter voorbereiding van de top, was er hierover kwasi-unanimiteit.

Er is een tweede zaak die dringend moet worden rechtgezet. U hebt gelijk mij daarover te ondervragen. Het is een fabel dat de NMKN onder staatswaarborg geld zou hebben geleend aan Cockerill opdat deze onderneming het vakantiegeld van haar arbeiders zou kunnen betalen.

De heer Capoen. — Er werd daar een andere bestemming aan gegeven.

De heer Claes, Minister van Economische Zaken. — Er werd helemaal geen andere bestemming gegeven; wij weten precies wat er is gebeurd. Profiterend van de gunstige staalconjunctuur einde 1979/ begin 1980, heeft Cockerill ter financiering van Valfil uit eigen middelen reeds één miljard betaald, daar waar Cockerill in het kader van het staalplan recht had op de financiering van de NMKN. De conjunctuur gaat nu achteruit en Cockerill heeft gevraagd dat wij onze verplichtingen zouden nakomen. De NMKN heeft 650 miljoen gestort aan Cockerill, die dit geld kan aanwenden zoals ze dit wenst.

Er is op zijn minst een misverstand inzake de berichtgeving.

Sur ce point d'ailleurs, et contrairement à ce que prétend M. de Wasseige, plusieurs décisions d'investissement ont été prises. La SNCI a marqué son accord sur l'octroi des crédits nécessaires aux Tubes de la Meuse, à Valfil et Alz-Genk. D'autres dossiers sont à l'examen et les décisions ne devraient plus tarder.

Dit wat het staal betreft.

Nu nog enkele zeer belangrijke inlichtingen over de textielindustrie. Ik dank de heer van Waterschoot omdat hij mijn taak verlicht heeft door het niet te onderschatten belang van deze sector te onderstrepen.

Parfois, Monsieur Sondag, on semble sous-estimer les travaux des deux conférences préparatoires à la table ronde dont je dirai quelques mots dans un instant.

Qu'il s'agisse de la politique textile internationale, de la politique d'encouragement des exportations, du contrôle, et, dans la mesure du possible, de la limitation de la politique d'importations, malgré les difficultés avec la Communauté économique européenne, du paiement des primes et des avances, de la création de la cellule textile, avec le volet social qui était déjà prévu pour plusieurs années, tout cela a été examiné au cours des années 1977, 1978 et 1979.

Nous n'avons jamais prétendu qu'en prenant pareilles mesures, l'avenir du secteur du textile et de la confection était assuré. Il me semble toutefois qu'il convient d'apprécier à leur juste valeur, les mesures prises par les gouvernements Tindemans II et Martens dans ce secteur.

Wat ik ook met moeite begriip, is dat verscheidene sprekers hebben aangehaald dat men sinds 1978 spreekt over een textielplan, en dat wij nu in 1980 nog niets hiervan hebben gezien.

Geachte collega's, in een land dat zich respecteert heeft men voor een sector die zo complex is — de heer van Waterschoot heeft het erover gehad — ten minste vijf jaar nodig om met alle nodige garanties maatregelen te nemen die over twintig jaar moeten bevestigen dat wij anno 1980 juist hebben gezien.

Wij zijn echter verplicht in twee à drie jaar tijd een staalplan, een plan voor scheepsherstellingen, voor de fabricatie van het holglas, voor de textielsector en voor de scheepsbouw uit de mouw te schudden. Door noodwendigheden zijn wij jammer genoeg verplicht te snel te werk te gaan wat onze structuurpolitiek betreft, in tegenstelling met wat men ons dikwijls voor de voeten gooit.

Ik dank de heer van Waterschoot en breng hem graag hulde voor het enorme werk dat hij heeft gedaan als voorzitter van de bedrijfsraad die heeft gezorgd dat in een rustig klimaat patroons en vakbonden de studies van McKinsey, die op zeer hoog wetenschappelijk niveau staan, wat de heer de Wasseige daarover moge denken, hebben onderzocht. Hij heeft op voorbeeldige wijze de leiding verzekerd, waardoor we in een laatste fase zijn getreden in de beste voorwaarden die men zich kan indenken.

Geachte collega's, wij zijn klaar niet alleen met de analyse maar ook met de conclusies.

Ik zou zowel ter attentie van de heer Sondag als van de heer van Waterschoot vier punten willen onderstrepen.

Ten eerste, de textielsector mag niet het slachtoffer worden van de achtereenvolgende politieke crises. Zij mag op dat punt niet de faktuur betalen. Dat komt er mijns inziens op neer dat de eerste vijfjarige fase van het structuurplan nog een definitieve goedkeuring moet krijgen vóór het zomerreces, einde juli.

Ten tweede, er zijn in de pers vandaag onrustwekkende berichten verschenen. Het is juist dat ik onvoldoende middelen voor het solidariteitsfonds heb. Ik ben formeel!

In 1978 is een duidelijke verbintenis aangegaan, een duidelijk politiek akkoord: zowel voor de scheepsbouw als voor de staalsector en de textielsector moesten gelijkaardige herstructureringsmaatregelen worden getroffen. Er kan dus geen misverstand zijn. Ondanks al de moeilijkheden die dit land vandaag ervaart, moeten de nodige middelen, al zij het dan met aangepaste financieringsmethoden, zoals we dat voor de staalsector hebben gedaan, nu ter beschikking worden gesteld. Vanaf het jaar 1980 zou een aanvang worden gemaakt met de uitvoering van het structuurplan.

Ten derde, we zullen voor bepaalde contraintes staan, zoals de heer van Waterschoot heeft gezegd, in de Europese Gemeenschap. We mogen ons de moeilijkheden ter zake niet ontveinen. We moeten daar het bewijs leveren van voldoende overtuigingskracht.

Ten vierde, is er een minder aangename zaak. Ik meen niet dat de belangrijke middelen die we moeten vrijmaken in het kader van het herstructureringsplan mogen gaan naar bedrijven die in zo grote moeilijkheden verkeren, dat men zich ernstig moet afvragen of er nog mogelijkheden tot redding zijn.

MM. Sondag et Basecq ont exprimé avec raison leur inquiétude au sujet de la situation de plusieurs entreprises textiles. Vous avez cité une filature, Monsieur Sondag. Je pourrais nommer également Motte et Fabelta-Tubize, car la liste pourrait malheureusement être allongée.

Une question fondamentale se pose effectivement en matière de compétences; elle doit être résolue dans les semaines à venir. Personnellement, je crois que le traitement des dossiers individuels du secteur textile relève d'une compétence nationale.

Ce n'est toutefois pas ce que je voulais vous dire principalement. Je vais être très franc. Je connais assez bien le montant de la facture présentée par les quatre ou cinq entreprises en difficulté.

Il s'agit exactement d'un milliard. Mes chers collègues, vous devez le savoir et je le dis avec la franchise qui s'impose: je n'ai pas le premier franc. Ceci signifie, en d'autres mots, que le gouvernement sera placé devant un choix politique.

Se risquer à nouveau dans des opérations de reconversion d'entreprises qui doivent parfois être considérées, excusez l'expression, comme des « canards boiteux », c'est prendre une option difficile — je le répète pour la tantième fois — surtout si l'on tient compte de la situation budgétaire dramatique.

Il était de mon devoir de vous dire que je suis avec inquiétude et beaucoup de préoccupation l'évolution de ces quatre ou cinq entreprises.

Je réalise évidemment que 2.500 emplois seraient menacés par les mesures éventuelles que nécessiterait une aggravation de la situation. Cependant, je ne suis pas monté à cette tribune pour vous cacher la réalité et je vous répète que je ne possède pas le premier franc nécessaire à l'aide envisagée.

Si l'on choisit donc l'option politique qui consiste à entreprendre un nouvel essai de sauvetage, il faudra ajouter un bémol ou un dièse à la clé dont j'ai parlé tout à l'heure.

Wat de scheepsherstelling betreft, zeg ik tot mijn vriend, senator Van den Eynden, dat de besprekingen met de sociale partners afgerond zijn. Dat is zeer goed nieuws. Volgende week zal ik aan het MCEC een definitief voorstel doen waardoor enkele weken later de ronde tafel definitief kan besluiten. Ik denk dat wij deze operatie op zeer korte termijn kunnen afronden.

En ce qui concerne la chimie, je dirai à M. Lagneau qu'un gouvernement ne doit pas seulement se préoccuper des secteurs en difficulté structurelle, comme le textile et la sidérurgie. Ainsi, il y a quelques semaines, j'ai invité la Fédération des industries chimiques à entreprendre un examen approfondi du secteur, non seulement en ce qui concerne les activités exercées actuellement sur le territoire belge, mais également au sujet des méthodes utilisées dans d'autres pays et qui pourraient être éventuellement adoptées dans notre secteur chimique.

De telecommunicatie is een speerpuntsector waarvoor vele leden van de Senaat hebben gepleit. Die sector moet worden gestimuleerd. Ik kan de heer Van den Eynden verzekeren dat ik de voorzitter van de Coc heb gevraagd onmiddellijk het globaal advies te geven over de

analyse van de sector zodat over het specifieke dossier, waarop hij doelt, binnen de kortst mogelijke tijd uiteindelijk door de regering kan worden beslist. Ik zal daar persoonlijk over waken.

De automobielsector is een andere kwestie. Ik vrees dat wij aan de vooravond staan van een zeer zware crisis in die sector, zowel in Europa als in de Verenigde Staten van Amerika.

De heer Van den Eynden heeft gezegd dat zulks ons niet mag verbazen omdat de hinderpalen voor de arme automobilist worden vermenigvuldigd. Er is snelheidsbeperking en er is een zwaardere belasting op de wagens met veel pk's. Hij zal mij begrijpen dat ik hem daar niet volg wanneer ik het volgende stel. Wij zitten in een zware energiecrisis en er moeten daar maatregelen worden genomen. Waar hij zegt dat het verkeer slechts 11 pct. betekent in de energiebalans, dan heeft hij het witboek zeer juist gelezen, maar hij vergeet te zeggen hoeveel de automobiel betekent in de petroleumbalans die de meest kwetsbare en de meest dure is van de onderscheiden energietakken.

De heer Van den Eynden. — Het energieverbruik van de auto valt te verwaarlozen in het geheel van de energieproductie.

De heer Claes, Minister van Economische Zaken. — Vele kleintjes maken een groot en ik wil met u toch wel eens de percentages onder ogen zien.

Ik ben ervan overtuigd dat zowel de Europese Gemeenschap als de Verenigde Staten van Amerika overleg zullen moeten plegen over stimulerende maatregelen die eventueel moeten worden genomen.

U herinnert zich de kredietmaatregelen die, tegen elke traditie in, tientallen jaren oud, in de Verenigde Staten werden genomen ten aanzien van één van de automobielreuzen omdat, wanneer ik goed ben ingelicht, de federale regering weet dat er in dezelfde sector veel belangrijker maatschappijen zullen volgen in 1980 en in 1981.

Mijnheer Van den Eynden, ik meen niet dat wij op de goede weg zouden zijn, u hebt dat zelf ook niet beweerd, indien wij ter zake een uitgesproken protectionistische politiek zouden voeren ten opzichte van Japan. Wat wij wel moeten doen is, en dat is een dringende taak voor de Europese Gemeenschap, de Japanners er nu eens uiteindelijk van overtuigen het spel even open te spelen als wij en hun markten werkelijk te openen. Dit zou in elk geval heel wat nieuwe mogelijkheden bieden.

Ik zeg erbij, in het bijzonder aan mijn collega syndicalist, alleen als wij ons op deze markten kunnen aanmelden met voldoende concurrentiecapaciteit. Dat is echter een ander hoofdstuk.

De heer Van Elsen heeft vragen gesteld in verband met Verlica. Ik zal hem daaromtrent een schriftelijk antwoord toezenden, vermits hij op het ogenblik niet aanwezig is.

Mijnheer de Voorzitter, ik heb werkelijk misbruik gemaakt van de tribune. Ik had echter een schuld te vereffenen ten opzichte van de Senaat aangezien de commissie voor Economische Zaken al te lang niet meer van gedachten heeft kunnen wisselen. Ik kom nu echter tot mijn conclusies.

Ik wil mij hier richten tot mijn collega en vriend, de heer de Bruyne. Ik wil hem niet enkel danken voor de mooie muzikale vergelijkingen die hij in zijn tekst heeft ingebouwd, maar ook voor het begrip dat hij heeft opgebracht voor de complexiteit van de taken en de vreselijke verantwoordelijkheid die soms op de schouders van één persoon kunnen rusten.

Hij heeft misschien wel de hamvraag gesteld waarop ik geen precies antwoord heb. Die meditatie verdient de aandacht van elk lid van deze Hoge Vergadering. Zij luidde als volgt: is men eigenlijk niet aan het plafond gekomen van de economische mogelijkheden voor de Staat als men tenminste in een democratisch kader wil blijven? Het is moeilijk hierop een antwoord te geven. Mijn persoonlijke mening is positief. Onlangs nog had ik gesprekken met bondskanselier Schmidt die mij zei dat in de mate waarin de Staat zich op een overdreven wijze wil gaan bezighouden met alles en nog wat, hij zich uiteindelijk zo ver, in slecht Nederlands gezegd « empetreert » in de meest complexe dingen, dat hij er niet meer uit geraakt, tenzij met maatregelen die uiteindelijk het fundament van de maatschappij kunnen aantasten.

Ik meen dat wij op dat punt, hoewel wij het plafond nog niet hebben bereikt en zeker niet het gevaar hebben overschreden, ter zake voorzichtig moeten zijn. Ik dank de heer de Bruyne voor het stellen van deze vraag. Immers, op lange termijn verdient zij veel meditatie.

Ik kom nu tot mijn slotbeschouwingen die de economische context te buiten gaan, hierbij terzelfder tijd ingaand op wat de heren D'Haeyer, van Waterschoot en Van den Eynden hebben gezegd. Ik wil

ook ingaan op wat de heer Kuylen heeft verklaard in zijn merkwaardige analyse van de gehele economische problematiek.

Op wereldniveau is er geen reden tot optimisme. De inflatie stijgt opnieuw in een vreesaanjagend tempo. Wij geraken niet uit de monetair chaos. De energiecrisis grijpt meer en meer om zich heen. In de Oeso-landen zullen wij tegen einde 1981, 6 miljoen werklozen hebben. Als wij dit in een ruimere politieke context plaatsen, stellen wij vast dat wij meer en meer, wellicht ook door deze economische gegevens, de détente-politiek verlaten voor een politiek van koude oorlog. Ik leg een direct verband tussen beide punten.

Projecteren wij dit alles op het Belgische vlak, dan kunnen wij moeilijk anders dan gedrukt te gaan onder dit pessimistisch klimaat. De resultaten inzake de strijd tegen de inflatie zijn relatief positief. Het investeringsklimaat is echter niet goed. De heer Basecq heeft daar reeds op gewezen. Dit is misschien ook wel te wijten aan het niet zo briljante sociaal klimaat. De rentevoet ligt veel te hoog. Ondanks alle mogelijke BTK'ers, stagiairs, gepensioneerden enz. overschrijdt het aantal werklozen de 300 000. De betalingsbalans kent een diep structureel deficit. Wij zullen dit jaar het fatale cijfer van 1 850 miljard frank schuld overschrijden. Hierdoor wordt onze credibiliteit in het buitenland steeds meer aangetast. Onze munt wordt bestendig bedreigd, zodat de Nationale Bank herhaaldelijk moet optreden. Gedreven door deze schuld, doet de Staat meer en meer een beroep op de binnenlandse en buitenlandse kapitaalmarkt, en drijft aldus, zij het onvrijwillig, de rentevoet steeds meer de hoogte in, waardoor het investeringsklimaat op zijn beurt meer en meer gedrukt geraakt.

Op deze wijze wordt de ruimte voor een ernstige economische politiek steeds enger.

Collega's, er is in dit land geen oplossing mogelijk indien wij geen twee prioriteiten aanvaarden en door dik en dun toepassen, ondanks alle mogelijke redelijke en onredelijke tegenargumenten. De eerste prioriteit is de budgettaire gezondmaking, die aan de basis moet liggen van de muntstabiliteit die synoniem is voor gewaarborgde koopkracht. De tweede prioriteit is een economische politiek met alle tewerkstellingsaspecten die er logisch uit voortvloeien.

Wij mogen niet vergeten dat er, naast dit zoëven geschetste gedrukt klimaat, ook een sociale-zekerheidssysteem is dat regelrecht naar een faling loopt op korte termijn. Ik moet geen cijfers noemen. Ik kan me echter al de verschillende stellingen dienaangaande inbeelden die naar voor zullen worden gebracht op de concertatie die op het ogenblik reeds begonnen is en waar ik ook heen moet.

Aan patronale zijde zal men zeggen dat de loonkosten reeds te hoog liggen en dat wij niet moeten denken aan een sanering via de verhoging van de bijdragen. De werknemers zullen betogen dat zij zich generatie na generatie zeer zware inspanningen hebben getroost om dit welvaartspeil te verkrijgen en dat zij dit niet laten afnemen. De regering zal tenslotte verklaren dat zij geen geld meer heeft.

Collega's, de ruimte is nu reeds te eng om een werkelijk nieuwe economische politiek te voeren. Meerdere sprekers hebben gezegd dat wij te weinig middelen hebben.

Dat is de eerste stap in de crisis geweest, maar wij hebben al een tweede stap gedaan. Dit land beschikt niet meer over de nodige middelen om zijn verplichtingen na te komen, die nochtans wettelijk vastliggen in het sociale-zekerheidssysteem. Als het Riziv met grote moeilijkheden kampt, de pensioensector bijna zonder reserves is — laten wij dit eerlijk toegeven —, dan is dit niet alleen omdat wij een hoge werkloosheid kennen, maar ook omdat de regeringen niet meer alle subsidiestortingen hebben kunnen doen die wettelijk vastliggen. De begrotingen lieten het niet meer toe. Indien daarvoor geen oplossing wordt gevonden, dan dreigt het welvaartspeil naar beneden te gaan.

Ik vrees, collega's, dat er een derde fase volgt waarbij diezelfde Staat niet meer bij machte zal zijn zijn verplichtingen na te komen ten aanzien van de sociaal-culturele sector.

Ik denk aan het onderwijs, aan de vrijetijdsbesteding, aan de cultuurpolitiek enzovoort. Na de aftakeling van het welvaartspeil zal ook het welzijnspeil dalen. Wat ons al bij al zeer dicht brengt bij het begin van een soort beschavingscrisis, al vind ik dit woord wel zwaar.

Om deze redenen heeft dit land behoefte aan een grondige verandering van de mentaliteit. Zeer vooraan in het banier dient een welbegrepen matiging te worden geschreven die billijk moet verspreid worden over al de geledingen van de bevolking op grond van de onderscheiden mogelijkheden. Naast de matiging moet er ongetwijfeld ook meer discipline komen. Voor de «progressieve jongeren» klinkt dit woord misschien vreesaanjagend. Discipline en matiging zijn niet alleen als boodschap over te brengen naar de publieke opinie of naar de zo verguisde pressiegroepen, maar vooral de politieke verantwoordelijken die wij allen zijn, zullen het voorbeeld moeten geven van meer verantwoordelijkheidszin, meer moed in het verkondigen van de reële situatie.

Als conclusie wil ik geen boodschap van zwartgalligheid brengen. Ik wil herhalen wat ik ter zake in de Kamer heb gezegd en dat aanleiding heeft gegeven tot allerhande uiteenlopende of tegenstrijdige interpretaties. Wanneer men de geschiedenis van de mensheid ontleedt, dan stelt men vast dat op zeer geregeld terugkerende tijdstippen, de mens geconfronteerd werd met zeer zware uitdagingen, waarvoor hij op het eerste gezicht geen oplossing kon formuleren. Maar telkens weer, op het opportune moment, is hij erin geslaagd door de inzet van menselijke kwaliteiten en fundamentele waarden zoals intelligentie, werkkraft, doorzettingsvermogen en ook solidariteit, de moeilijkheden te overwinnen en nieuwe horizons te openen. Op dat punt stel ik een essentiële vraag, namelijk, waar wil het Westen mentaal-moreel naar toe? Is het conservatief te zeggen dat het gevaarlijk is zonder waardevolle alternatieven de meest fundamentele waarden steeds maar weer ter discussie te stellen? Dat is ook de reden waarom ik bestendig herhaal — ik denk hierbij aan de heer Van Elsen die het had over accentverschuivingen in de politiek — dat ik niet geloof dat wij eruit geraken met hoogdravende ideologische of doctrinaire verklaringen.

Ik geloof in de inzet van de kwaliteiten en de waarden die eigen zijn aan de mens. Dit is uiteindelijk de positieve boodschap van mijn geloof in de mens en in zijn reactievermogen. Ik zou deze gelegenheid willen gebruiken om vanop deze tribune een oproep te richten tot de sociale partners en tot al de politieke partijen over de grens meerderheid-oppositie heen, opdat zij zich, rekening houdend met de ernst van de situatie, aan deze boodschap enigszins zouden willen houden. Ik las ergens: «Het realisme is eigenlijk één van de grootste of één van de voornaamste eigenschappen van de grootste idealisten.» Mag ik hopen dat wij morgen in ons land via het realisme dat geboden wordt enig idealisme terugvinden? Met dit uitgangspunt kunnen wij misschien opnieuw bergop. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close et nous passons à l'examen des articles de chacun des projets de loi.

Daar niemand meer het woord vraagt, is de algemene behandeling gesloten en gaan wij over tot het onderzoek van de artikelen van elk van de ontwerpen van wet.

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉCONOMIQUES DE L'ANNÉE BUDGETAIRE 1980

Discussion des articles

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN HET MINISTÈRE VAN ECONOMISCHE ZAKEN VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1980

Beraadslaging over de artikelen

M. le Président. — Nous passons à l'examen des articles du projet de loi contenant le budget du ministère des Affaires économiques de 1980.

Wij gaan over tot het onderzoek van de artikelen van het ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Economische Zaken voor 1980.

Au tableau budgétaire, M. Humblet présente les amendements que voici :

Titre I. — Dépenses courantes

Section 01. — Dépenses de cabinet

Art. 11.02. Traitements et indemnités du personnel du cabinet.

Ramener le crédit de 70,3 millions de francs à 60,2 millions de francs.

Réduction : 10,1 millions de francs.

Art. 12.19. Frais de fonctionnement du cabinet.

Ramener le crédit de 19,3 millions de francs à 18,5 millions de francs.

Réduction : 0,8 million de francs.

Titel I. — Lopende uitgaven

Sectie 01. — Kabinetsuitgaven

Art. 11.02. Jaarwedden en vergoedingen van het personeel van het kabinet.

Het krediet van 70,3 miljoen frank terug te brengen tot 60,2 miljoen frank.

Veminderend : 10,1 miljoen frank.

Art. 12.19. Werkingskosten van het kabinet.

Het krediet van 19,3 miljoen frank terug te brengen tot 18,5 miljoen frank.

Vermindering : 0,8 miljoen frank.

Ces amendements sont-ils appuyés? (*Plus de deux membres se lèvent.*)

Les amendements étant régulièrement appuyés, ils feront partie de la discussion.

Personne ne demandant la parole, nous passons aux amendements que voici, proposés, toujours au tableau budgétaire, par M. de Wasseige :

Titre I. — Dépenses courantes

Section 32. — Recherche scientifique

Chapitre IV. — Transferts de revenus à l'intérieur du secteur public

Art. 41.05.01. Intervention de nature forfaitaire dans les dépenses de fonctionnement de l'Institut interuniversitaire des Sciences nucléaires.

Ramener le crédit de 650,7 millions de francs à 325,3 millions de francs.

Réduction : 325,4 millions de francs.

Titel I. — Lopende uitgaven

Sectie 32. — Wetenschappelijk onderzoek

Hoofdstuk IV. — Inkomensoverdrachten binnen de sector overheid

Art. 41.05.01. Forfaitaire bijdrage in de werkingsuitgaven van het Interuniversitair Instituut voor Kernwetenschappen.

Het krediet van 650,7 miljoen frank terug te brengen tot 325,3 miljoen frank.

Vermindering : 325,4 miljoen frank.

Art. 41.05.02. Intervention de nature forfaitaire dans les dépenses de fonctionnement du Centre d'Etude de l'Energie nucléaire.

Ramener le crédit de 1 842,9 millions de francs à 921,5 millions de francs.

Réduction : 921,4 millions de francs.

Art. 41.05.02. Forfaitaire bijdrage in de werkingsuitgaven van het Studiecentrum voor Kernenergie.

Het krediet van 1 842,9 miljoen frank terug te brengen tot 921,5 miljoen frank.

Vermindering : 921,4 miljoen frank.

Titre II. — Dépenses de capital

Section 31. — Département proprement dit

Chapitre VIII. — Octrois de crédits et participations

Art. 81.01. Prise de participation dans le capital de la société « Belgo-Waste ».

Supprimer le crédit de 50 millions de francs.

Réduction : 50 millions de francs.

Titel II. — Kapitaaluitgaven

Sectie 31. — Eigenlijk departement

Hoofdstuk VIII. — Kredietverleningen en deelnemingen

Art. 81.01. Deelneming in het kapitaal van de maatschappij « Belgo-Waste ».

Het krediet van 50 miljoen frank te doen vervallen.

Vermindering : 50 miljoen frank.

Art. 81.02. Participation dans le capital de la société mixte pour la gestion des activités dans le domaine du cycle des matières fissiles.

Supprimer le crédit de 200 millions de francs.

Réduction : 200 millions de francs.

Art. 81.02. Deelneming in het kapitaal van de gemengde maatschappij voor het beheer van de verrichtingen op het gebied van de kernsplijtstofcyclus.

Het krediet van 200 miljoen frank te doen vervallen.

Vermindering : 200 miljoen frank.

Section 32. — Recherche scientifique

Chapitre V. — Transferts de capitaux à destination d'autres secteurs

Art. 53.01. Charges incombant à l'Etat belge en vertu du traité instituant la Communauté européenne de l'Energie atomique « Eura-

tom » et notamment l'intervention au budget de recherches et d'investissements de cette Communauté.

Supprimer le crédit de 40 millions de francs.

Réduction : 40 millions de francs.

Sectie 32. — Wetenschappelijk onderzoek

Hoofdstuk V. — Vermogensoverdrachten aan andere sectoren

Art. 53.01. Lasten opgelegd aan de Belgische Staat krachtens het verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Kernenergie « Euratom » en inzonderheid de bijdrage van de Staat in de begroting voor opzoeken en investeringen van deze Gemeenschap.

Het krediet van 40 miljoen frank te doen vervallen.

Vermindering : 40 miljoen frank.

Chapitre VI. — Transferts de capitaux à l'intérieur du secteur public

Art. 61.03. Subvention pour investissements exceptionnels à effectuer par le Centre d'Etude de l'Energie nucléaire.

Supprimer le crédit de 280 millions de francs.

Réduction : 280 millions de francs.

Hoofdstuk VI. — Vermogensoverdrachten binnen de sector overheid

Art. 61.03. Subsidie voor buitengewone investeringen te verrichten door het Studiecentrum voor Kernenergie.

Het krediet van 280 miljoen frank te doen vervallen.

Vermindering : 280 miljoen frank.

Art. 61.04. Charges incombant à l'Etat belge en vertu de l'accord Debenelux pour la construction d'une centrale nucléaire équipée d'un réacteur prototype à neutrons rapides SNR 300 Kalkar.

Supprimer le crédit de 700 millions de francs.

Réduction : 700 millions de francs.

Art. 61.04. Lasten opgelegd aan de Belgische Staat krachtens de overeenkomst Debenelux voor de bouw van een kerncentrale uitgerust met een prototype van de snelle reactor SNR 300 Kalkar.

Het krediet van 700 miljoen frank te doen vervallen.

Vermindering : 700 miljoen frank.

Ces amendements sont-ils appuyés? (*Plus de deux membres se lèvent.*)

Les amendements étant régulièrement appuyés, ils feront partie de la discussion.

La parole est à M. de Wasseige.

M. de Wasseige. — Monsieur le Président, Monsieur le Ministre, mes chers collègues, j'ai présenté deux sortes d'amendements. La première concerne des postes étroitement liés aux choix énergétiques et pour lesquels il est difficile de nous prononcer maintenant, étant donné, comme le ministre vient encore de le rappeler, que le débat en est à sa phase initiale en commission de la Chambre. C'est l'objet de ces amendements.

En deuxième lieu j'ai déposé un amendement, qui vise plus spécialement les charges incombant à l'Etat belge en vertu de l'accord Debenelux pour la construction du réacteur prototype Kalkar.

Il s'agit du titre II, dépenses en capital, section 32, Recherche scientifique, article 61.04. L'amendement propose de supprimer un crédit de 700 millions et ce pour différentes raisons.

La première, c'est que, dans sa communication relative à la politique énergétique, le gouvernement déclare qu'en fonction des perspectives actuelles de développement de la demande énergétique, le recours au sursurégénérateur ne s'impose pas. Il est donc assez paradoxal de continuer à financer aussi largement un projet qui devient sans objet.

D'autre part, si l'Etat doit remplir ses engagements internationaux, ce qui va de soi, il semble bien que tous ceux qu'il a contractés ont été exécutés avec l'achèvement des postes prévus au budget de 1979.

Dès lors, il s'agirait ici de nouveaux engagements. La présente inscription résulte donc de ceux-là — mais nous n'avons pas connaissance qu'ils aient été pris par le gouvernement — ou d'engagements qui doivent éventuellement encore être pris par l'Etat.

Dans l'un comme dans l'autre cas, on peut certainement se passer de ce poste. (*Applaudissements sur les bancs du FDF-RW.*)

M. le Président. — La parole est à M. Claes, ministre.

M. Claes, Ministre des Affaires économiques. — Monsieur le Président, je répète que je ne suis pas en contradiction totale avec l'auteur des amendements. J'ai moi-même fait des propositions de

diminutions importantes, allant même au-delà des 2,2 p.c. préconisés, dans plusieurs des postes repris dans le document contenant les amendements de M. de Wasseige.

Ces propositions ont été admises par le gouvernement et seront donc, je l'espère, déposées dans quelques jours sur le bureau des deux Chambres sous forme d'amendements à la loi-programme, devenue loi-budgétaire.

Cependant, je ne peux accepter certains amendements de M. de Wasseige ayant trait aux obligations internationales contractées par le pays bien avant qu'il soit question d'un débat sur l'énergie. Je n'oserais donc pas suivre M. de Wasseige dans cette voie.

Quoique partiellement d'accord avec certaines propositions d'amendement — j'ai néanmoins introduit des amendements allant dans le même sens —, je me vois donc obligé de vous proposer le rejet des amendements de M. de Wasseige vu notre contradiction en ce qui concerne les engagements internationaux et la façon drastique dont M. de Wasseige compte assainir certains postes.

N'oublions pas que nous sommes déjà en juin et qu'il ne nous reste que cinq mois pour réaliser notre programme. N'oublions pas que plusieurs institutions qui ont développé leur politique en fonction des promesses de subsides, ont pris des engagements et seraient dès lors, après cinq mois d'exercice, confrontées à de nouvelles réalités budgétaires cruelles. Bien que je demande le rejet des amendements, je répète que je suis en partie M. de Wasseige dans son optique de réorientation fondamentale de la politique de recherche scientifique.

M. le Président. — Quelqu'un demande-t-il encore la parole au sujet de ces amendements ?

— Les articles du tableau sont successivement soumis à l'examen de la section. (Voir document n° 5-XII-1 à 3 du Sénat, session 1979-1980, et document n° 4-XII 1 et 2 de la Chambre des représentants, session 1979-1980.)

De artikelen van de tabel worden achtereenvolgens behandeld door de afdeling. (Zie stuk nr. 5-XII-1 tot 3 van de Senaat, zitting 1979-1980 en stukken nrs. 4-XII-1 en 2 van de Kamer van volksvertegenwoordigers, zitting 1979-1980.)

M. le Président. — Les articles du projet de loi sont ainsi rédigés :

*Crédits pour les dépenses courantes (titre I)
et pour les dépenses de capital (titre II)*

Article 1er. Il est ouvert, pour les dépenses du ministère des Affaires économiques, afférentes à l'année budgétaire 1980, des crédits s'élevant aux montants ci-après (en millions de francs) :

		Crédits dissociés		
		Crédits non dissociés	Crédits d'engagement	Crédits d'ordonnement
TITRE I				
Dépenses courantes	. . .	19 995,1	220,0	129,4
TITRE II				
Dépenses de capital	. . .	7 882,0	15,6	13,4
Totaux	. . .	27 877,1	235,6	142,8

Ces crédits sont énumérés au titres I et II du tableau annexé à la présente loi.

*Kredieten voor de lopende uitgaven (titel I)
en voor de kapitaaluitgaven (titel II)*

Artikel 1. Voor de uitgaven van het ministerie van Economische Zaken voor het begrotingsjaar 1980 worden kredieten geopend ten bedrage van (in miljoenen franken) :

		Gesplitste kredieten		
		Niet-gesplitste kredieten	Vastleggingskredieten	Ordonnanceringkredieten
TITEL I				
Lopende uitgaven	. . .	19 995,1	220,0	129,4
TITEL II				
Kapitaaluitgaven	. . .	7 882,0	15,6	13,4
Totaal	. . .	27 877,1	235,6	142,8

Die kredieten worden opgesomd onder de titels I en II van de bij deze wet gevoegde tabel.

*Dispositions particulières relatives
aux dépenses courantes*

Art. 2. Par dérogation à l'article 15 de la loi organique de la Cour des comptes du 29 octobre 1846, des avances de fonds d'un montant maximum de 12 000 000 de francs peuvent être consenties aux comptables extraordinaires du département. Au moyen de ces avances, les comptables extraordinaires du département sont autorisés à payer tous les frais de service n'excédant pas 50 000 francs, ainsi que les indemnités de toute nature sur le budget.

Les comptables extraordinaires du département chargés du paiement des avances sur frais de mission à l'étranger sont autorisés à consentir aux fonctionnaires envoyés en mission à l'étranger les avances nécessaires, même si ces avances sont supérieures à 50 000 francs.

*Bijzondere bepalingen
betreffende de lopende uitgaven*

Art. 2. In afwijking van artikel 15 van de organieke wet van 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof mogen geldvoorschotten tot een maximumbedrag van 12 000 000 frank verleend worden aan de buitengewone rekenplichtigen van het departement. Door middel van deze voorschotten mogen de buitengewone rekenplichtigen van het departement alle dienstkosten tot 50 000 frank betalen, alsmede de vergoedingen van alle aard welke op de begroting verleend worden.

Aan de buitengewone rekenplichtigen van het departement belast met de betaling van voorschotten op zendingskosten in het buitenland wordt machtiging gegeven om aan de ambtenaren op zending naar het buitenland de nodige voorschotten te verlenen, zelfs indien deze voorschotten 50 000 frank overtreffen.

Art. 3. Le paiement des allocations de naissance et des indemnités pour frais funéraires s'effectue conformément aux règles établies par l'article 23 de la loi du 15 mai 1846 sur la comptabilité de l'Etat.

Art. 3. De betaling van de geboortetoelagen en van de vergoedingen wegens begrafenis kosten geschiedt volgens de regels vastgesteld door artikel 23 van de wet van 15 mei 1846 op de rijkscomptabiliteit.

Art. 4. Le crédit provisionnel inscrit à l'article 01.06 de la section 31 du titre I du présent budget peut être réparti selon les besoins par voie d'arrêté royal entre les articles appropriés du même titre.

Art. 4. Het provisioneel krediet ingeschreven onder het artikel 01.06 van sectie 31 van titel I van deze begroting mag volgens de behoeften worden verdeeld over de passende artikels van dezelfde titel door middel van een koninklijk besluit.

Art. 5. Les crédits inscrits aux articles 41.08 et 41.12, section 31 du titre I, peuvent, selon les besoins, être transférés à l'article 41.10, section 31 du titre I, au moyen d'un arrêté royal.

Art. 5. De kredieten ingeschreven op de artikelen 41.08 en 41.12, sectie 31 van titel I, kunnen, naargelang van de behoeften, worden overgeschreven naar het artikel 41.10, sectie 31 van titel I, door middel van een koninklijk besluit.

Art. 6. Par dérogation aux dispositions de l'article 18, § 2, de la loi du 28 juin 1963 modifiant et complétant les lois sur la comptabilité de l'Etat, les soldes au 31 décembre 1980 des crédits non dissociés ci-après peuvent être reportés à l'année suivante dans les mêmes conditions que les crédits dissociés :

- Titre I, section 31, article 12.28;
- Titre I, section 31, article 31.01;
- Titre I, section 31, article 32.05;
- Titre I, section 31, article 33.02;
- Titre I, section 31, article 01.04.

Art. 6. Bij afwijking van de beschikkingen van artikel 18, § 2, van de wet van 28 juni 1963 tot wijziging en aanvulling van de wetten op de rijkscomptabiliteit, mogen de saldi per 31 december 1980 van de volgende, niet-gesplitste kredieten, naar het volgend jaar worden overgedragen in dezelfde voorwaarden als de gesplitste kredieten :

- Titel I, sectie 31, artikel 12.28;
- Titel I, sectie 31, artikel 31.01;
- Titel I, sectie 31, artikel 32.05;
- Titel I, sectie 31, artikel 33.02;
- Titel I, sectie 31, artikel 01.04.

Art. 7. Des dépenses relatives à des créances d'années budgétaires antérieures peuvent être imputées sur les articles 12.01 et 01.04 de la section 31 et sur l'article 12.01 de la section 32 du titre I du tableau annexé à la présente loi.

Art. 7. Op de artikelen 12.01 en 01.04 van sectie 31 en op het artikel 12.01 van sectie 32 van titel I van de bij deze wet gevoegde tabel mogen uitgaven aangerekend worden die betrekking hebben op schuld-vorderingen van vorige begrotingsjaren.

*Dispositions particulières relatives
aux dépenses de capital*

Art. 8. Par dérogation aux dispositions contenues dans le dernier alinéa de l'article 18, § 2, de la loi du 28 juin 1963 modifiant et complétant les lois sur la comptabilité de l'Etat, les crédits non dissociés inscrits sous le titre II de la présente loi — à l'exception des articles 74 « Achat de biens meubles durables » — peuvent être reportés à l'année suivante dans les mêmes conditions que les crédits dissociés.

*Bijzondere bepalingen
betreffende de kapitaaluitgaven*

Art. 8. Bij afwijking van de beschikkingen van de laatste alinea van artikel 18, § 2, van de wet van 28 juni 1963 tot wijziging en aanvulling van de wetten op de rijkscomptabiliteit, mogen de niet-gesplitste kredieten ingeschreven onder de titel II van deze wet — met uitzondering van de artikelen 74 « Aankoop van duurzame roerende goederen » — naar het volgend jaar worden overgedragen in dezelfde voorwaarden als de gesplitste kredieten.

Art. 9. Les crédits inscrits aux articles 61.02 et 61.04, section 31 du titre II, peuvent, selon les besoins, être transférés à l'article 61.05, section 31 du titre II, au moyen d'un arrêté royal.

Art. 9. De kredieten ingeschreven op de artikelen 61.02 en 61.04, sectie 31 van titel II, kunnen, naargelang van de behoeften, worden overgeschreven naar het artikel 61.05, sectie 31 van titel II, door middel van een koninklijk besluit.

Section particulière (titre IV)

Art. 10. Les opérations effectuées sur les fonds spéciaux figurant au titre IV du tableau joint à la présente loi sont évaluées à 4 676 200 000 francs pour les recettes et à 6 240 100 000 francs pour les dépenses.

Sont d'autre part autorisés à charge de :

— L'article 60.01.A « Fonds d'expansion économique et de reconversion régionale », des engagements d'un montant total de 2 750 000 000 de francs, dont 2 257 200 000 francs pour des opérations courantes et 492 800 000 francs pour des opérations de capital;

— L'article 60.03.A « Fonds de Solidarité nationale », des engagements d'un montant total de 4 000 000 000 de francs, dont 2 000 000 000 de francs pour des opérations courantes et 2 000 000 000 de francs pour des opérations de capital.

Afzonderlijke sectie (titel IV)

Art. 10. De verrichtingen op de speciale fondsen die voorkomen in titel IV van de tabel gevoegd bij deze wet worden geraamd op 4 676 200 000 frank voor de ontvangsten en op 6 240 100 000 frank voor de uitgaven.

Zijn anderzijds toegelaten ten laste van :

— Het artikel 60.01.A « Fonds voor de economische expansie en de regionale reconversie », vastleggingen ten belope van een totaalbedrag van 2 750 000 000 frank, waarvan 2 257 200 000 frank in verband met lopende verrichtingen en 492 800 000 frank in verband met kapitaalverrichtingen;

— Het artikel 60.03.A « Nationaal Solidariteitsfonds », vastleggingen ten belope van een totaalbedrag van 4 000 000 000 frank, waarvan 2 000 000 000 frank in verband met lopende verrichtingen en 2 000 000 000 frank in verband met kapitaalverrichtingen.

Art. 11. A l'article 60.04.A du titre IV — Fonds de rénovation industrielle — des autorisations d'engagement à concurrence de 2 750 000 000 de francs sont mises à la disposition du ministre des Affaires économiques en vue de prendre, au nom de l'Etat, les engagements dans le cadre de la reconversion industrielle et de la rénovation industrielle et technologique.

Ces autorisations d'engagements s'élèvent à 750 000 000 de francs pour les opérations courantes et à 2 000 000 000 de francs pour les opérations de capital.

Art. 11. Op artikel 60.04.A van titel IV — Fonds voor industriële vernieuwing — worden aan de minister van Economische Zaken

vastleggingsmachtigingen ter beschikking gesteld ten belope van 2 750 000 000 frank met het oog op de namens de Staat, aan te gane verbintenissen in het kader van de industriële reconversie en de industriële en technologische vernieuwing.

Deze vastleggingsmachtigingen bedragen 750 000 000 frank voor de lopende verrichtingen en 2 000 000 000 frank voor de kapitaalverrichtingen.

Art. 12. Moyennant l'autorisation du Comité ministériel de Coordination économique et sociale, le ministre des Affaires économiques, pour les objets qui relèvent de sa compétence, peut disposer, en ce qui concerne l'article 60.01.A, titre IV, des crédits prévus, à toutes fins utiles, dans le cadre de la politique sociale, économique et régionale du gouvernement, quelle que soit la nature des dépenses à prendre en charge.

Des transferts peuvent être effectués par arrêté royal, de l'article 60.01.A, titre IV, aux mêmes articles figurant à la section particulière d'autres départements en vue de financer les travaux d'équipement contribuant directement à l'expansion économique et à l'assainissement de l'environnement dans les régions industrielles existantes.

Art. 12. Met toestemming van het Ministerieel Comité voor Economische en Sociale Coördinatie mag de minister van Economische Zaken inzake artikel 60.01.A, titel IV, voor de onder zijn bevoegdheid vallende materies, beschikken over de kredieten die zijn uitgetrokken tot al wat dienen kan in het raam van het sociaal, economisch en regionaal beleid van de regering, ongeacht de aard van de ten laste te nemen uitgaven.

Van artikel 60.01.A, titel IV, naar dezelfde artikelen van de afzonderlijke sectie van andere departementen kunnen, bij koninklijk besluit, transfers verwezenlijkt worden om de lasten te dekken van de uitrustingswerken welke direct tot de economische expansie en tot de sanering van het leefmilieu in de bestaande industriegebieden bijdragen.

Art. 13. Le Trésor est autorisé à consentir des avances jusqu'à concurrence de 21 250 000 francs lorsque les comptes du Fonds qui fait l'objet de l'article 66.01.A du tableau du titre IV se trouveront en position débitrice.

Art. 13. Ten belope van 21 250 000 frank is de Schatkist gemachtigd voorschotten toe te kennen wanneer de rekeningen van het Fonds dat het voorwerp uitmaakt van het artikel 66.01.A van de tabel van titel IV zich in debettoestand zullen bevinden.

Art. 14. Le mode de disposition des avoirs mentionnés aux fonds et comptes inscrits au titre IV du tableau annexé à la présente loi est indiqué en regard du numéro de l'article se rapportant à chacun d'eux.

Les fonds dont les dépenses sont soumises au visa de la Cour des comptes sont désignés par l'indice A.

Les fonds et comptes sur lesquels il est disposé à l'intervention du ministre des Finances sont désignés par l'indice B.

Les fonds et comptes sur lesquels il est disposé directement par les comptables qui ont opéré les recettes sont désignés par l'indice C.

Art. 14. De wijze van beschikking over het tegoed vermeld voor de fondsen en rekeningen ingeschreven in titel IV van de tabel, gevoegd bij deze wet, wordt aangeduid naast het nummer van het artikel dat betrekking heeft op elk dezer.

De fondsen waarvan de uitgaven aan het visum van het Rekenhof worden voorgelegd worden door het teken A aangeduid.

De fondsen en rekeningen waarop door tussenkomst van de minister van Financiën wordt beschikt worden door het teken B aangeduid.

De fondsen en rekeningen waarop rechtstreeks wordt beschikt door de rekenplichtigen van de departementen die de ontvangsten hebben gedaan worden door het teken C aangeduid.

Organismes d'intérêt public (titre VII)

Art. 5. Est approuvé le budget de la Régie des Services frigorifiques de l'Etat belge pour l'année 1980 tel qu'il est annexé à la présente loi. Ce budget s'élève à 449 800 000 francs pour les recettes et à 442 591 000 francs pour les dépenses.

Les recettes pour ordre sont évaluées à 3 100 000 francs et les dépenses pour ordre à 3 100 000 francs.

Instellingen van openbaar nut (titel VII)

Art. 15. Wordt goedgekeurd de begroting van de Regie der Belgische Rijkskoel- en -vriesdiensten voor het jaar 1980 zoals bij deze wet is gevoegd. Die begroting belooft 449 800 000 frank voor de ontvangsten en 442 591 000 frank voor de uitgaven.

De ontvangsten voor orde worden geschat op 3 100 000 frank en de uitgaven voor orde op 3 100 000 frank.

*Dispositions particulières
relatives aux crédits pour les matières personnalisables*

Art. 16. Par arrêté délibéré en Conseil des ministres, le Roi peut répartir le crédit inscrit sous l'article 01.01 de la section 61 du titre I, dépenses courantes, entre les exécutifs des communautés et les ministres et secrétaires d'Etat ayant en charge la gestion des matières personnalisables.

*Bijzondere bepalingen
betreffende de kredieten voor persoonsgebonden materies*

Art. 16. Bij in Ministerraad overlegd besluit kan de Koning het krediet ingeschreven onder het artikel 01.01 van de sectie 61 van titel I, lopende uitgaven, verdelen tussen de gemeenschapsexecutieven en de ministers en staatssecretarissen die belast zijn met het beheer van de persoonsgebonden materies.

Personne ne demandant la parole, la discussion des articles est close. Daar niemand het woord vraagt, is de behandeling van de artikelen gesloten.

Il sera procédé, en assemblée, au vote sur les amendements, sur les articles et sur l'ensemble du projet de loi.

Wij stemmen in plenaire vergadering over de amendementen, over de artikelen en over het ontwerp van wet in zijn geheel.

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DES
AFFAIRES ÉCONOMIQUES DE L'ANNÉE BUDGÉTAIRE 1979

Discussion des articles

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE
BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN ECONOMISCHE
ZAKEN VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1979

Beraadslaging over de artikelen

M. le Président. — Nous passons à l'examen des articles du projet de loi ajustant le budget du ministère des Affaires économiques de 1979.

Wij gaan over tot het onderzoek van de artikelen van het ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Economische Zaken voor 1979.

— Les articles du tableau sont successivement soumis à l'examen de la section. (Voir document n° 6-XII-1 du Sénat, session 1979-1980, et document n° 5-XII-1 de la Chambre des représentants, session 1979-1980.)

De artikelen van de tabel worden achtereenvolgens behandeld door de afdeling. (Zie stuk nr. 6-XII-1 van de Senaat, zitting 1979-1980, en stuk nr. 5-XII-1 van de Kamer van volksvertegenwoordigers, zitting 1979-1980.)

M. le Président. — Les articles du projet de loi sont ainsi rédigés :

I. Ajustements des crédits

Article 1er. Les crédits prévus au titre I, dépenses courantes, et au titre II, dépenses de capital, du budget du ministère des Affaires économiques de l'année budgétaire 1979 sont ajustés suivant les données détaillées du tableau annexé à la présente loi et à concurrence de (en millions de francs) :

		Crédits dissociés		
		Crédits non dissociés	Crédits d'engage- ment	Crédits d'ordonnan- cement
TITRE I				
<i>Dépenses courantes</i>				
Crédits supplémentaires de l'année courante . . .	37,8	—	—	—
Réductions	274,0	—	—	—
Crédits supplémentaires pour années antérieures . . .	113,8	—	—	—

		Crédits dissociés		
		Crédits non dissociés	Crédits d'engage- ment	Crédits d'ordonnan- cement
TITRE II				
<i>Dépenses de capital</i>				
Crédits supplémentaires de l'année courante . . .	162,3	—	—	—
Réductions	2,7	—	—	—
Crédits supplémentaires pour années antérieures . . .	0,4	—	—	—

I. Kredietaanpassingen

Artikel 1. De kredieten, ingeschreven onder de titel I, lopende uitgaven, en onder de titel II, kapitaaluitgaven, van de begroting van het ministerie van Economische Zaken voor het begrotingsjaar 1979 worden aangepast volgens de omstandige vermeldingen in de bij deze wet gevoegde tabel en ten belope van (in miljoenen franken) :

		Gesplitste kredieten		
		Niet- gesplitste kredieten	Vast- leggings- kredieten	Ordonnan- cerings- kredieten
TITEL I				
<i>Lopende uitgaven</i>				
Bijkredieten voor het lopend jaar	37,8	—	—	—
Verminderings	274,0	—	—	—
Bijkredieten voor vroegere jaren	113,8	—	—	—
TITEL II				
<i>Kapitaaluitgaven</i>				
Bijkredieten voor het lopend jaar	162,3	—	—	—
Verminderings	2,7	—	—	—
Bijkredieten voor vroegere jaren	0,4	—	—	—

II. Dispositions diverses

Art. 2. Le crédit inscrit à l'article 41.08, section 31 du titre I, peut, selon les besoins, être transféré à l'article 41.10, section 31 du titre I, au moyen d'un arrêté royal.

II. Diverse bepalingen

Art. 2. Het krediet ingeschreven op het artikel 41.08, sectie 31 van titel I, kan, naargelang van de behoeften, worden overgeschreven naar het artikel 41.10, sectie 31 van titel I, door middel van een koninklijk besluit.

Art. 3. Les crédits inscrits aux articles 61.02 et 61.04, section 31 du titre II, peuvent, selon les besoins, être transférés à l'article 61.05, section 31 du titre II, au moyen d'un arrêté royal.

Art. 3. De kredieten ingeschreven op de artikelen 61.02 en 61.04, sectie 31 van titel II, kunnen, naargelang van de behoeften, worden overgeschreven naar het artikel 61.05, sectie 31 van titel II, door middel van een koninklijk besluit.

Art. 4. Dans la loi du 31 juillet 1979 contenant le budget du ministère des Affaires économiques de l'année budgétaire 1979 il est inséré un article 6ter, libellé comme suit :

« A l'article 66.01.A du chapitre III, section I, secteur I du titre IV, section particulière, du tableau joint à la présente loi, il est instauré un Fonds destiné à couvrir les frais de fonctionnement du Comité national de Planification et de Contrôle de la Sidérurgie.

Le Trésor est autorisé à consentir des avances jusqu'à concurrence de 15 000 000 de francs lorsque les comptes du Fonds précité se trouvent en position débitrice. »

Art. 4. In de wet van 31 juli 1979 houdende de begroting van het ministerie van Economische Zaken voor het begrotingsjaar 1979 wordt een artikel 6ter ingevoegd, luidend als volgt :

« Onder artikel 66.01.A van hoofdstuk III, sectie I, sector I van titel IV, afzonderlijke sectie, van de tabel gevoegd bij deze wet, wordt een Fonds opgericht bestemd tot dekking van de werkingskosten van het Nationaal Comité voor Planning en Controle van de Staalnijverheid.

Ten belope van 15 000 000 frank is de Schatkist gemachtigd voorschotten toe te kennen wanneer de rekeningen van het hierboven vermeld Fonds zich in debettoestand bevinden.»

Art. 5. Les crédits ouverts par la présente loi seront couverts par les ressources générales du Trésor.

Art. 5. De bij deze wet toegestane kredieten zullen door de algemene middelen der Schatkist gedekt worden.

Art. 6. La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

Art. 6. Deze wet treedt in werking de dag van haar bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*.

La parole est à M. de Wasseige.

M. de Wasseige. — Monsieur le Ministre, je voudrais vous poser une dernière question sur l'ajustement du budget.

Il était prévu au budget de 1979 une prise de participation d'un montant de 3,1 milliards de francs dans KS. La loi anticrise d'abord, la loi-programme ensuite, n'ont pas été votées et, de ce fait, vous n'avez pas eu les moyens juridiques de réaliser cette participation. Par conséquent, j'aimerais savoir ce qu'est devenu ce montant de 3,1 milliards. Un ajustement aurait dû être trouvé, qui permette le transfert de ce poste. La KS a dû avoir besoin de cette somme.

M. le Président. — La parole est à M. Claes, ministre.

M. Claes, Ministre des Affaires économiques. — En effet, nous ne sommes pas parvenus à prendre une participation en l'absence de moyens juridiques. Nous avons continué la politique traditionnelle de subordination en espérant qu'en 1980 nous pourrions enfin convertir une partie importante des subsides en participation.

M. de Wasseige. — Mais les 3 milliards 100 millions sont versés comme subsides alors que, budgétairement, ils ont été considérés comme participation au capital.

M. Claes, Ministre des Affaires économiques. — En tout cas, nous n'avons pas pris de participation.

M. de Wasseige. — L'affectation de ce poste n'ayant pu être réalisée, on ne peut pas l'utiliser à une autre fin. Notez que je comprends que vous vous soyez trouvé dans l'impossibilité de le faire, mais cela étant, je m'attendais à ce que le poste soit transféré; vous auriez pu, légalement, par voie d'amendement, transformer la participation au capital en subsides.

M. Claes, Ministre des Affaires économiques. — Je désire éviter de vous donner une réponse improvisée et disposer d'un certain temps pour examiner le problème. Je me souviens qu'il a déjà été examiné aussi bien avec le service budgétaire qu'avec le service juridique. Une solution acceptable a été trouvée, mais je vous demande de me laisser le temps de revoir le dossier.

M. de Wasseige. — La même question se pose en ce qui concerne la prise de participation au capital dans deux autres domaines, notamment dans la société de combustible nucléaire.

M. Claes, Ministre des Affaires économiques. — La participation n'a pas eu lieu mais là, le problème ne se pose pas de la même manière.

M. de Wasseige. — Si la participation n'a pas eu lieu, il faut donner au crédit une autre affectation.

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole, la discussion des articles est close.

Daar niemand meer het woord vraagt, is de behandeling van de artikelen gesloten.

Il sera procédé, en assemblée, au vote sur les articles et sur l'ensemble du projet de loi.

Wij stemmen in plenaire vergadering over de artikelen en over het ontwerp van wet in zijn geheel.

INTERPELLATIE VAN DE HEER DE ROUCK TOT DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN TOT DE HEER AKKERMANS, STAATSECRETARIS VOOR DE VLAAMSE GEMEENSCHAP, OVER «DE WARE TOESTAND EN DE ACHTERGRONDEN VAN DE SITUATIE VAN HET BEDRIJF MARIE THUMAS, DE OVERHEVELING VAN «LA MODERNE» TE KLUISBERGEN, VIA EEN FRANSE FIRMA, NAAR WALLONIE, EN HET NIET MEER ERKENNEN VAN HET ARRONDISSEMENT OUDENAARDE-RONSE ALS NATIONAAL ONTWIKKELINGSGBIED»

INTERPELLATION DE M. DE ROUCK AU MINISTRE DES AFFAIRES ECONOMIQUES ET A M. AKKERMANS, SECRETAIRE D'ETAT A LA COMMUNAUTE FLAMANDE, SUR «LA VERITABLE SITUATION, DE MEME QUE L'ARRIERE-PLAN DE CELLE-CI, DANS LAQUELLE SE TROUVE L'ENTREPRISE MARIE THUMAS, LE TRANSFERT DE «LA MODERNE» DE KLUISBERGEN VERS LA WALLONIE PAR UNE FIRME FRANÇAISE, ET LA FIN DE LA RECONNAISSANCE DE L'ARRONDISSEMENT D'AUDENARDE-RENAIX COMME ZONE DE DEVELOPPEMENT NATIONAL

De Voorzitter. — Aan de orde is de interpellatie van de heer De Rouck tot de minister van Economische Zaken en tot de staatssecretaris voor de Vlaamse Gemeenschap.

Nous abordons l'interpellation de M. De Rouck au ministre des Affaires économiques et au secrétaire d'Etat à la Communauté flamande.

Het woord is aan de interpellant.

De heer De Rouck. — Mijnheer de Voorzitter, Heren Ministers, geachte collega's, na de ernstige, pessimistische en bijna onheilspellende taal die wij hier hebben gehoord, verontschuldig ik mij omdat ik eigenlijk in herhaling moet vallen aangaande een paar punten die reeds een antwoord kregen. Mijn interpellatie had moeten plaatshebben vóór de val van de regering en dus moeten bepaalde elementen gedeeltelijk als vervallen en achterhaald worden beschouwd.

Ik wijs nochtans op de laatste woorden van de minister van Economische Zaken over de mentale reconversie. In naam van onze fractie en verwijzend naar het congres van de arbeid van de Volksunie wil ik hier toch ook zeggen dat wij positief meewerken, als oppositie, om juist deze mentale reconversie te bereiken. De uiteenzettingen van de collega's uit mijn fractie zijn daar een duidelijk bewijs van.

Gezien de ernstige economische toestand betreur ik het dat hier zo weinig aanwezigen waren om te luisteren naar deze ernstige, pessimistische en onheilspellende taal.

Als vertegenwoordiger van mijn gewest, de arrondissementen Oudenaarde en Aalst, heb ik de plicht te interpelleren over bepaalde toestanden die bestaan in deze twee arrondissementen die reeds twintig, dertig jaar met heel wat moeilijkheden te kampen hebben, zelfs in een periode toen heel wat andere arrondissementen nog in de euforie van de ontwikkeling leefden.

Allereerst verwijs ik naar het rapport van het Rekenhof in verband met de bedrijfssluitingen en de hulp aan de bedrijven omdat dat toch tekenend is voor onze mentaliteit, sinds het jaar 1974.

Het aantal bedrijfssluitingen is sinds 1974 sterk toegenomen. In de periode 1965 tot 1973 sloten gemiddeld 150 ondernemingen. Dit aantal liep op tot 305 in 1974, tot 1 127 in 1977. Inzake regionale spreiding zag het aantal sluitingen er aldus uit: Vlaanderen, 568 ondernemingen met 15 975 getroffen werknemers; Wallonië, 299 ondernemingen met 11 975 getroffen werknemers; Brussel, 260 ondernemingen met 5 660 getroffen werknemers. De cijfers van de ondernemingen in moeilijkheden zijn gelijklopend.

Op het kabinet van Vlaamse Streekeconomie werden tot einde mei 1978 de dossiers van 554 bedrijven in moeilijkheden geopend. Zij hebben betrekking op 69 013 arbeidsplaatsen. Hiervan mogen 17 223 arbeidsplaatsen als definitief verloren worden beschouwd.

Op het kabinet van Waalse Streekeconomie werden 449 dossiers van bedrijven in moeilijkheden ingediend.

Voor Brussel liggen deze cijfers gevoelig lager: in 1977 werden 14, in 1978 (tot einde mei) werden 4 dossiers van ondernemingen in moeilijkheden behandeld.

Van al deze ondernemingen in moeilijkheden kwamen er in Vlaanderen, tussen 1 januari 1972 en 31 december 1977, 10 ondernemingen in aanmerking voor staatshulp. In totaal werd er 655 miljoen frank steun toegekend. In feite was bijna twee derde hiervan bestemd voor één enkele onderneming, 400 miljoen namelijk, terwijl nog twee andere ondernemingen respectievelijk 100 en 65 miljoen toebedeeld kregen. Tijdens dezelfde periode genoten in Wallonië 31 ondernemingen bijzondere staatssteun voor een totaalbedrag van bijna 3,5 miljard. In Brussel ontvingen twee bedrijven voor een totaalbedrag van 321 miljoen aan overheidssteun.

Uit het onderzoek van al deze en andere cijfers blijken alvast twee zaken. Ten eerste, de benadeling van Wallonië, waarover de Walen zo hard schreeuwen, is louter denkbeeldig. Als er dan al één gewest bevoordeeld wordt, dan is het precies Wallonië. Dit is de conclusie op communautair vlak. Ten tweede, wanneer we de overheidssteun sectorieel bekijken, dan blijkt dat, steeds voor de beschouwde periode, de textiel- en de confectienijverheid zeer karig bedeed zijn. En ook hieraan is het communautaire niet vreemd.

Textielkwes­tie, even goed als staalkwes­tie, de inplan­ting van nieuwe onder­nemingen, het scheppen van nieuwe arbeids­plaatsen, stuk voor stuk zijn het communau­taire twist­appels ge­worden. In zo­verre zelfs dat terecht mag worden gesteld dat de communautariser­ing van het econo­misch beleid van dit land de grondoor­zaak van de econo­mische onbestuur­baar­heid is. Waalse finan­ciële eisen worden op de nationale begroting afgewenteld, waarvoor derhalve Vlaanderen de over­grote meerder­heid der mid­delen in­brengt. Vlaamse noden moeten uit de regionale kas worden gestijfd.

Verlieslatende Waalse staal­bedrijven, overeind ge­houden met in meerder­heid Vlaams geld, sla­gen er nochtans in te doen alsof er niets aan de hand is. Het tweemaandelijks personeels­blad van Cockerill, *Le nouveau Cockerill* van vorige maand, gewaagt van een succesvolle heropbouw van de onder­neming, zonder zelfs maar te vermelden waar de finan­ciële mid­delen van­daan komen, en het gaat hier om meer dan 100 miljard! Er kan zo­waar een fikse produktiviteitspremie worden toegekend.

De Vlaamse textiel — we hebben dat zo pas gelezen in de dag­bladen en ook hier ge­hoord van op de tribune — moet het zonder over­heids­hulp stellen. Van een over­heids­beleid voor de textiel is nog niets terecht ge­komen. We wachten nog altijd op het plan dat hier werd aange­kondigd, maar tot nu toe bestaat dit alleen in de vorm van hoop.

Het her­struc­tu­ren van de conser­ven­nij­ver­heid, die een hoofd­zakelijk Vlaamse nijver­heid is, werd naar het Vlaamse budget ver­wezen.

Het was onze be­doeling deze al­ge­mene vast­stel­lingen hard te maken aan de hand van een aantal con­crete voor­beelden van de voor­bij­ge­erde pe­riode, onder meer het conser­ven­fab­riek Marie Thumas en het textiel­bedrijf La Moderne.

Door om­stan­digheden, de val van de re­gering, kon onze in­ter­pellatie in­der­tijd geen door­gang vinden. Thans zijn Marie Thumas en La Moderne nog slechts histo­rische ge­beur­tenissen. Ze staan nochtans niet alleen. En ze zijn te be­lang­rijk om er hier zo maar aan voor­bij te gaan. Want uit de lange reeks van Vlaamse bedrijven in nood blijkt steeds weer het­zelfde: het totaal ge­brek aan over­heids­visie ont­rent de nood­zakelijke maat­regelen ten aan­zien van bedrijven in moei­lijk­heden, met name wan­neer het Vlaamse bedrijven be­treft. La Moderne, een winst­ge­vend be­drijf, kan zo­maar worden ge­sloten. Marie Thumas wordt ver­k­wanseld aan een bui­ten­landse multi­na­tional. Idem voor Gevaert. Idem — zo laat het zich voor­zien — voor Sil­vania-Tienen.

Vooral in een aantal econo­mische achter­ge­bleven ge­westen doet dit totaal ge­brek aan beleid zich sterk voe­len. In ieder ander land worden vooral die ge­bieden met be­zon­dere aan­dacht ge­volgd; in dit land gaat het net andersom. Wie het nodig heeft, ont­vangt het minst. Dat is waar in de ver­houding Vlaanderen-Wallonië. Maar dat is ook waar binnen het Vlaamse ge­west. Het ar­ron­dis­se­ment Oudenaarde moest niet alleen lij­dzaam toezien hoe een winst­ge­vend textiel­bedrijf, La Moderne te Kluisbergen, werd ge­sloten, mis­schien ook straks Teinturia te Aalst, Teintureries Belges te Ronse en De Backer-De Rudder te Wetteren met zich meeslepend. Het ar­ron­dis­se­ment dreigt nu ook het statuut van ont­wik­kelings­ge­west te verliezen.

Naar we vernemen, zou het ar­ron­dis­se­ment Oudenaarde, nochtans onbetwistbaar een econo­misch sterk achter­ge­bleven ge­bied, op voor­stel van de EEG-Com­missie, ge­voegd worden bij de textiel­zone, tevens Euro­pees ge­west, welke de ar­ron­dis­se­menten Kortrijk, Tielt en Ro­se­lare omvat. Wat dus zou be­te­kenen dat het ar­ron­dis­se­ment Oudenaarde niet langer als ont­wik­kelings­ge­bied wordt aan­ge­zien. Er kwam hierop al een ge­co­ördi­neerde actie, naar de re­gering toe, van de par­le­ments­leden van het ar­ron­dis­se­ment Oudenaarde, als­mede van de vak­bon­den.

De mo­ti­vering van de EEG-in­stan­ties luidt dat Oudenaarde met Kortrijk één ho­mo­gene ge­bied zou vormen. Welnu, niets is minder waar. De toestand op econo­misch ge­bied is, be­houdens de ge­meens­chappelijke textiel­nij­ver­heid, totaal ver­schil­lend van deze van het ar­ron­dis­se­ment Kortrijk. Sinds de na­oor­logse pe­riode heeft Kortrijk een op­vallend sterke econo­mische ont­wik­keling ge­kend. Oudenaarde daarentegen bleef een achter­uit­ge­steld ge­bied, dat nog op vele ter­reinen dient ont­sloten te worden, en dat er wel be­zon­der erg aan toe is op het vlak van nij­ver­heid, tewerk­stelling, pen­del, ver­bindings­wegen en ge­meens­chappelijk ver­voer.

Een toch wel duidelijke in­di­ca­tor voor deze catastro­fale situatie vormt de demo­grafische ont­wik­keling. Ter­wijl België sedert zijn onaf­han­ke­lijkheid bijna verdrie­voudigde in­zake be­vol­king, daalde het aantal inwoners van Zu­idoost-Vlaanderen tijdens deze 150 jaar van 220 000 naar 217 000.

Ook, en parallel hier­mee, is de toestand van de tewerk­stelling catastro­faal. Ter­wijl in de pe­riode 1973-1978 de tewerk­stelling in Vlaanderen met 42 404 eenheden to­enam, ver­minderde in het ar­ron­dis­se­ment Oudenaarde het aantal arbeids­plaatsen met 7,2 pct., wat ver­houdings­ge­wijs het hoogste nega­tief cijfer is in heel Vlaanderen.

Ook de Ge­westelijke Econo­mische Raad voor Vlaanderen (GERV), in zijn advies aan de ex­ecutieve van de Neder­landse ge­meenschap, vestigt er de aan­dacht op dat het voor­stel van de EEG be­treffende de ont­wik­kelings­zones in Vlaanderen een ernstige be­per­king in­houdt van het aantal ont­wik­kelings­gebieden in de Vlaamse regio, zelfs in ver­gelijking met de op­som­ming van de EEG-richtlijn van 1972 en met die welke voorkomt in een recente pub­licatie van de Com­missie met be­trekking tot de « Re­gionale Ont­wik­kelings­pro­gram­ma's België 1978-1980 ». De Raad stelt ver­vol­gens voor vol­gende ge­bieden al­les­zins als ont­wik­kelings­zones te be­schouwen: in Oost-Vlaanderen, de ar­ron­dis­se­menten Aalst, Dendermonde, Eeklo, Oudenaarde, Sint-Niklaas.

Wij vernemen thans ook dat de Vlaamse ex­ecutieve, de ont­wik­kelings­zones die door de GERV werden voor­gesteld heeft ge­goed­ge­keurd. Aldus antwoorde althans staats­se­cre­ta­ris Ak­kermans op een mon­delinge vraag van de heer Car­doen be­treffende de voor­gestelde ont­wik­kelings­zones in Zuidwest-Halle-Vil­voorde. Als we het goed be­gri­pen zouden dan ook de ar­ron­dis­se­menten Aalst en Oudenaarde in het voor­stel van de Vlaamse ex­ecutieve als ont­wik­kelings­ge­westen ge­hand­haafd worden. Er is natu­urlijk nog de vraag in hoeverre dit voor­stel bij de Euro­pe­se in­stan­ties een kans maakt. Wij wen­sen hierop een duidelijke ant­woord.

Daarnaast rijst de vraag of het ar­ron­dis­se­ment Oudenaarde in het kader van de her­struc­tu­ring van de textiel­nij­ver­heid langs het Fonds voor In­dus­triële Ver­nieuwing eindelijk de kans zal krijgen op re­con­versie. En wan­neer zal de minister van Econo­mische Zaken zijn be­doelingen met het re­con­versie­plan voor de textiel- en de breigoed-indus­trie aan deze ver­gadering kenbaar maken? Op deze vraag kregen wij van­daag reeds een gedeeltelijk ant­woord.

Voor de toekomst van de Vlaamse Ar­den­nen is dit van het grootste be­lang. Maar ook voor de toekomst van gans Vlaanderen.

Op het be­lang van de textiel­nij­ver­heid is al ge­noeg de nadruk ge­legd. In dezelfde context moet hier trou­wens nog worden ge­wezen op de nood­lot­tige re­gerings­poli­ti­ek tegenover de KMO. Een kleine textiel­fab­ri­kant uit Aalst schreef mij on­langs nog: « We gaan met open ogen de catastro­fe tegemoet. » Dit werd hier be­vestigd door de taal van de minister van Econo­mische Zaken. Inder­daad, de KMO wordt het leven on­mo­gelijk ge­maakt, ter­wijl hier de grootste tewerk­stel­lings­mo­gelijkheid ligt. Ook hier­om­trent zou de re­gering dringend haar be­doelingen moeten kenbaar maken. (*Ap­plaus op de ban­ken van de Volksunie.*)

De Voor­zitter. — Het woord is aan staats­se­cre­ta­ris Ak­kermans.

De heer Ak­kermans, Staats­se­cre­ta­ris voor de Vlaamse Ge­meenschap, toe­ge­voegd aan Mevr. De Backer-Van Ocken, minister van de Vlaamse Ge­meenschap. — Mijn­heer de Voor­zitter, geachte col­lega's, zoals col­lega De Rouck op­merkte, werden er deze namiddag al heel wat ant­woorden ge­geven. Er werden vooral veel ant­woorden ge­geven gisteren tot 11 u. 30 tijdens de ver­gadering van de Cultuur­raad.

In ver­band met het textiel­plan meen ik dat geen beter ant­woord kan worden ge­geven dan wat minister Claes da­r­net heeft ge­zegd.

U beweert dat er geen visie is, maar zowel in de tekst van de Vlaamse ex­ecutieve als in de re­gerings­ver­kla­ring wordt uit­druk­kelijk ge­steld dat in geen geval staats­steun of ge­meens­chaps­geld wordt ge­geven aan onder­nemingen die geen voor­uit­zichten hebben. Er kan geen sprake van zijn fondsen te ge­ven indien hier­mede ver­valsing van de concurrentie zou zijn ge­moed. Ik leg er de nadruk op dat steun alleen nog zal worden verleend na­dat uit een uit­ge­breide kosten-baten-analyse blijkt dat het voort­be­staan van een onder­neming in het voor­deel zou zijn van de Belgische en de Vlaamse econo­mie.

Het voort­be­staan van een onder­neming heeft ge­wis econo­misch be­lang maar ieder econo­misch probleem heeft ook een sociale di­men­sie.

In het pro­gram­ma waar­over ge­dis­cus­si­eerd is met de sociale part­ners en in de Vlaamse ex­ecutieve is een visie tot uit­ing ge­komen die wij weliswaar nog moeten ver­fijnen en af­werken. Dit pro­gram­ma werd trou­wens op on­dub­bel­zinnige wijze op­ge­no­men in de re­gerings-ver­kla­ring.

Thans volgen mijn ant­woorden op de specifieke vragen van de heer De Rouck. Zoals het geachte lid zelf al heeft op­ge­merkt, is het doel van deze vraag onder­tussen achter­haald, vermits hij heeft kunnen vernemen langs de com­mu­nicati­e­media dat op 26 maart 1980 Marie Thumas door de handels­recht­bank van Mechelen werd toe­ge­wezen aan de Franse kan­di­daat-over­nemer Bon­duelle.

Ik wens hier alleen aan toe te voegen dat de Vlaamse deel­re­gering met alle mid­delen ge­tracht heeft om de mer­knaam Marie Thumas in Vlaamse handen te houden en een gedeeltelijke tewerk­stelling in Mechelen te ver­zekeren.

Niettegenstaande het eerste punt door de beslissing van de handelsrechtbank niet kon worden verwezenlijkt, wil ik er hier de nadruk op leggen dat de oplossing Bonduelle een dubbel voordeel heeft :

1. Geen nieuwe uitgaven voor de staatskas;
2. Een ernstige waarborg voor het behoud van een minimale tewerkstelling te Mechelen.

Tijdens de besprekingen met de handelsrechtbank is aan het licht gekomen dat meer veiligheid werd verzekerd door de zaak over te laten aan Bonduelle, dan aan de Vlaamse groep die wij getracht hebben te vormen. Wij hebben ons moeten neerleggen bij de beslissing van de handelsrechtbank.

De tweede vraag van de heer De Rouck betrof de textielindustrie.

In 1977 bij het herstructureringsplan Alsberg-Van Oost werd reeds voorzien dat de afdeling La Moderne zou afgestoten worden. Ondertussen kende Sobelta te Leuze als enige specialist een onverhoopt succes met de veredeling van elastisch fluweel, zodanig dat op een bepaald ogenblik de bestellingen niet meer konden gevolgd worden. Toen werd La Moderne ingeschakeld en werkte gedurende één jaar in onderaanneming voor Sobelta Leuze. Thans is deze markt verloren gegaan door de zware Franse en Duitse concurrentie en ziet Pricel zich verplicht het oorspronkelijk plan uit te voeren. Sedert april wordt met Pricel onderhandeld en op het ogenblik werd volgend voorstel voor akkoord aan de directie overgemaakt :

1. De staatshulp op het NMKN-krediet en het textielkrediet aan La Moderne zal in ieder geval worden teruggevorderd;
2. Indien aan volgende eisen niet wordt voldaan zal de hulp aan alle Vlaamse zetels worden teruggetrokken :
 - a) Teinturia Aalst, Teintureries Belges (Ronse) en De Backer-De Rudder (Wetteren) blijven behouden;
 - b) De geplande herstructuratie wordt volledig uitgevoerd vóór 1 januari 1981;
 - c) Gedurende het jaar 1980 worden 610 werknemers behouden;
 - d) Voor de jaren 1981, 1982 en 1983 samen zal de vermindering in de tewerkstelling ten hoogste 5 pct. per Vlaamse zetel bedragen;
 - e) Het aantal langdurige zieken kan maximaal 9 pct. bedragen.

Op de derde vraag kan ik het volgende antwoorden :

In een technische nota van de EEG wordt Oudenaarde-Ronse inderdaad geweerd als streek die zou beschouwd worden als ontwikkelingsgewest. De Gewestelijke Economische Raad voor Vlaanderen heeft op verzoek van de Vlaamse executieve advies uitgebracht op deze nota. In het voorstel van de Raad is het arrondissement Oudenaarde-Ronse wel opgenomen in de lijst van de gebieden waarop de wet van 30 december 1970 betreffende de economische expansie van toepassing zou zijn. De Vlaamse executieve heeft het voorstel van de GERV goedgekeurd en haar beslissing via het ministerie van Economische Zaken aan de EEG overgemaakt.

Ik kan niet voorspellen welke de beslissing van de EEG zal zijn, maar ik kan u verzekeren dat wij een uiterste inspanning zullen doen om de ontwikkelingszones te doen erkennen die werden goedgekeurd door de Gewestelijke Economische Raad voor Vlaanderen en door de Vlaamse executieve.

De heer De Rouck. — Is het arrondissement Aalst daar ook bij betrokken ?

De heer Akkermans, Staatssecretaris voor de Vlaamse Gemeenschap, toegevoegd aan Mevr. De Backer-Van Ocken, minister van de Vlaamse Gemeenschap. — Jazeker.

U hebt nog een bijkomende vraag gesteld in verband met de KMO. Ik weet — u moet mij niet overtuigen — dat het zeer moeilijk is, niet alleen voor de kleine en de middelgrote ondernemingen, maar voor alle ondernemingen.

Wij hebben nood aan het humaniseren van het risicoklimaat in alle ondernemingen. Ik zou toch niet te pessimistisch zijn. In het staatssecretariaat voor Streekeconomie hebben we in 1979 voor de grote ondernemingen 45 miljard begeleid en voor de kleine en middelgrote ondernemingen 31,3 miljard. Er zijn in Vlaanderen 10 250 ondernemingen geweest in de sector van de kleine en de middelgrote ondernemingen die 31 miljard hebben geïnvesteerd, begeleid door het staatssecretariaat. Ik spreek dus niet van het algemeen investeringsvolume. Dat zal wellicht nog groter geweest zijn.

Ik breng hulde aan die 10 250 ondernemers die het altijd opnieuw blijven doen en die verantwoordelijk zijn voor hun bestaanszekerheid, de bestaanszekerheid van hun gezin en van al degenen die bij hen werken.

Ik geef toe dat er moed nodig is om het te doen. Het is moeilijk en de risico's zijn zwaar. Maar laten we niet te pessimistisch zijn. Ik sluit mij aan bij degenen die het nog altijd durven te doen. Ik blijf vertrouwen hebben in de sector van de kleine en de middelgrote ondernemingen. De cijfers van 1979 liegen er niet om. De cijfers van het eerste kwartaal 1980 bevestigen de trend van 1979. Laten we vertrouwen hebben in de ondernemingslust van onze ondernemers; er zijn er nog veel die het alle dagen waar maken. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.

INTERPELLATIE VAN DE HEER FEVRIER TOT DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN, TOT DE MINISTER VAN LANDSVERDEDIGING EN TOT DE MINISTER VAN BUITENLANDSE HANDEL OVER «DE HANDELWIJZE DER VERENIGDE STATEN INZAKE DE IJZER- EN STAALHANDEL EN DE GEVOLGEN HIERVAN»

INTERPELLATION DE M. FEVRIER AU MINISTRE DES AFFAIRES ECONOMIQUES, AU MINISTRE DE LA DEFENSE NATIONALE ET AU MINISTRE DU COMMERCE EXTERIEUR SUR «L'ATTITUDE DES ETATS-UNIS EN CE QUI CONCERNE LE COMMERCE DU FER ET DE L'ACIER ET LES CONSEQUENCES DE CETTE ATTITUDE»

De Voorzitter. — Aan de orde is de interpellatie van de heer Février tot de minister van Economische Zaken, tot de minister van Landsverdediging en tot de minister van Buitenlandse Handel over de handelwijze der Verenigde Staten inzake de ijzer- en staalhandel.

Het woord is aan de interpellant.

De heer Février. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, geachte collega's, de jongste jaren werd, op Europees niveau, een herstelplan uitgewerkt voor de staalsector, waarbij ook ons land, zij het soms met politiek betwistbare methodes, zich aansloot, en waaruit de redding van onze voornaamste staalbedrijven moet voortvloeien.

Zo men in ons land begon te hopen op betere tijden, dan dreigen nu opnieuw zware onweerswolken aan de staalhemel, en dit als gevolg van de Amerikaanse houding ter zake.

De Verenigde Staten vormen, zoals iedereen weet, één onzer belangrijkste klanten voor de afname van staalprodukten. Na een eerder woelige periode kwam men tot een relatieve rust, via de invoering van de zogenaamde minimum- of *trigger-price*, die vooral tot doel had de Amerikaanse bedrijven te beschermen. Hoe doeltreffend die protectie wel was kan men afleiden uit het feit dat de Verenigde Staten reeds 2 miljoen ton EG-staal minder invoerden. De Europese uitvoer daalde in 1979 met 20 pct. in vergelijking met 1978, en zelfs met 30 pct. tegenover 1978 in de jongste maanden.

Komt hierbij dat de grootste staalproducent van de Verenigde Staten, de US Steel Corporation, klacht indient tegen onze producenten, zogenaamd omdat wij dumpingprijzen zouden toepassen. Dit kan zeer ernstig worden zo andere Amerikaanse staalbedrijven dit voorbeeld zouden volgen, want de Amerikaanse antidumpingwetgeving is van die aard dat de markt ontregeld zou worden, vermits niemand nog bestellingen zal plaatsen in procedureperiode.

Voor de Bleu, met een tekort op de handelsbalans van nagenoeg 90 miljard, waarvan 45 miljard uit onze handelsrelatie met de USA, zou dit een catastrofe kunnen betekenen, vooral daar de inkrimping van 23 pct. ons reeds ongeveer 2 miljard kost, op een totale ijzer- en staaluitvoer naar de VSA met ongeveer 8 miljard.

De Amerikaanse president schijnt aan deze druk van bedrijven én vakbonden, die verdere protectiemaatregelen vragen en een inkrimping van liefst 40 pct. van de invoer der Verenigde Staten, te weerstaan, daar hij de minimumprijs gewoon afschaft, wat uiteraard positief uitvalt. Gelet echter op de lopende campagne voor de presidentsverkiezingen, is de kans zeer groot dat hij geen stand zal houden tegenover deze zware druk.

In dat verband moet ons land dan ook dringend zijn houding bepalen, waarbij een belangrijk element ter zake zeker de aankoop vormt van transport- en gevechtswapens voor onze troepen die ons minstens 24,2 miljard, maar hoogst waarschijnlijk 40 miljard zullen kosten, die essentieel ten goede komen aan Amerikaanse belangen.

Bij de vergelijking van onze houding met de Amerikaanse, kan ik niet anders dan opnieuw dit laatste dossier ten gronde in vraag stellen. Ik durf dan ook aandringen opdat beslissingen ter zake minstens zouden

worden uitgesteld tot na een beslissing van de Verenigde Staten over de interne druk die aldaar wordt uitgeoefend. Graag ter zake een duidelijke stellingname van de betrokken Minister.

De Voorzitter. — Het woord is aan staatssecretaris Willockx.

De heer Willockx, Staatssecretaris voor Financiën, toegevoegd aan de minister van Financiën. — Mijnheer de Voorzitter, beste collega's, vooraleer te antwoorden op de interpellatie van de heer Février, wil ik u vragen de minister van Economische Zaken te willen verontschuldigen voor zijn afwezigheid. U zult begrijpen dat na zijn lange en grondige uiteenzetting in de bespreking van de begroting hij dringend naar het sociaal overleg moest. Hij is dus niet afwezig omdat het belang van deze interpellatie hem zou ontgaan, maar gewoonweg omdat het hem materieel onmogelijk is hier nog aanwezig te zijn.

Aan de heer Février moet ik vooraf zeggen dat wat betreft zijn analyse van de aan de gang zijnde procedure en de kort geschetste historische context, wij grotendeels kunnen akkoord gaan, maar dat in elk geval wat betreft de inoverwegingneming van eventuele reacties, wij naast de analyse even gedetailleerd moeten nagaan wat de juiste stand is van de procedure inzake de antidumpingklacht. Het is in die zin dat ik even de tijd wil nemen op namens de minister van Economische Zaken wat grondiger in te gaan op de juiste draagwijdte van de klacht als dusdanig, om dan tot slot van mijn antwoord, even stil te staan bij de inoverwegingneming van bepaalde, al dan niet, agressieve economisch-politieke reacties van België.

Allereerst is er de aard en de omvang van de klacht.

Na dit reeds sinds meerdere weken aangekondigd te hebben, heeft de belangrijkste Amerikaanse staalproducent US Steel Corporation op vrijdag 21 maart 1980 officieel een antidumpingklacht ingediend tegen 15 staalbedrijven uit 7 Lid-Staten van de Europese Gemeenschap voor de toenemende schadelijke invoer tijdens de jaren 1975 tot en met 1979 van volgende 5 staalproducten van gewoon koolstofstaal :

- Zware profielen (structurals);
- Middeldikke en zware warmgewalste staalplaat;
- Warmgewalste staalplaat op rollen (coils);
- Koudgewalste dunne staalplaat;
- Gegalvaniseerde staalplaat.

Deze 5 producten vertegenwoordigden in 1979 76,7 pct. van de totale staalexport van de Gemeenschap naar de Verenigde Staten.

De omvangrijke klachtenbundel telt circa 1 700 bladzijden, waarvan 534 bladzijden besteed worden aan de klacht tegen 5 Belgische staalbedrijven : Forges de Clabecq, Cockerill, Phenix Works, Hainaut-Sambre en Sidmar.

Hen wordt meer bepaald verweten :

— Gedurende de jaren 1975 tot en met 1979 in toenemende mate evengoemde staalproducten op de Amerikaanse markt verkocht te hebben, waardoor merkelijke schade toegebracht werd aan de Amerikaanse staalindustrie;

— Deze producten verkocht te hebben tegen prijzen lager dan de *fair value*, dit is beneden de billijke of werkelijke prijs op de Belgische en communautaire markt. Tijdens het derde kwartaal van 1979 zouden de prijsontkortingen tussen 29 en 45,2 pct. liggen;

— De constant gebleven staalcapaciteit van de Belgische staalbedrijven zou nog steeds een bedreiging vormen voor schade aan de Amerikaanse staalindustrie.

De volumineuze antidumpingklacht van US Steel wordt momenteel grondig uitgepluisd door genoemde staalbedrijven, in constant overleg met het Verbond van Belgische Hoogovens en Staalbedrijven, Eurofer en de bevoegde diensten van de Europese Commissie.

Onder meer dient de juistheid der overtalrijke cijfergegevens over de Belgische invoer in de USA nagegaan te worden, de interpretatie ervan door US Steel moet getest worden, de reële prijsontkortingen dient berekend te worden, en de door US Steel aangeklaagde schade dient zo juist mogelijk geëvalueerd te worden.

Ingevolge de officiële indiening der antidumpingklacht door US Steel zag de Amerikaanse administratie zich verplicht het *trigger-price mechanism* af te schaffen. Dit prijzensysteem werd begin 1978 ingevoerd en stelde voor de meeste staalproducten minimuminvoerprijzen vast welke berekend waren op de kostprijzen van de meest competitieve, *in casu* de Japanse staalbedrijven.

Invoer tegen prijzen beneden deze *trigger-price* zou automatisch aanleiding geven tot het openen van de antidumpingprocedure. Daarentegen zou de invoer boven deze prijzen de indiening van een antidumpingklacht uitsluiten.

Tot medio 1979 werkte dit stelsel bevredigend. Nadien begonnen de Amerikaanse staalbedrijven te klagen dat het stelsel niet goed beheerd

werd, dat de Japanse kostprijzen onderschat werden en dat het de opsporing van dumpingpraktijken uitsluit, vermits de invoerprijzen in de USA niet vergeleken werden met de marktprijzen in de uitvoerlanden.

De Amerikaanse regering heeft zich steeds verzet tegen deze hetze, en verleden jaar werden onder haar druk twee antidumpingklachten ingetrokken.

Daar het stelsel der *trigger-prices* echter onverenigbaar is met de antidumpingwetgeving moest de Amerikaanse regering ingevolge de US Steel-klacht dit stelsel op 24 maart 1980 opschorten.

In een brief aan voorzitter Jenkins van de Europese Commissie lichtte president Carter de opschorting der *trigger-prices* toe, en beloofde ze opnieuw in te voeren indien de klacht van US Steel verworpen wordt of op een of andere manier een bevredigende oplossing gevonden wordt.

Hoe is nu die procedure verder verlopen? Want, ook dat is belangrijk voor de evaluatie van onze reacties. Na de officiële indiening van de antidumpingklacht heeft het *Commerce Department* begin april de klacht ontvankelijk verklaard. Het heeft zich niet ten gronde, maar enkel over deze ontvankelijkheid uitgesproken.

Tegelijkertijd werd deze klacht onderzocht door de *International Trade Commission* die begin mei geoordeeld heeft dat deze klacht voldoende aanwijzingen bevat over een reële schade of nadeel voor de Amerikaanse staalindustrie.

Hiertoe werden zowel aan de betrokken Europese invoerders als aan de Amerikaanse staalbedrijven vragenlijsten toegezonden, waarop ze binnen een veertiental dagen moesten antwoorden. De Europese invoerders moesten vooral inlichtingen verschaffen over hun verkoopprijzen op de Amerikaanse markt, om duidelijke prijsontkortingen te kunnen vaststellen.

Het *Commerce Department* heeft de klacht en de bekomen gegevens doorgestuurd naar de onderzoekscommissie van de *International Trade Commission*, en is zelf gestart met een grondig onderzoek om het werkelijk bestaan van dumping te bewijzen. Hiervoor beschikt ze voor gemakkelijke gevallen over 160 dagen, *in casu* tot 27 augustus 1980, doch voor ingewikkelde klachten zoals deze van US Steel over 210 dagen, dus tot 16 oktober 1980.

Er werden weer uitvoerige vragenlijsten gestuurd niet alleen naar de aangeklaagde staalbedrijven, maar ook naar alle andere staalbedrijven van het betrokken land, waarbij de prijzen dienen te worden opgegeven van alle staalproducten naar de USA uitgevoerd en van de werkelijke prijzen die ze ervoor vragen op de nationale markt, alsmede hun produktiekosten.

De Belgische bedrijven hebben deze vragenlijsten beantwoord. Zij hebben hiervoor hulp gekregen van experts van het *Commerce Department* en van de specialisten van de Europese Commissie. Ze hebben echter vooral bijstand gehad van Amerikaanse gespecialiseerde advocaten waarop zij een beroep hebben gedaan.

Indien het *Commerce Department*, op basis van de verstrekte gegevens, zou beslissen dat er tegen dumpingprijzen werd verkocht, stelt het voorlopige dumpingrechten in waarvoor een waarborgsom moet worden betaald.

Na 75 dagen, of na 135 dagen ingeval er een verlenging hiervoor werd toegestaan, moet het *Commerce Department* zich definitief uitspreken over de dumpingklacht. De betrokken partijen krijgen dan precieze gegevens over de exact berekende dumpingprijzen en kunnen hiertegen verweer instellen.

Ondertussen gaat de *International Trade Commission* verder met haar onderzoek naar de schade van de eventuele dumpingpraktijken. *Hearings* worden belegd waarop alle partijen hun zienswijze of bemerkingen kunnen maken.

Na deze uitvoerige analyse, die ik omwille van het belang van de materie, het originele karakter van de problematiek en de internationale economische en politieke dimensie van het dossier heb geschetst, kom ik tot de kern van mijn antwoord : de houding van de Europese Commissie en van de Belgische regering.

Welke nu ook de uiteindelijke uitslag zij van deze antidumpingklacht, het spreekt vanzelf dat deze zeer lange procedure, die tot in 1981 zal aanslepen, zeer nadelig is voor onze staalexport. Bevreesd dat ze vroeg of laat bijkomende invoerrechten zullen moeten betalen of dat de Amerikaanse douane sommige verzendingen vanuit Europa zal tegenhouden omwille van betwistingen over de gevraagde waarborg, zullen de Amerikaanse klanten verkiezen in eigen land contracten af te sluiten voor levering op korte of middellange termijn.

Gelukkig voelt de Europese Commissie zich ten zeerste betrokken bij deze klacht, aangezien hierbij uitvoerig naar de maatregelen van het « Plan Davignon » verwezen wordt. Zij heeft officieel betruurd dat het

trigger-price mechanism opgeschort werd vooraleer de antidumpingklacht ontvankelijk verklaard werd en zij heeft benadrukt dat hierbij afbreuk werd gedaan aan de consensus die in 1977/1978 met de Amerikaanse regering werd bereikt. De Commissie verleent dan ook alle mogelijke logistieke steun en statistische inlichtingen aan de betrokken staalbedrijven en heeft in Washington en Brussel advocaten geëngageerd, gespecialiseerd in de Amerikaanse antidumpingwetgeving, om het verweer van de beklagden te coördineren en nauwkeurig na te gaan of de Amerikaanse overheid stipt de nationale antidumpingprocedure volgt. Ik wens hier de Commissie namens mijn collega van Economische Zaken uitdrukkelijk te danken voor deze efficiënte hulp aan de Belgische staalbedrijven.

De regering betreurt deze antidumpingklacht US Steel en heeft aan de verantwoordelijke ambtenaren van de departementen van Economische Zaken, Buitenlandse Zaken en Buitenlandse Handel opdracht gegeven de evolutie van deze klacht op de voet te volgen.

Het is essentieel dat de betrokken Europese staalbedrijven solidaire zouden blijven en, dank zij de Europese Commissie, een gecoördineerd en loyaal verweer zouden voeren in de hoop dat de verstoorde handelsbetrekkingen met de USA ten spoedigste zouden worden genormaliseerd.

De Amerikaanse markt is immers een belangrijke afnemer van Belgische staalprodukten, en voor het welzijn van het herstruktureringplan van de Belgische staalnijverheid is het absoluut noodzakelijk dat de normale exportmogelijkheden gevrijwaard worden, zowel naar andere Lid-Staten van de Gemeenschap als naar de derde landen waaronder vooral de Verenigde Staten van Amerika.

Ik ga u niet doodslaan met cijfers, maar als ik u zeg dat als percent van hun globale export buiten de Europese Gemeenschap de Amerikaanse markt in 1979 voor Cockerill 12 pct., voor Hainaut-Sambre 18 pct., voor Sidmar 8 pct., voor Phenix 7 pct. en voor Clabecq zelfs 50 pct. betekende, zult u begrijpen dat de regering dit dossier zeer aandachtig volgt.

Toch wens ik, tenslotte, aan de geachte senator te zeggen dat het voor de verdere evolutie van dit dossier zeer slecht zou zijn, moest de Europese Gemeenschap of de Belgische regering overgaan tot wezenlijke retorsiemaatregelen tegen de Amerikaanse uitvoer naar de Gemeenschap. Een handelsoorlog of een zwaar conflict tussen de EG en de Verenigde Staten moeten wij, gezien de zware economische crisis en de reeds te sterke protectionistische tendensen aan beide zijden van de Atlantische Oceaan, kost wat kost vermijden.

Ik geloof dat wij geen onbesuisde reacties mogen hebben. Het verloop van de procedure moet worden afgewacht. De definitieve besluitvorming situeert zich ingevolge die procedure en geleet op de door u geciteerde politieke context, in de Verenigde Staten van Amerika.

Ik verklaar hier geen geheim indien ik zeg — zonder mij uit te spreken over het feit of sommige Europese staalbedrijven aan dumping gedaan hebben — dat het de overtuiging is van de Europese Commissie dat het dossier van US Steel zwak is wat betreft het bewijzen van de schade, dus de zogenaamde *material injury* aan de Amerikaanse staalnijverheid. Dit is nochtans een essentieel element van de klacht.

Er moet met de Amerikanen een gesprek op gang komen om het probleem politiek op te lossen. Het is mijns inziens de taak van de Europese Commissie om hierin de weg te wijzen. Commissaris Davignon is trouwens al verscheidene malen naar de Verenigde Staten geweest. Het is dus via de dialoog en niet via de confrontatie dat een oplossing moet worden nagestreefd voor dit conflict in de staalnijverheid die toch een vitale rol speelt in de Belgische economie. (Applaus op de banken van de meerderheid.)

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

INTERPELLATION DE M. DALEM AU MINISTRE DES AFFAIRES ECONOMIQUES SUR « L'EVENTUALITE D'UNE AUGMENTATION EXCEPTIONNELLE DU PRIX DU GASOIL ROUTIER »

INTERPELLATIE VAN DE HEER DALEM TOT DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN OVER « DE MOGELIJKHEID VAN EEN BUITENGEWONE PRIJSVERHOOGING VAN DE DIESEL-OLIE »

M. le Président. — Mesdames, Messieurs, l'ordre du jour appelle l'interpellation de M. Dalem au ministre des Affaires économiques sur « l'éventualité d'une augmentation exceptionnelle du prix du gasoil routier ».

La parole est à l'interpellateur.

M. Dalem. — Monsieur le Président, Monsieur le Ministre, chers collègues, la presse s'est fait l'écho d'une augmentation exceptionnelle éventuelle du prix du gasoil routier.

Les répercussions d'un relèvement des droits d'accises seraient si importantes qu'elles risqueraient d'entraîner des bouleversements fondamentaux dans la vie économique des transports.

Permettez-moi, Monsieur le Ministre, d'attirer votre attention dans deux domaines bien différents; d'une part, les entreprises de transport de personnes et marchandises par route et d'autre part, les particuliers ayant consenti à l'achat d'un véhicule diesel.

La consommation de gasoil diesel dans notre pays pour l'année 1980 peut être évaluée à 1 milliard 800 millions de litres.

Le droit d'accises, actuellement de 2,80 francs le litre, rapporte donc annuellement à l'Etat, la somme d'environ 5 milliards; certes, ce droit d'accises est inférieur à celui qui frappe l'essence par exemple, mais son augmentation aurait des répercussions néfastes et inconnues.

Les entreprises qui seraient frappées par l'augmentation éventuelle du prix du gasoil « dénoncent la hausse de la fiscalité sur le carburant industriel comme la goutte qui ferait déborder le processus des licenciements et affirment que les droits d'accises sur le gasoil pèsent, en tout cas, sur leurs prix de revient » et constituent de graves difficultés dans leurs conditions d'existence.

Il est indéniable que l'augmentation du prix de revient aurait des conséquences très importantes sur les marchés en cours, sur la position concurrentielle et la rentabilité de ces entreprises.

La hausse éventuelle risque d'affecter tout particulièrement le secteur du transport de marchandises par route pour compte de tiers.

Les hausses du prix du gasoil (zone médiane I, hors TVA) enregistrées depuis le 1er janvier 1979 jusqu'au 28 mai 1980, ont atteint quelque 75 p.c.

Ces accroissements du prix du gasoil se sont répercutés par un relèvement du coût global de transport de l'ordre de 12 p.c., le secteur pouvant adapter les prix de transport de 10,56 p.c.

Ces hausses sensibles que le secteur vient de supporter sont, et il faut le souligner, exclusivement le fait des hausses du prix du gasoil, hors taxes.

Le poste gasoil est devenu le second poste en importance dans le coût global du transport.

Envisager dans les circonstances précitées un relèvement des droits d'accises revient à imposer au secteur du transport, des charges qu'il ne pourrait supporter.

Le transport des marchandises par route pour compte de tiers a besoin annuellement de plus de 500 millions de litres, une augmentation d'un centime du prix du litre de gasoil diesel coûte à ce secteur 5 millions de francs; doubler le droit d'accises actuel signifierait des charges de l'ordre de 1 milliard 500 millions pour un secteur déjà lourdement frappé par la crise.

A l'examen des statistiques, on peut se rendre compte du nombre important de faillites des transporteurs, et du nombre important des pertes d'emplois. Toutefois, si l'on tient compte des personnes occupées dans les entreprises familiales, on peut estimer que la totalité de l'emploi offert par le transport de marchandises par route pour compte de tiers s'élève à quelque 60 000 personnes.

Les exploitants d'autobus, autocars, taxis, auraient à connaître les mêmes difficultés que les transporteurs de marchandises par route et l'emploi offert par leurs entreprises mérite également votre attention, Monsieur le Ministre.

Des charges nouvelles, imposées artificiellement au transport routier, ne feraient encore qu'accroître les distorsions de concurrence entre modes de transport et placeraient le transport par route dans une position particulièrement délicate, compte tenu de sa vulnérabilité actuelle.

Il ne faudrait pas conclure de ce qui précède que les entreprises transportant pour compte propre ne rencontreraient pas de difficultés par l'augmentation éventuelle du gasoil diesel, bien au contraire.

Les répercussions de cette hausse sont difficilement mesurables mais elles seront très importantes et rapides vu la hauteur de la pression fiscale de notre pays.

L'augmentation du droit d'accises ne constituerait pas une rentrée intégrale dans les caisses de l'Etat; en effet, en raison notamment des répercussions sur l'index et la perte de rendement des contributions directes, les effets en seraient très sensiblement diminués.

Par contre, l'impact au niveau des particuliers serait très important; en effet, un automobiliste ayant fait l'effort financier d'investir dans un véhicule consommant du gasoil diesel serait pénalisé; le coût moyen

supplémentaire d'achat d'un véhicule diesel s'élève à environ 40 000 francs, auquel il faut ajouter une TVA non récupérable de 25 p.c., ce qui représente un investissement moyen de 50 000 francs.

L'effort consenti par ce particulier risque d'être anéanti par l'augmentation du droit d'accises; il ne faudrait donc pas pénaliser brutalement ceux qui ont fait l'effort d'un investissement supplémentaire.

L'impact de l'augmentation éventuelle du gasoil routier mérite absolument qu'on s'attache à examiner les répercussions fondamentales qui pourraient survenir d'une telle décision.

La menace est d'autant plus grave de conséquences qu'elle risque de s'accompagner d'une hausse de la taxe de la circulation ainsi que d'une hausse du prix du pétrole brut. Cette dernière décision n'est certes pas de votre ressort, Monsieur le Ministre, mais elle viendrait encore alourdir le prix du gasoil routier.

Aussi, Monsieur le Ministre, permettez-moi de vous lancer un appel en faveur de toutes les entreprises qui ont déjà dû subir le plus gravement la crise pétrolière et qui demain, par la ponction fiscale, risquent de ne pouvoir subsister.

M. le Président. — La parole est à M. Willockx, secrétaire d'Etat.

M. Willockx, Secrétaire d'Etat aux Finances, adjoint au ministre des Finances. — Monsieur le Président, Mesdames, Messieurs, l'honorable membre a posé au ministre des Affaires économiques la question de savoir quelles sont ses intentions quant à un relèvement possible du droit d'accises sur le gasoil routier.

Pour les raisons indiquées précédemment, le ministre m'a demandé de répondre à sa place. En tant que secrétaire d'Etat aux Finances, je suis d'ailleurs au courant des problèmes relatifs au glissement, pour reprendre l'expression de l'accord gouvernemental, de l'impôt direct à l'impôt indirect.

Le gouvernement a préparé un certain nombre de scénarios, mais il n'a pas encore choisi celui qu'il proposera au Parlement, si nécessaire.

Je tiens néanmoins à rassurer l'honorable membre en lui disant combien le ministre des Affaires économiques et moi-même sommes conscients des conséquences d'un relèvement trop brutal ou trop accentué du prix du gasoil routier sur l'activité d'un secteur comme celui du transport de marchandises par la route, dont l'importance pour notre activité économique et au plan de l'emploi n'est plus à souligner. Vous avez d'ailleurs parfaitement illustré cette position, Monsieur Dalem.

Il me paraît néanmoins que toute décision de relèvement substantiel du droit d'accises du gasoil routier devra tenir compte d'un certain équilibre dans le rapport de consommation gasoil routier/essence et ne manquera pas de se répercuter dans un esprit de transparence absolue sur les prix.

Je vous demande de m'excuser si je m'en tiens pour l'instant à ces quelques principes. Le gouvernement est conscient des conséquences d'un relèvement éventuel des droits d'accises mais, je le répète, jusqu'à présent, aucune décision n'a été prise en la matière, même au sein du cabinet restreint.

M. le Président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

Le Sénat se réunira en assemblée demain, jeudi, 19 juin 1980, à 14 heures.

De Senaat vergadert opnieuw in plenaire vergadering morgen, donderdag, 19 juni 1980, te 14 uur.

La séance est levée.

De vergadering is gesloten.

(La séance est levée à 19 h 15 m.)

(De vergadering wordt gesloten te 19 u. 15 m.)